

Χημικά Χρονικά

ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΣΗΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ

ΜΑΪΟΣ 1981
MAY 1981

Παβλιοθήκη
Αναστασίου Σ. Κώνστα
(1897-1992)

ΤΟΜΟΣ
VOLUME 46 ΤΕΥΧΟΣ
NUMBER 5

Συντακτική Έπιτροπή

Θανάσης Βαλαβανίδης
Ιωάννης Γαγγλιός
Ειρήνη Δηλάρη
Βασίλειος Καπούλας
Βασίλειος Λαμπρόπουλος
Γεωργία Μαργωμένου-Λεωνιδοπούλου
Μαρία Μποτσιβάλη
Ναυικά Παρθένη
Παναγιώτης Προύντζος
Γιώργος Σκάλος

Διοικούσα Έπιτροπή

Ειρήνη Δηλάρη Διευθύντρια Συντάξεως
Μαρία Μποτσιβάλη Γεν. Γραμματέας
Βασίλης Καπούλας
Γεωργία Μαργωμένου-Λεωνιδοπούλου
Γιώργος Σκάλος

Έκπρόσωποι Δ.Σ. τής Ε.Ε.Χ.

Παναγιώτης Παπαδόπουλος
Στέλιος Χατζηγιαννακός

Υπεύθυνοι κατά τό Νόμο

Υπεύθυνος Έκδοσης
Π. Ευθάλης
Κάνιγγος 27 Τηλ. 3621524
Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
Γ. Ζαχαρόπουλος
Άγ. Βασιλείου 96 (Άγ. Δημήτριος)

Φωτοσύνθεση

Φωτοκείμενο Ε.Π.Ε.
Λ. Βουλιαγμένης 38 Τηλ. 9231806

Συνδρομές:

Βιομηχανίες - Όργανισμοί	1000 δρχ.
Ίδιώτες	500 »
Φοιτητές	100 »
Συνδρομή έξωτερικού	28 \$
Τιμή τεύχους	30 δρχ.

Έπιμέλεια Έκδοσης - Διαφημίσεων
ΕΚΔΟΤΙΚΗ
ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΕΠΕ
Λ. Βουλιαγμένης 49 Τηλ. 9235487-8

Περιεχόμενα

- Ρύπανση περιβάλλοντος 17
- Η Στήλη τής Συντακτικής Έπιτροπής 19
- Σκέψεις για τό ΣΤ' Συνέδριο Χημείας . παιδεία και Χημική Έκπαίδευση 21
- Ελεύθερη Γνώμη 22
- Από τήν κίνηση τών τοπικών και κλαδικών συλλόγων... 25
- Ειδήσεις - Σχόλια 28
- Δραστηριότητες τμημάτων τής ΕΦΧ 33
- Ε' Πανελλήνιο Συνέδριο Χημείας 34
- ΚΜΕ 35
- ΟΡ. ΑΓΓΕΛΙΔΗ: Η οικονομική ανάπτυξη τής χώρας και ό ρόλος τής Χημ Βιομηχανίας 40
- Σ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΑΚΟΥ: Η Έλληνική Φαρμακοβιομηχανία όπως παρουσιάστηκε στό Ε' Πανελ. Συνέδριο Χημείας 41
- ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΕΧ: Περιβάλλον - Συμπεράσματα 43
- Περισκόπιο 44
- Κριτική βιβλίου 45
- ΕΛΟΤ 47
- Μ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ: Πορεία και προσανατολισμός του Συνδικαλιστικού κινήματος τών έπιστημόνων 49
- ΑΘ. ΠΑΝΤΕΛΟΓΛΟΥ: Ο « Έλληνικός» Άμιάντος και οι 450 έργατες τής Μ.Α.Β.Ε. 52
- Ν.Γ.ΚΑΡΑΚΑΣΙΔΗ & Ι.Ε.ΜΑΡΟΥΣΑΚΗ: Μή ένζυματική Άμαύρωσις χυμών έσπεριδοειδών 59
- Κ.Ι.ΙΣΡΑΗΛΙΔΗ & Α.Η. ΕΥΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ: Ένζυματική και Μικροβιακή Μετατροπή κυτταρινούχων γεωργικών παραπροϊόντων για τήν παραγωγή κτηνοτροφών και άλκοόλης ... 62

Η Ε.Ε.Χ. και ή Σ.Ε. τών Χημικών Χρονικών δέν εϋθύνονται για άπόψεις που διατυπώνονται στα ένυπόγραφα κείμενα.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ

Σκοποί και πνεύμα του περιοδικού. Σκοπός της Γενικής Έκδοσης των Χημικών Χρονικών, σάν Έπισημου Όργάνου της ΕΕΧ, είναι η ενημέρωση του κλάδου πάνω σε θέματα και εφαρμογές της Χημείας και Χημικής Τεχνολογίας, κατά κύριο λόγο γενικού ενδιαφέροντος για τα μέλη της ΕΕΧ και κατά προτίμηση παρμένα από την ελληνική χημική πραγματικότητα, χωρίς αυτό να εμποδίζει κάθε ενδιαφέρον θέμα, που ξεπερνάει τον ελληνικό χώρο. Μέσα στα πλαίσια αυτά και με το ίδιο πνεύμα η Γενική έκδοση δημοσιεύει επίσης κείμενα πάνω στα προβλήματα του κλάδου, όπως Εκπαίδευση, Επιμόρφωση, Έρευνα (βασική και εφαρμοσμένη), Έπαγγελματικές - Οικονομικές και Συνδικαλιστικές διεκδικήσεις, καθώς και κάθε τι που ενδιαφέρει άμεσα ή έμμεσα τον κλάδο, βοηθώντας έτσι τους συναδέλφους και τους κλαδικούς ή τοπικούς συλλόγους να δραστηριοποιηθούν γύρω από το Δ.Σ. της ΕΕΧ για τη γρήγορη και καλύτερη επίλυση τους.

Για την επιτυχία των σκοπών αυτών, η συντακτική επιτροπή του περιοδικού συνεργάζεται στενά με το Δ.Σ. της ΕΕΧ, τον προβληματισμό και τη δραστηριότητα του οποίου προσπαθεί να μεταφέρει σε όλους τους συναδέλφους.

Ταξινόμηση της Ύλης: Τα Χημικά Χρονικά (Γενική Έκδοση) δημοσιεύουν άρθρα ή μελέτες, καθώς και κείμενα με μικρή έκταση, όπως ειδήσεις, κριτική και σχόλια πάνω σε θέματα της επιστήμης, της βιομηχανίας, της εκπαίδευσης, κ.λ.π. καθώς και σε επαγγελματικές, συνδικαλιστικές ή άλλες εκδηλώσεις της ΕΕΧ και των κλαδικών ή τοπικών συλλόγων. Στην ίδια κατηγορία υπάγονται επίσης και τα κείμενα ψηφισμάτων, ανακοινώσεων, ύπομνημάτων, νόμων, διαταγμάτων, αποφάσεων κ.λ.π., καθώς και η ενημέρωση, από τη στήλη του Περιορισμού, πάνω στις τελευταίες εξελίξεις της Χημείας και των εφαρμογών της στην Ελλάδα και στο διεθνές στίβο.

Τά άρθρα, μελέτες ή ρεπορτάζ (με σχετικά μεγαλύτερη έκταση) είναι είτε πρωτότυπα είτε μεταφράσεις (ή περιλήψεις) άρθρων, διαλέξεων ή σεμιναρίων, μέσα στους σκοπούς και το πνεύμα του περιοδικού, όπως καθορίστηκε πιο πάνω. Πιο αναλυτικά, τά άρθρα αυτά διακρίνονται σε:

- α) Άνασκοπήσεις ή ενημερώσεις πάνω σε θέματα καθαρής και εφαρμοσμένης Χημείας και Χημικής Τεχνολογίας.
 - β) Άρθρα βιομηχανικού, τεχνικοοικονομικού και οικονομολογικού ενδιαφέροντος, σχετιζόμενα με το έργο και την αποστολή του χημικού στην προσπάθεια προαγωγής της οικονομίας, των συνθηκών διαβίωσης και της κοινωνικής προόδου της Χώρας, καθώς και με την τεχνικοοικονομική πολιτική και το σχετικό προγραμματισμό της Χώρας.
 - γ) Έρευνες και μελέτες με αντικείμενο την αξιοποίηση ή την καλύτερη εκμετάλλευση πλουτοπαραγωγικών πηγών της Χώρας και με τις πιθανές δυνατότητες συνεργασίας με άλλα κράτη.
 - δ) Άρθρα και έρευνες εκπαιδευτικού περιεχομένου που συνδέονται με το έργο και την αποστολή των χημικών ή των επιστημόνων γενικότερα σάν μελών κοινωνικού συνόλου.
 - ε) Άρθρα και έρευνες σχετικές με την εκπαίδευση και την επιμόρφωση των χημικών. Τά άρθρα αυτά είναι είτε ενυπόγραφα, είτε ανυπόγραφα, όποτε την ευθύνη του περιεχομένου της έχει το Δ.Σ. της ΕΕΧ και η Συντακτική Επιτροπή των Χημικών Χρονικών, ώστε αυτό άποτελει βασικό κριτήριο για τη δημοσίευσή τους.
- Έξ άλλου στην κρίση των ενυπογράφων άρθρων ή μελετών (ένος ή περισσοτέρων συγγραφέων) σημαντικό ρόλο παίζει ο χαρακτηρισμός (ή κατάταξη) τους σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

1. Άρθρα Άνασκοπήσεως: Σάν τέτοια χαρακτηρίζονται έμπεριστατωμένες μελέτες βιβλιογραφικής άνασκοπήσεως (review) με πλήρη κάλυψη του θέματος, ενημερωμένα με τά τελευταία βιβλιογραφικά δεδομένα, με τυχόν σύνδεση με άλλους επιστημονικούς κλάδους και με κριτική σύνεισφορά από τον ή τους συγγραφείς, ώστε να εξασφαλίζεται ο απαιτούμενος βαθμός πρωτοτυπίας.

2. Ειδικά θέματα: Άνασκοπήσεις ή άλλου είδους κείμενα, που άποσκοπούν στο να ενημερώσουν τον άναγνώστη πάνω σ' ένα περιορισμένο ειδικό θέμα. Αύτά πρέπει να είναι βιβλιογραφικά ενημερωμένα, αλλά

μόνον ως προς τό συγκεκριμένο θέμα, δηλαδή χωρίς άπαραίτητη κάλυψη όλου του πεδίου ή σύνδεση του με παρεμφερή αντικείμενα. Επί πλέον, τά πολύ εξειδικευμένα σημεία των άρθρων αυτών με συνοπτική -κατά τό δυνατό - διατύπωση, καταχωρούνται με τη μορφή «παραρτήματος» της εργασίας (με διαφορετικά τυπογραφικά στοιχεία), ώστε έτσι τό όλο άρθρο να γίνεται πραγματικά κατατοπιστικό για τό μη ειδικό άναγνώστη.

3. Θεωρητικά Μέρη Διατριβών: Αύτά είναι τμήματα διατριβών, που έχουν έγκριθεί από Πανεπιστημιακές Σχολές και κατά τεκμήριο εκπληρώνουν τίς προϋποθέσεις ενός άρθρου άνασκοπήσεως. Ωστόσο, ή ειδική προσαρμογή του κειμένου τους, σύμφωνα με τους γενικότερους σκοπούς και τό πνεύμα του περιοδικού είναι πολλές φορές άπαραίτητη.

4. Διαλέξεις: (ή περιλήψεις διαλέξεων), κατάλληλα προσαρμοσμένες για τό περιοδικό. Η παράθεση βιβλιογραφίας είναι επιθυμητή, όχι όμως άπαραίτητη.

5. Μεταφράσεις: (πιστές ή ελεύθερες) άρθρων, δημοσιευμένων σε άλλα περιοδικά. Για τό δημοσίευσή τους είναι άπαραίτητη προσυνεννόηση με τη Σ.Ε. των Χ.Χ. (invited papers).

5. Άλλα κατατοπιστικά Άρθρα ή Ρεπορτάζ, χωρίς αξιώσεις πρωτοτυπίας, αλλά βασική προϋπόθεση να πραγματοποιούνται κάποιο θέμα πραγματικά γενικού ενδιαφέροντος.

Ύποβολή χειρογράφων: Τά χειρόγραφα των εργασιών κάθε κατηγορίας ύποβάλλονται στη γραμματεία του περιοδικού (Κάνιγγος 27) σε τρία αντίτυπα δακτυλογραφημένα σε διπλό διάστημα και με περιθώρια 3-4 εκ. στο άριστερό και πάνω άκρο της σελίδας. Επί πλέον, είναι άπαραίτητο να συνοδεύονται από ένα «διαδραστικό» γράμμα, στο όποιο ό ή οι συγγραφείς καθορίζουν σε ποιά από τίς παραπάνω κατηγορίες άνηκει ή εργασία (για να κριθεί κάτω από τό αντίστοιχο πρίσμα), καθώς και τυχόν άπόψεις τους σχετικά με τό σκοπό της δημοσίευσής σε σχέση με δσα προαναφέρθηκαν για τους σκοπούς και τό πνεύμα του περιοδικού.

Όργάνωση των χειρογράφων: Η πρώτη σελίδα κάθε χειρογράφου περιέχει τόν τίτλο της εργασίας, τό ή τά όνόματα των συγγραφέων και ύποσημειώσεις (με άστερίσκους) είτε σχετικά με τους τίτλους και τήν παρούσα διεύθυνση εργασίας των συγγραφέων, είτε σχετικά με τή φύση, τήν ιστορία κ.λ. της εργασίας (λ.χ. Διάλεξη πού δόθηκε... Πανηγυρική όμιλία...). Οί έπόμενες σελίδες περιέχουν τό κείμενο της εργασίας με τή διάταξη πού περιγράφεται στα Χ.Χ., Νέα Σειρά (Guide to Authors), όπου φυσικά αύτή είναι εφαρμοσμένη, αλλά πάντως με τήν προοπτική ό: Οί ύπότιτλοι και πλάγιοι τίτλοι μέσα στο κείμενο δέν είναι ποτέ με κεφαλαία γράμματα, αλλά μόνον με πεζά, μαύρα ή πλάγια, δύο μεγεθών. Επί πλέον, άρίθμηση των ύποδιαυρέσεων ή τμημάτων της εργασίας (με άριθμούς στους ύπότιτλους) πρέπει να άποφεύγονται.

Μετά τό τέλος του κειμένου ακολουθεί μία ελληνική περίληψη και μία άγγλική περίληψη (με άγγλικό τίτλο), σε χωριστές σελίδες. (Η τελευταία για διευκόλυνση των Chemical Abstracts κ.λ. πού δημοσιεύουν περιλήψεις).

Άκολουθεί κατάλογος βιβλιογραφικών παραπομπών (με τόν τρόπο πού καθορίζεται στα Χ.Χ., Νέα Σειρά) και τέλος, σε ιδιαίτερες σελίδες, οί πίνακες και τά σχήματα, με λεζάντες και στις δύο περιπτώσεις. Μακροσκελείς πίνακες, με πολλές κατακόρυφες στήλες ή πού περιλαμβάνουν χημικούς τύπους και άλλες παραστάσεις, πρέπει να ύποβάλλονται σε τέτοια μορφή, ώστε να είναι δυνατή ή άπ' εύθειας φωτογράφιση τους με σμίχρυνση, για να δημοσιευθούν χωρίς στοιχειοθέτηση. Τό ίδιο ισχύει για όλα τά σχήματα ή φωτογραφίες, ένα καθαρό άναπαραγωγίσιμο πρωτότυπο των όποιων πρέπει να συνοδεύει τό ένα από τά τρία αντίτυπα της εργασίας.

Επιμέλεια διορθώσεων: Οί συγγραφείς είναι ύπεύθυνοι για τόν τελικό έλεγχο των στοιχειοθετημένων κειμένων πριν από τό τύπωμα μέσα στον ελάχιστο δυνατό χρόνο και πάντως όχι με καθυστέρηση πάνω από 3 ήμέρες. Δραστηκές τροποποιήσεις ή προσθήκες στο κείμενο κατά τό όμοιο αυτό δέν γίνονται δεχτές.

ΡΥΠΑΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Συμμετοχή της ΕΕΧ στην μεγάλη συγκέντρωση - σύσκεψη των Δήμων και Κοινοτήτων ΑΤΤΙΚΗΣ για τη Ρύπανση του Περιβάλλοντος.

Ο Αντιπρόεδρος της ΕΕΧ κ. Θ. Αργυρίου έβγαλε την παρακάτω όμιλία:

Η ζωή των κατοίκων του λεκανοπεδίου Αττικής άσφυκτιά σήμερα ανάμεσα στη «σκύλλα» της φωτοχημικής ρύπανσης και τη «χάρυβδη» της ρύπανσης του Σαρωνικού.

Πριν από 2 χρόνια, την άνοιξη του 1979, και πριν τό «νέφος» κάνει μόνιμη και αισθητή τη παρουσία του στη ζωή της Αθήνας, η ΕΕΧ μίλησε πρώτη για τη φωτοχημική ρύπανση και είχε προειδοποιήσει τους αρμοδίους και την κοινή γνώμη. Είχε δείξει με αδιάσειστα στοιχεία ότι η ατμοσφαιρική ρύπανση της Αθήνας ξεπερνούσε, ήδη από τότε, τά διεθνή όρια πού εξασφαλίζουν μία άνεκτή και υγιεινή ζωή των κατοίκων της και ότι οι άνεξέλεγκτες βιομηχανικές δραστηριότητες, τά αυτοκίνητα, οι καυστήρες των καλοριφέρ, οι κάθε είδους μηχανές έσωτερικής καύσεως, τά ακατάλληλα καύσιμα, δημιουργούσαν όλοένα και πιά σοβαρά προβλήματα.

Και είχε τονίσει ότι η κατάσταση είχε πιά φθάσει σέ ένα σημείο κορεσμού και ότι από κεί και πέρα η επιδείνωση θά ήταν ραγδαία και οι συνέπειές της σοβαρές.

Μέ συγκεκριμένες προτάσεις πρότεινε νά ληφθούν άμεσα μέτρα για τόν περιορισμό της ρύπανσης και τη προστασία περιβάλλοντος και υγείας των κατοίκων.

Δυό χρόνια πέρασαν από τότε.

Οι αρμόδιοι δέν συγκινήθηκαν και δέν έλαβαν μέτρα. Έτσι η κατάσταση έφθασε πιά σήμερα στό άπροχώρητο:

Η φωτοχημική ρύπανση ύποβαθμίζει έπικίνδυνα την ποιότητα του άερα πού άναπνέουν 3,5 έκατομ. κάτοικοι του λεκανοπεδίου Αττικής, τό 1/3 του πληθυσμού της χώρας, έπιβαρύνει την υγεία όλων μας, δημιουργεί άμεσους κινδύνους για τούς πιά εύπαθείς -- παιδιά, ηλικιωμένους, άσθενεις μέ ώρισμένες παθήσεις.

Στό σημείο αυτό θά πρέπει νά κάνουμε όρισμένες διευκρινήσεις ώστε νά διαλυθούν κάποιες άυταπάτες πού υπάρχουν. Η φωτοχημική ρύπανση, όπως έχει άποδείξει η διεθνής έμπειρία από παρόμοια φαινόμενα, δέν πλήττει μόνο προάστεια όπως Αιγάλεω - Κορυδαλλός - Αγ. Ίωάννης Ρέντης - Καλλιθέα - Μοσχάτο κλπ. αλλά έπεκτείνεται σ' όλόκληρο τό λεκανοπέδιο Αττικής. Και αυτό γιατί μέσα από φωτοχημικές αντίδράσεις παράγονται δευτερογενείς ρυπαντές και τοξικό όζον πού ανάλογα μέ την πνοή των άνέμων συγκεντρώνονται μέ τό πέρασμα της ώρας και σέ προάστεια πού οι κάτοικοί τους πιστεύουν πώς είναι άπρόσβλητα: Ψυχικό, Φιλοθέη, Παπάγου, Χολαργό, Αγ. Παρασκευή, Χαλάνδρι, Μελίσια, Κηφισιά.

Όταν κάποτε γίνουν έπαρκείς συστηματικές μετρήσεις όζοντος ή αλήθεια των ίσχυρισμών της ΕΕΧ θά έχει άποδειχθεί και μαζί μ' αυτό θά έχει άποδειχθεί πώς σήμερα κανείς κάτοικος δέν είναι έντελώς άπρόσβλητος και άσφαλής από τίς έπιπτώσεις της φωτοχημικής ρύπανσης.

Γιατί όμως όλα αυτά τά προβλήματα;

- Γιατί στό λεκανοπέδιο Αττικής συγκεντρώνεται τό 1/3 του πληθυσμού και τά 2/3 των βιομηχανιών της χώρας.

- Γιατί η κατανάλωση ύγρών καυσίμων κατά τετραγωνικό χιλιόμετρο ήταν ήδη από τό 1975 μεγαλύτερη και από τίς τρεις πόλεις όπου είχε παρατηρηθεί παλιότερα φωτοχημική ρύπανση Λός Αντζελες, Μελβούρνη, Σύδνεϋ.

Οι εύθύνες για τά σημερινά προβλήματα βαρύνουν όσους χάραξαν την άναπτυξιακή πολιτική της χώρας τίς τελευταίες δεκαετίες.

- Γιατί δέν ύπολόγισαν πώς η φύση δέν είναι ούτε άκόρεστος ούτε άπρόσβλητος άποδέκτης των άποβλήτων από τίς ανθρώπινες και βιομηχανικές δραστηριότητες.

- Γιατί δέν εξασφάλισαν την άνάπτυξη μέσα σέ βιομηχανικές ζώνες μέ κατάλληλη ύποδομή μακριά από περιοχές πού προβλέπονταν πώς θά κατοικηθούν λόγω της άστυφιλίας.

- Γιατί δέν στάθηκαν ικανοί νά άποτρέψουν τόν ύδροκεφαλισμό του λεκανοπεδίου τής Αττικής μέ μία σωστή καί έγκαιρη πολιτική περιφερειακής ανάπτυξης.

- Γιατί άκόμα καί σήμερα δέν κινητοποιούνται γιά νά πάρουν άμεσα καί δραστικά μέτρα γιά τήν προστασία του περιβάλλοντος, τής ύγείας καί τής ζωής άκόμα τών κατοίκων.

- Γιατί δέν όλοκληρώνουν τό άναγκαίο θεσμικό πλαίσιο γιά τήν προστασία του περιβάλλοντος άλλά άφήνουν 4 χρόνια άφήφιστο στή βουλή τό νομοσχέδιο γιά τήν προστασία του περιβάλλοντος από τίς βιομηχανικές δραστηριότητες.

- Γιατί δέν δημιουργούν ένιαίο φορέα προστασίας περιβάλλοντος άλλά διασπούν τίς σχετικές άρμοδιότητες σέ 6 διαφορετικά ύπουργεία ώστε «όλοι νά είναι άρμόδιοι άλλά κανείς ύπεύθυνος».

- Γιατί δέν προχωρούν στή σύσταση ειδικευμένων ύπηρεσιών γιά μετρήσεις καί έλεγχο τής έφαρμογής καί αυτών τών λίγων διατάξεων προστασίας περιβάλλοντος πού ύπάρχουν καί σήμερα καί δέν παρέχουν τά κατάλληλα τεχνικά μέσα ούτε μονιμοποιούν τούς ύπαλλήλους τής μοναδικής ύπηρεσίας πού ύπάρχει σήμερα τής ΠΕΡΓΑ.

Η ΕΕΧ πιστεύει πώς ή αντιμετώπιση τής ρύπανσης του περιβάλλοντος καί τής φωτοχημικής ρύπανσης ειδικότερα είναι πολιτικό πρόβλημα, πρόβλημα πολιτικών έπιλογών καί προτεραιοτήτων τών έκάστοτε κυβερνήσεων.

Γιατί ή έπιστήμη καί ή τεχνική μπορούν καί προσφέρουν σήμερα άπόλυτα έφικτές λύσεις στά προβλήματα αυτά, γιατί ή τεχνολογία τής αντιρύπανσης ύπάρχει καί εφαρμόζεται διεθνώς.

Άλλά στους άρμόδιους φορείς τών πολιτικών άποφάσεων άπομένει ή ευθύνη γιά τήν έφαρμογή τής άρχής πού ίσχύει σ' όλο τόν πολιτισμένο κόσμο, «**αυτός πού ρυπαίνει αυτός καί πληρώνει**».

Μέ βάση τήν άρχή αυτή, θά πρέπει νά ύποχρεωθούν όλοι οι συντελεστές τής ρύπανσης νά καταβάλουν τά άναγκαία ποσά γιά νά έξοπλισθούν μέ συστήματα καθαρισμού καί έπεξεργασίας κάθε είδους άποβλήτων ώστε νά μπορούμε νά αναπνέουμε καθαρό καί ύγιεινό άέρα.

Η ΕΕΧ πιστεύει ότι ή ευθύνη γιά τήν προστασία του περιβάλλοντος πρέπει νά άνατεθεί σέ έναν,

Ένιαίο Φορέα Προστασίας Περιβάλλοντος κάτω από Κοινωνικό Έλεγχο.

Μέ τή συμμετοχή σ' αυτόν:

- Άρμοδιών κρατικών παραγόντων
- Τής Τοπικής Αυτόδιοίκησης
- Τών Έπιστημονικών Όργανώσεων
- Τών Όργανώσεων τών Έργαζομένων
- Τών Έκπροσώπων τών Βιομηχάνων

καί μέ ρόλο

- Τή μελέτη καί εισηγήση γιά τήν όλοκλήρωση του θεσμικού πλαισίου καί τά πρότυπα γιά τό περιβάλλον
- Τόν έλεγχο γιά τήν έφαρμογή αυτών τών νόμων
- Τήν έπιβολή κυρώσεων στους παραβάτες.

Ό φορέας αυτός

- Πρέπει νά είναι κατάλληλα επανδρωμένος μέ έπιστημονικοτεχνικό προσωπικό καί έξοπλισμένος μέ όργανα γιά τή διεξαγωγή τών άπαραίτητων μετρήσεων
- καί οικονομικά αυτάρκης μέ τήν έξασφάλιση μονίμων δικών του πόρων.

Μόνο ένας τέτοιος φορέας μπορεί πραγματικά νά συμβάλλει άποφασιστικά στή λύση τών σημερινών προβλημάτων, στή βελτίωση τής ποιότητας τής ζωής τών κατοίκων τής Άθήνας καί τής χώρας καί στήν προστασία του περιβάλλοντος.

Τά προβλήματα πού σήμερα μάς κινητοποιήσαν θά εξακολουθήσουν νά ύπάρχουν.

Η φωτοχημική ρύπανση στό καλοκαίρι πού έρχεται θά είναι έντονότερη καί πιο επικίνδυνη άπό κάθε άλλη φορά. Τά πυροσβεστικά μέτρα τής κυβέρνησης θά άποδειχθούν άνεπαρκή.

Η μόνη προοπτική γιά τή λύση του προβλήματος περνά μέσα άπό τήν άγωνιστική κινητοποίηση του λαού πού μαζί μέ τήν Τοπ. Αυτόδιοίκηση, τίς Έπιστημονικές Όργανώσεις, τίς Έργατικές Ένώσεις, θά δημιουργήσουν ένα οικολογικό κίνημα προστασίας του περιβάλλοντος καί θά άγωνισθούν γιά νά έπιβάλλουν τό δικαίωμά τους σέ μία ανθρώπινη καί ύγιεινή ζωή.

Γι' αυτό καί ή σημερινή κινητοποίηση όλων μας δέν είναι ή άποκορύφωση ενός τέτοιου άγώνα, δέν πρέπει νά είναι ή άποκορύφωση ενός τέτοιου άγώνα.

Είναι ή άπαρχή καί ή άφετηρία του.

Η ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Τό επίσημο όργανο τής ΕΕΧ, Χημικά Χρονικά, κυκλοφορεί προς τό παρόν, σέ δύο έκδόσεις:

Χημικά Χρονικά, Γενική Έκδοση σέ 12 τεύχη τό χρόνο καί

Χημικά Χρονικά, Νέα Σειρά (μιά διεθνής έπιστημονική έκδοση CHIMIKA CHRONIKA NEW SERIES) σέ 4 τεύχη τό χρόνο.

Τά περιοδικά αυτά καλύπτουν διαφορετικά πεδία πού ενδιαφέρουν τούς Έλληνες χημικούς αλλά όχι όλους τούς τομείς.

Όσο περνάει ό καιρός γίνεται καί πιό φανερή ή ανάγκη νά επέκταθούν οι έκδοτικές δραστηριότητες τής ΕΕΧ. Μέχρι σήμερα έχουν διατυπωθεί προτάσεις τουλάχιστο γιά τήν έκδοση ενός πληροφοριακού καί ενημερωτικού δελτίου γύρω από τά επαγγελματικά θέματα καί ενός ειδικού περιοδικού γύρω από τά χημικά εκπαιδευτικά θέματα. Η πείρα, ώστόσο λέει πώς γιά νά γίνει κάτι τέτοιο πρέπει πρώτα νά ξεπεραστούν από τήν ΕΕΧ πολλά προβλήματα.

Η ΕΕΧ είναι λογικό, στό θέμα τών έκδοτικών δραστηριοτήτων τής, νά επιδιώκει ν' ανταποκριθεί στίς απαιτήσεις του κλάδου πού σήμερα ζητάει τά περιοδικά του νά είναι σύγχρονα. Είναι φανερό ότι μιά τέτοια επιδίωξη αντιμετώπιζει, πρώτα απ' όλα, καθαρά οικονομικά θέματα πού είναι πολύ σοβαρά. Είναι σέ όλους μας γνωστό τό ύψηλό έκδοτικό κόστος ενώ οι οικονομικές πηγές τής ΕΕΧ περιορίζονται στίς συνεισφορές τών μελών καί μόνο. Έξάλλου οι σημερινές απαιτήσεις γιά τήν έκδοση σύγχρονων περιοδικών από τήν ΕΕΧ δέ μπορούν νά καλύπτονται μόνο μέ έρασιτεχνικές προσπάθειες, δηλαδή μέ τήν έθελοντική προσφορά τών Σ.Ε. όσο καί αν είναι αυτή αξιόλογη. Οι καιροί έχουν αλλάξει καί οι απαιτήσεις τών Έλλήνων χημικών γιά σύγχρονα περιοδικά καί δικαιολογημένες είναι καί θεμελιωμένες από επαγγελματική καί έπιστημονική πλευρά.

Οι επιδιώξεις αυτές τής ΕΕΧ, άσφαλώς, είναι μελλοντικές αλλά άναμφίβολα θά βασιστούν στήν πετυχημένη ή όχι πορεία πού θ' ακολουθήσουν τά σημερινά περιοδικά μας.

Τά μέλη τής Σ.Ε. έχουν ύπόψη τους όλα αυτά τά παραπάνω καί αποφάσισαν νά προσπαθήσουν ν' αντιμετωπίσουν τά τρέχοντα προβλήματα μέ τρόπο μακρόχρονα οργανωμένο καί συστηματικό. Τούς προβληματισμούς τής ή Σ.Ε. έπιθυμεί νά τούς κάνει γνωστούς μέσα από τή στήλη τής σέ όλους καί ιδιαίτερα στους συνεργάτες καί στους άναγνώστες συναδέλφους. Στή στήλη τής Σ.Ε. θ' αναφέρονται κάθε φορά πληροφορίες καί λεπτομέρειες, πού κατά τή γνώμη τών μελών τής Σ.Ε. είναι πολύ χρήσιμο νά είναι γνωστές γιά μιά άποδοτικότερη συνεργασία.

Ό πρώτος στόχος τής Σ.Ε., είναι τά **τεύχη τών περιοδικών νά φτάνουν έγκαιρα στά χέρια τών μελών δηλαδή χωρίς καθυστερήσεις.**

Όλοι γνωρίζουμε ότι π.χ. τό τεύχος τής Γενικής Έκδοσης του Φεβρουαρίου του 1981 έφτασε στά χέρια μας τόν Άπρίλιο καί ότι τό 4ο τεύχος τής Νέας Σειράς του 1980 έφτασε τόν Μάιο του 1981. Γιά νά έπιτευχθεί ό στόχος αυτός χρειάζεται, ή σύνταξη τών τευχών τών περιοδικών (συλλογή, έπιλογή, αξιολόγηση, ταξινόμηση τής ύλης) νά συντονίζεται μέ τήν έκδοσή τους καί μέ τήν άποστολή τους, διαδικασίες πού άπαιτούν χρόνο καί πρακτική δουλειά ιδιαίτερα τούς πρώτους αυτούς μήνες.

Ένας βασικός παράγοντας πού παίζει ρυθμιστικό ρόλο στίς ένέργειες τών Σ.Ε. στήν περίπτωση αυτή, είναι οι «συμβατικές ύποχρεώσεις» άπέναντι στίς έκδοτικές εταιρίες στίς όποιες έχει άνατεθεί ή έπιμέλεια τών έκδόσεων μετά από διαγωνισμούς.

Συμβατικές Ύποχρεώσεις γιά τά Χημικά Χρονικά, Γενική Έκδοση.

Έδώ θ' αναφερθούν μόνο οι πληροφορίες πού πρέπει νά είναι γνωστές στους συνεργάτες καί άναγνώστες τών Χ.Χ. καί ιδιαίτερα εκείνες πού δικαιολογούν όρισμένους περιορισμούς σχετικά μέ τή διακίνηση τής ύλης καί μέ τήν έκταση του περιοδικού.

— Η έκταση του περιοδικού δέ μπορεί νά υπερβαίνει τίς 48 σελίδες καί αυτό δίνει μιά έξήγηση γιάτί δέ δημοσιεύονται γρήγορα όλες οι άποστελλόμενες έργα-

σίες. Υποχρέωση τής Σ.Ε. είναι να προωθεῖ γιά δημοσίευση τίς ἐργασίες μέ χρονολογική σειρά προτεραιότητας. Ἀκόμα ἡ συμβατική ὑποχρέωση γιά τήν ἔκταση τοῦ τεύχους, ὀδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι καί ἡ ἔκταση τῶν κειμένων γιά δημοσίευση πρέπει νά περιορίζεται μέσα σέ λογικά ὄρια. Μέ τόν τρόπο αὐτόν καί μόνο θά μπορεῖ τό περιεχόμενο τῶν τευχῶν νά εἶναι πλούσιο καί ἀρμονικό καί νά δημοσιεύονται περισσότερες ἐργασίες, ἀνασκοπήσεις, πληροφορίες, ἐπιστολές κλπ.

- Ἡ διακίνηση τῆς ὕλης ἔχει ἐπίσης χρονικούς περιορισμούς, προκειμένου ἡ ὕλη τῶν τευχῶν νά βρίσκεται στά χέρια τῶν ἐκδοτῶν ἔγκαιρα. Αὐτό ἔχει ἰδιαίτερη πρακτική σημασία. Τά Χημικά Χρονικά, Γενική Έκδοση εἶναι ἓνα μηνιαῖο περιοδικό πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι τά

τεύχη τους πρέπει νά κυκλοφοροῦν στό πρώτο δεκαήμερο τοῦ κάθε μήνα. Ἡ διακίνηση τῆς ὕλης τῶν τευχῶν, γιά τήν ἐκδοτική διαδικασία πού χρειάζεται νά περάσει, πρέπει νά γίνεται μέσα στό διάστημα τῶν 40 μερῶν. Αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ ὕλη τοῦ τεύχους πρέπει νά εἶναι ἔγκαιρα ἔτοιμη δηλαδή πρὶν ἀπό 40 μέρες. Ὅπως καταλαβαίνει κανεῖς οἱ περιορισμοί αὐτοὶ δημιουργοῦν προβλήματα ὀργανωτικά γιά τή διεκπεραίωση τῆς ὕλης.

- Ἡ ὑποβολή τῶν διαφόρων κειμένων γιά δημοσίευση πρέπει νά γίνεται μέ τέτοιο τρόπο πού νά βοηθάει τοὺς ἐκδότες. Σύμφωνα μέ τίς λογικές ἀπαιτήσεις τους, τά κείμενα πρέπει νά εἶναι πλήρη, καλά ὀργανωμένα μέ χωριστοὺς πίνακες, σχήματα καί χημικούς τύπους ὥστε ν' ἀποφεύγονται λάθη. Σχετικές ὀδηγίες δίνονται στά τεύχη τῶν Χ.Χ. στὸν Κανονισμό Δημοσιεύσεων.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Προκηρύσσονται γιά πλήρωση οἱ ἐξῆς διαθέσιμες θέσεις τοῦ ἐργαστηρίου Χημικῆς Τεχνολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν:

1. Θέση ἐπιμελητοῦ
2. Θέση συνεργάτου ἐρευνητοῦ
3. Θέση παρασκευαστοῦ

Πληροφορίες ἀπό τόν Καθηγητὴν
κ. Ἀλεξ. Τσόλη τηλ. 061/991811

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΤ' ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΧΗΜΕΙΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΧΗΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Με την ένημερωτική διακήρυξη της 27 Φλεβάρη 1981 ή οργανωτική επιτροπή του ΣΤ' Πανελληνίου Συνεδρίου Χημείας, Παιδεία και Χημική Έκπαιδευση, έθεσε τὰ ἐπί μέρους ἄξονες - θέματα πού θά πρέπει νά ἐπεξεργαστεί τό συνέδριο.

Αὐτά εἶναι:

Χημική ἐκπαίδευση γενικά. Μεταπτυχιακές σπουδές - ἔρευνα. Χημική ἐκπαίδευση καί παραγωγή. Έκπαιδευση τῶν δασκάλων τῆς Χημείας. Χημική ὀρολογία καί ὀνοματολογία. Έκλαίκευση τῆς Χημείας. Χημική ἐκπαίδευση καί ΕΟΚ. Τεχνική Έκπαίδευση.

Όπως τονίζεται στήν ἐνημερωτική διακήρυξη, οἱ παραπάνω ἄξονες δέν περιορίζουν τούς συναδέλφους ἢ ὄσους ἐνδιαφέρονται νά παρουσιάσουν καί ἄλλα θέματα πού νά σχετίζονται μέ τή χημική ἐκπαίδευση καί τὰ προβλήματά της.

Τά ἐπί μέρους θέματα - ἄξονες μποροῦν νά χωριστοῦν σέ τρεῖς ἄξονες:

- α) δεδομένα τῆς Χημικῆς Έκπαίδευσης
- β) ἀνάγκες ἔρευνας καί παραγωγῆς
- γ) ἐκπαίδευση τῶν Χημικῶν

Αρχίζοντας ἀπό τήν πρώτη ἐνότητα μποροῦμε εὐκόλα νά κάνουμε μερικές διαπιστώσεις, πού ἰσχύουν γιά τήν ἐκπαίδευση ὄχι μόνο στή Χημεία ἀλλά σέ ὄλους τούς κλάδους τῆς ἐπιστήμης.

1. Στά πρῶτα στάδια μάθησης τῆς Χημείας στό δημοτικό καί στό γυμνάσιο ἡ διδασκαλία γίνεται μεταφυσικά. Ἡ Χημεία παρουσιάζεται στό μαθητή σάν «μαγικός κόσμος» καί ὅπως εἶναι φυσικό δέν ἀποκτοῦνται οἱ ἀπαραίτητες βάσεις γιά τήν κατανόησή της σάν μιᾶς διαλεκτικῆς ἐνότητας ὅπως εἶναι στήν πραγματικότητα.

2. Στό Λύκειο, στά πλαίσια τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης ἡ Χημεία ἔγινε μάθημα ἀποστήθισης μερικῶν ξεκομμένων τμημάτων της, μέ ἀποτέλεσμα νά ἐξετάζεται ὁ ὑποψήφιος στά πλαίσια τῆς ἡμιμάθειας πού τοῦ δόθηκε. Ὁ μαθητής διδάσκεται τή Χημεία σάν θεωρητικό μάθημα ἀποστήθισης χωρίς νά τοῦ δίνονται τὰ μέσα ἐκεῖνα πού ἀποτελοῦν τό βάθος τῆς διδασκαλίας της.

3. Στό Πανεπιστήμιο καί Πολυτεχνεῖο ἡ διδασκαλία τῆς Χημείας ἔχει ἐκτός τῶν εἰδικῶν προβλημάτων καί τὰ γενικά προβλήματα τῆς Ἀνωτάτης Έκπαίδευσης. Δηλαδή ἐπιγραμματικά, ἀδυναμίες τοῦ θεσμοῦ τῆς ἔδρας, πολυπληθῆ ἀκροατήρια, πλημμελῆ ἐργαστηριακή ἐξάσκηση, ἔλλειψη κτιρίων, ἐποπτικῶν μέσων, βιβλιοθηκῶν καί

ἐκπαιδευτικοῦ προσωπικοῦ. Στά εἰδικά της προβλήματα θά πρέπει νά τονισθεῖ ἡ θεωρητικοποίηση τῆς διδασκαλίας καί ἡ μή προσαρμογή τοῦ προγράμματος σπουδῶν στίς σύγχρονες τεχνοοικονομικές συνθήκες καί στίς ἀνάγκες τοῦ τόπου.

4. Γιά μεταπτυχιακές σπουδές καί εἰδίκευση οὔτε λόγος. Δέν ὑπάρχουν, ὅπως καί σέ ὄλους τούς κλάδους γενικότερα. Ὁ μαθητής διδάσκεται τή Χημεία σάν θεωρητικό μάθημα ἀποστήθισης χωρίς τὰ μέσα ἐκεῖνα πού ἀποτελοῦν τό βάθος τῆς διδασκαλίας της.

Ἡ δεύτερη ἐνότητα « ἀνάγκες ἔρευνας καί παραγωγῆς » ἔχει ἄμεση σχέση μέ τὰ δεδομένα ἢ προτεινόμενα προγράμματα Σπουδῶν τῶν Τμημάτων. Ἐρωτήματα πού μπαίνουν:

1. Ποιές εἶναι οἱ ἀπαραίτητες γνώσεις σέ ἓνα χημικό γιά νά ἀνταποκριθεῖ στίς ἀνάγκες τῆς ἐρευνητικῆς καί παραγωγικῆς του ἀπασχόλησης;

2. Πῶς ἓνας πτυχιούχος τῆς χημείας μπορεῖ νά εἶναι βιομηχανικός χημικός, παιδαγωγός χημικός, ἐρευνητής χημικός ἢ νά ἔχει τίς ἄλλες ιδιότητες τῶν χημικῶν μεταπανεπιστημιακῶν μέ βάση τίς γενικές γνώσεις πού παίρνει;

3. Τί ὑποχρεώσεις δημιουργεῖ στόν καθένα μας καί στόν κλάδο συνολικά ἡ ἔνταξη στήν ΕΟΚ. Ὑπάρχει ἀνάγκη ἀλλαγῆς τοῦ τρόπου παροχῆς καί τοῦ περιεχομένου τῶν σπουδῶν μας;

Τά πορίσματα τοῦ Συνεδρίου πρέπει νά ἀποτελέσουν τή βάση γιά ἓνα νέο πρόγραμμα Σπουδῶν τῶν Χημικῶν Τμημάτων, πρόγραμμα ἱκανό νά δώσει τίς ἀπαραίτητες γνώσεις γιά τίς σύγχρονες παραγωγικές ἀπαιτήσεις καί τή δυνατότητα γιά διεκδίκηση τῶν οὐσιαστικῶν δικαιωμάτων ἀπασχόλησης καί παρέμβασης τῶν χημικῶν σέ ὄλους τούς χημικούς τομεῖς. Πέρα ἀπό τήν καθιερωμένη στήν Ἑλλάδα τάση στενῆς συντεχνιακῆς ρύθμισης τῶν προβλημάτων τῶν διαφόρων κλάδων.

Ἡ τρίτη ἐνότητα εἶναι ἡ ἐκπαίδευση τῶν δασκάλων τῆς Χημείας. Κατ' ἀρχήν πῶς τοποθετεῖται ὁ κλάδος τῶν χημικῶν στό δεδομένο τῆς διδασκαλίας τῆς χημείας ἀπό μή χημικούς. Ποιά ἐκπαίδευση θά πρέπει νά πάρει καί τί βιβλία, ἐργαστηριακά καί ἐποπτικά μέσα, πρέπει νά ἔχει στή διάθεσή του ὁ δάσκαλος τῆς Χημείας;

Ἡ Χημεία στά πρῶτα στάδια μάθησής της πρέπει νά διδάσκεται ἐκλαϊκευμένα χωρίς ἀφαιρετικές μεθόδους ἀνάπτυξης τῶν νόμων καί θεωριῶν της. Ὁ δάσκαλος τῆς Χημείας πρέπει νά εἶναι ἐκπαιδευτικός χημικός, πράγμα πού ξαναφέρει στήν ἐπιφάνεια τήν ἀπό παλιά ἐκφρασμένη ἀποψη, οἱ δάσκαλοι τῆς Χημείας νά ἀκολουθοῦν εἰδική ἐκπαίδευση στό 3ο καί 4ο ἔτος Σπουδῶν.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΤΟΥ σ. Ν. ΛΑΓΩΝΙΚΑ
Αθήνα 7-5-1980

Αγαπητά Χημικά Χρονικά!

Στό τεύχος Ιανουαρίου 1981 της Γενικής έκδοσης των Χ.Χ. δημοσιεύεται επιστολή του συνάδελφου κ. Ν. Λαγωνίκα σχετική με τη διάβρωση των εκθεμάτων του Μουσείου της Πέλλας και γενικότερα των Μουσειακών εκθεμάτων.

Σχετικά με τό περιεχόμενο της πιά πάνω επιστολής έχω νά παρατηρήσω τά ακόλουθα:

1. Τό Μουσείο της Πέλλας είναι ένα από τά Μουσεία πού επισκέπτομαι πολύ συχνά. Τά εκθέματά του, μέταλλα κεραμικά καί μάρμαρα διατηρούνται σέ καλή κατάσταση. Τό μικροκλίμα του Μουσειακού αυτού χώρου μπορεί νά χαρακτηριστεί καλό σέ σύγκριση μέ άλλα Μουσεία, μέ μόνη εξαίρεση τήν αύξημένη σχετική υγρασία μερικούς μήνες του έτους.

2. Τό ότι μερικά μεταλλικά αντικείμενα δέχονται «ανεμπόδιστες ήλιακές ακτίνες» κατά τή διάρκεια της ημέρας, όχι μόνο δέν τά βλάπτει αλλά αντίθετα συντελεί στήν προστασία τους, επειδή ή αύξηση της θερμοκρασίας προκαλεί μείωση της σχετικής υγρασίας στον χώρο της βιτρίνας, καί έτσι επιβραδύνεται ή ταχύτητα διαβρώσεως.

3. Η επίδραση της ήλιακής ακτινοβολίας καί ή αύξηση της θερμοκρασίας πού προκαλείται από αυτή (μερικοί °C), δέν παίζουν κανένα ρόλο στήν φθορά ή προστασία των άλλων ανόργανων υλικών (μαρμάτων, κεραμικών, κλπ.). Η ήλιακή ακτινοβολία επιδρά καταστρεπτικά μόνο στά αρχαία, τά κατασκευασμένα από οργανικές ύλες (δέρμα, ξύλο, οργανικά χρώματα, πάπυρος κλπ).

4. Η χρησιμοποίηση αεροστεγών βιτρινών μέ αδρανές αέριο είναι πολύ δαπανηρή καί ανεφάρμοστη στήν πράξη γιατί περιορίζει στό ελάχιστο τίς δυνατότητες επιστημονικής μελέτης των εκθεμάτων. Στίς περιπτώσεις ευαίσθητων στή διάβρωση μεταλλικών αρχαίων (παχύ στρώμα διαβρώσεως αλλά καί ύπαρξη μεταλλικού πυρήνα) εφαρμόζεται μέ επιτυχία ή έκθεσή τους σέ σχετικά αεροστεγείς βιτρίνες παρουσία άφυγρυντικής ουσίας, πού ανανεώνεται κατά διαστήματα.

Ας σημειωθεί ότι οί σπλεγγίδες καί τά μαχαίρια του Μουσείου της Πέλλας, στά όποια αναφέρεται ό συνάδελφος κ. Ν. Λαγωνίκα δέν έχουν μεταλλικό πυρήνα καί επομένως δέν αντιμετωπίζουν κίνδυνο γιά περαιτέρω διάβρωση.

5. Από ότι γνωρίζω ή 'Αρχαιολογική Ύπηρεσία διαθέτει μέχρι στιγμής όκτώ χημικούς πού ασχολούνται άκριβώς μέ τήν επίλυση των προβλημάτων προστασίας καί συντηρήσεως των αρχαίων.

Μέ φιλικά αισθήματα
Κωστής Άσημενός
Χημικός Μουσείων

ΑΠΑΝΤΗΣΗ του Ν. ΛΑΓΩΝΙΚΑ ΣΤΗΝ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ
κ. Κ. ΑΣΗΜΕΝΟΥ

Αγαπητά Χ.Χ.

Κατ' αρχή χαίρομαι πού όκτώ συνάδελφοι Χημικοί εργάζονται στήν 'Αρχαιολογική Ύπηρεσία. Είναι ένα θετικό στοιχείο γιά τήν Πολιτιστική μας Κληρονομιά, όταν αναλογισθώ κανείς ότι τό 1958 - έτσι τουλάχιστον δημοσιεύτηκε τότε - τά αγάλματα πού είχαν βρεθεί στον Πειραιά (Κούρος κλπ.) διαβρώθηκαν επικίνδυνα, γιατί δέν υπήρχε κάποιος ειδικός, νά τά πλύνη μέ άπεσταγμένο νερό.

Πάλι όμως θεωρώ λίγους όκτώ χημικούς, συγκριτικά μέ τήν ποσότητα καί τά προβλήματα των αρχαιολογικών χώρων καί των αρχαίων αντικειμένων πού διαθέτει ή Έλλάδα όπως δείχνει καί τό πρόσφατο παράδειγμα της διάβρωσης των Καρυάτιδων.

Θά ήταν πολύ διαφωτιστικό νά γνωρίζαμε τον συσχετισμό του αριθμού χημικών Έλλάδας καί άλλων κρατών, τηρουμένων των αναλογιών π.χ. της Ιταλίας, πού εργάζονται πάνω σέ συντήρηση αρχαίων καί διαλέγω τήν Ιταλία γιατί τελευταία μέ εξέπληξε ή συχνή καί έντακτική συντήρηση αγαλμάτων, κτιρίων κλπ., γιά τήν όποία υποθέτω ότι καί κάποιοι χημικοί θά εργάζονται.

Επειδή δέ ή διάβρωση καί τά προβλήματα της συντήρησης, είναι κατά μέγα μέρος σχετισμένα μέ τίς τοπικές συνθήκες - ό χημικός επιβάλλεται νά βρίσκεται κοντά στό υπό μελέτη αντικείμενο, θάλεγα επί της κλίνης του άσθενούς - καλό θά ήταν ή 'Αρχαιολογική Ύπηρεσία νά επανδρώσει τους νομούς μέ Χημικούς, ανάλογα μέ τίς ανάγκες καί έτσι πολλοί νέοι συνάδελφοι θά μπορούσαν νά εργασθούν εκεί, καί πάνω σέ ένδιαφέροντα καί σπουδαία θέματα.

Όσο άφορά τό επιστημονικό μέρος της επιστολής: Γενικά ή πείρα έχει διδάξει ότι μιά αύξηση της θερμοκρασίας επιταχύνει τήν διάβρωση των μετάλλων. Η αύξηση δέ της θερμοκρασίας στήν περίπτωση της ΠΕΛΛΑΣ ήταν άρκετοί βαθμοί Κελσίου καί όχι μερικοί.

Η αύξηση θερμοκρασίας δημιουργεί διάχυση ιόντων καί ηλεκτρονίων, μέσω του κρυσταλλικού πλέγματος του μετάλλου πού γενικά καταλήγει στή προσβολή του μετάλλου προς όξειδια.

Αλλά εκτός αυτού τό φώς γενικά, καί μάλιστα ή υπερϊώδης ακτινοβολία, μπορεί νά δημιουργήσει μικρές διαφορές δυναμίου μεταξύ φωτιζομένων καί μη επιφανειών του μετάλλου.

μέ συνέπεια μεταφορά ηλεκτρονίων, και ιόντων, και οξείδωση ή και μεταβολή στη ταχύτητα διάβρωσης.

Στήν πράξη επανέρχομαι πάλι στην Ίταλία που νομίζω ότι έχουν αρκετή πείρα στη συντήρηση, γενικά στά μουσεια διατηρείται τεχνητός και μάλλον λίγος φωτισμός.

Τελειώνοντας θά ήθελα να τονίσω για τὰ ἀρχαία ἀντικείμενα, ἀγάλματα κ.λ.π., τὰ ὁποῖα δέν εἶναι ἐμπορικά προϊόντα μέ κάποιο χρόνο ζωῆς, ἀλλά μοναδικά, ἀνεπανάληπτα και ἀναντικατάστατα, ὅτι ἡ προβληματική συντήρησῆς τους πρέπει νά στοχεύει μακροπρόθεσμα.

Ὅχι ἀπλῶς σέ μείωση τῆς ταχύτητας διάβρωσης, ἀλλά σέ μηδενισμό τῆς.

Γιατὸ δέν θά συμφωνήσω μέ τόν συνάδελφο κ. Ἀσημενὸ στό ἐπιχείρημα τοῦ ἀπαγορευτικοῦ κόστους γιά τήν δημιουργία μιᾶς ἀδρανούς ἀτμόσφαιρας σέ ἀρχαία ἀντικείμενα μέ προχωρημένη διάβρωση, ὅταν και τὸ κόστος δέν εἶναι ὑπερβολικό μέ μιὰ ἀπλῶς θετική πίεση ἀζώτου και εἶναι γνωστό, ὅτι ρυπαντές και σκόνες στήν ἀτμόσφαιρα αὐξάνουν πολύ τήν ἀτμοσφαιρική διάβρωση τῆς ὕλης τῶν ἀρχαίων ἀντικειμένων.

Μέ τιμῆ
Νίκος Λαγωνίκας

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ κ. Ν. ΛΑΓΩΝΙΚΑ

Ἀγαπητά Χ.Χ.

Ὅσον ἀφορᾷ τήν ἀνάγκη αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Χημικῶν πού ἐργάζονται στήν Ἀρχαιολογική Ὑπηρεσία, συμφωνῶ ἀπόλυτα μέ τόν συνάδελφο κ. Λαγωνίκα. Ὅμως δέν εἶμαι ἐγώ ὁ ἀρμόδιος νά ἀπαντήσει, οὔτε ἔχω καμιά ἐξουσιοδότηση ἀπό τήν Ὑπηρεσία μου γιά κάτι τέτοιο.

Ὡς πρός τὸ ἐπιστημονικό ὅμως μέρος ἐπιμένω σ' αὐτὰ πού ἔγραψα στό προηγούμενό μου γράμμα και ἔχω στή διάθεση ὁποιοδήποτε ἐνδιαφέρεται τή σχετική βιβλιογραφία.

22/5/81

Μέ τιμῆ
κ. Ἀσημενός

ΚΑΙ ΠΑΛΙ Ο ΕΛΟΤ

Συνάδελφοι,

Τὸ γράμμα τοῦ συνάδελφου Στεργίου, πού δημοσιεύτηκε στό τεῦχος τοῦ Φεβρουαρίου, ἀφήνει μερικά σημεῖα πού χρειάζονται διευκρινίσεις και πιστεύω ὅτι σάν συνάδελφος, πού ἀπό τήν ὑπηρεσιακή μου ιδιότητα στόν ΕΛΟΤ ἔχω ἕνα κομμάτι εὐθύνης γιά τὸ σύστημα πού ἔχει δημιουργηθεῖ γύρω ἀπό τή δημόσια κρίση τῶν Σχεδίων Ἑλληνικῶν Προτύπων, ὀφείλω νά τίς δώσω.

Ὁ ΕΛΟΤ, ὄργανισμός μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, δίνει δωρεάν σέ ὁποιοδήποτε ἐνδιαφερόμενο τὰ σχέδια προτύπων πού ὑποβάλλονται σέ δημόσια κρίση, ἀντίθετα μέ τήν πρακτική ἄλλων ὀργανισμῶν τυποποιήσεως πού πούλανε τὰ σχέδια προτύπων ἔχοντας σημαντικὸ ἔσοδο ἀπό τὸ γεγονός αὐτό. Τὰ σχέδια Ἑλληνικῶν Προτύπων ἔχουν χαρακτήρα πειραματι-

κῶν προτύπων (συστάσεων) και πολλοὶ ἐνδιαφέρονται νά τὰ ἀποκτήσουν μετά τὸ τέλος τῆς δημόσιας κρίσεως. Θά ἦταν ἔξω ἀπό τή λογική ἀλλά και πέρα ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ ΕΛΟΤ νά μὴ ζητάει μετά τὸ τέλος τῆς δημόσιας κρίσεως νά καλύπτονται τὰ ἔξοδά του, πουλώντας τὰ σχέδια προτύπων στό κόστος τους, δηλαδή περίπου στό κόστος τῶν φωτοαντιγράφων.

Ἡ πρακτική αὐτή τοῦ ΕΛΟΤ πού κάθε ἄλλο παρά ὑποβοηθεῖ τὸ κλείσιμο σέ στενοῦς κύκλους τῆς ὑπόθεσης τῆς σύνταξης τῶν Ἑλληνικῶν Προτύπων, ἀκολουθεῖται ἀκριβῶς γιά νά μποροῦν ὅλοι νά ποῦν τή γνώμη τους. Δέν θά πρέπει ἄλλωστε νά νομισθεῖ ὅτι ὁ ΕΛΟΤ δέν γνωρίζει ὅτι ὑπάρχει ὁ κίνδυνος, αὐτὰ τὰ δωρεάν διανεμόμενα Σχέδια Προτύπων νά καταχωνιάζονται σέ κάποιους φακέλλους «συλλέκτου». Πιστεύει ὅμως ὅτι προκειμένου νά ὑπάρξει ἀπόλυτα ἀνοιχτὴ διαδικασία θά πρέπει νά ἀναλάβει και τὸ σχετικό κόστος.

Ὡς πρός τὸ ζήτημα τῆς δημόσιας κρίσεως, ὁ ΕΛΟΤ ὅταν ὑποβάλει ἕνα σχέδιο σέ δημόσια κρίση, τὸ στέλνει ἀμέσως σέ ὅλους τοὺς σχετικούς φορεῖς και στόν τύπο (ἡμερήσιο και τεχνικό περιοδικό) μέ τήν παράκληση νά δημοσιευτεῖ. Ἐφημερίδες ὅπως τὸ ΕΞΠΡΕΣ, ἡ ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ, ἀλλά και τεχνικά περιοδικά ὅπως τὸ Ἑβδομαδιαῖο Δελτίο τοῦ ΤΕΕ, τὰ Χημικά Χρονικά κάνουν σχετική ἀνακοίνωση και μάλιστα ὀρισμένα περιοδικά δημοσιεύουν αὐτοῦσιο τὸ σχέδιο, ὅπως τὸ περιοδικό Πλαστικά Χρονικά. Γιά τήν ἡμερομηνία καταχώρησης τῆς σχετικῆς ἀνακοίνωσης, εἶναι θέμα δυνατότητας τοῦ κάθε ἐντύπου, πού ὅμως συμφωνῶ δέν ἔχει νόημα ἂν γίνεται μετά τή λήξη τῆς δημόσιας κρίσεως.

Δέν μοῦ εἶναι εὐκόλο νά καταλάβω τίς ἀπόψεις τοῦ συνάδελφου Στεργίου και τὸ λόγο γιά τόν ὁποῖο ὁ «ὄποιος ἔμπορος» πού δέν ἀποκλείεται νά εἶναι και συνάδελφος, δέν ἔχει δικαίωμα νά ἐκφράσει τή γνώμη του γιά τὰ ὀνόματα τῶν εἰδῶν πού ἐμπορεύεται, ἂν αὐτὰ τυχαίνει νά εἶναι χημικές ὕλες. Πολύ περισσότερο πού συνήθως δέν ἔχει ἀπλό ἀκαδημαϊκὸ ἐνδιαφέρον γιά τὰ ὀνόματα αὐτά, ὅπως γιά παράδειγμα πολλοὶ συνάδελφοι πού ἀνάμεσά τους τυχαίνει νά εἶμαι και ἐγώ, ἀλλά τὰ χρειάζεται στίς καθημερινές συναλλαγές του. Ἀρχὴ πάντως τοῦ ΕΛΟΤ εἶναι κατά τή σύνταξη τῶν Προτύπων νά μπορεῖ νά ἐκφράσει ὁποιοδήποτε τή γνώμη του.

Ὁ συνάδελφος Στεργίου ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν στήν ἐπιτροπὴ γιά τίς ἀρχές τῆς τεχνικῆς ὀρολογίας πού λειτουργεῖ στό ΤΕΕ, γνωρίζει ὅτι οἱ ἐπιτροπές τυποποιήσεως ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἐκπροσώπους φορέων πού ἔχουν σχέση μέ τὸ θέμα και ὄχι ἀπὸ «κατάλληλους» τοῦ στενοῦ κύκλου. Ὁ ὀρισμός τῶν ἐκπροσώπων γίνεται ἀπὸ τόν κάθε φορέα μέ δικά του κριτήρια, χωρίς ὁ ΕΛΟΤ νά μπορεῖ νά ἐπηρεάσει τήν ὁποιαδήποτε ἐπιλογή. Αὐτονόητο εἶναι ὁ κάθε φορέας νά ὀρίζει ἄτομα μέ ἐπαρκή γνώση και πείρα στό θέμα ὥστε νά μποροῦν νά ὑποστηρίξουν τίς ἀπόψεις και τὰ συμφέροντα τοῦ φορέα. Σέ ὅλο τόν κόσμον οἱ εἰδικοί εἶναι ἐκεῖνοι πού συμμετέχουν στίς διαδικασίες τυποποιήσεως. Τὰ μέλη τῶν ἐπιτροπῶν τυποποιήσεως πού ἀσχολοῦνται μέ χημικά θέματα εἶναι κατά κανόνα συνάδελφοι, πού ὀρίζονται ἀπὸ διάφορους φορεῖς ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους ἕνας εἶναι και ἡ Ἑνωσις.

Περιορίζω τὸ γράμμα μου στήν πιὸ πάνω ἐνημέρωση τῶν

συναδέλφων καί δέν προχωράω σέ αντιπαράθεση προσωπικών απόψεων σέ όσα αναφέρει ό συναδελφος Στεργίου. Δέν ξέρω τί θά κάνει ή Ένωση στήν παράκληση γιά δημοσίευση καταλόγου εκπροσώπων της σέ επιτροπές τυποποιήσεως, όμως ό συναδελφος ή οποιοσδήποτε άλλος ενδιαφέρεται μπορεί νά μάθει στόν ΕΛΟΤ τά μέλη όλων τών επιτροπών καί τούς φορείς πού εκπροσωπούνται στίς επιτροπές.

Αθήνα, 1981-04-20

Μέ συναδελφικούς χαιρετισμούς

Β. Α. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

Χημικός Μηχανικός

Διευθύνσεις Μελών

Παρακαλοῦνται οί συναδελφοί νά μήν άμελοῦν νά ένημερώνουν τή γραμματεία γιά τήν άλλαγή διευθύνσεως κατοικίας ή έργασίας τους.

TEAX

Έπειδή τό κτίριο πού στεγαζόταν τό TEAX κρίθηκε άκατάλληλο μεταφέρθηκε στήν όδό Νοταρά 26, τηλ. 822.1168 καί 822.1701.

Έξάγλωσσο Λεξικό ΦΥΣΙΚΗΣ - ΧΗΜΕΙΑΣ

Συναδελφοί, τακτοποιήστε τίς συνδρομές σας γιά νά παραλάβετε τό Λεξικό ΦΥΣΙΚΗΣ - ΧΗΜΕΙΑΣ του συναδέλφου κ. Δ. Κρέμου.

Ταυτότητα Χημικού

Άρκετοί συναδελφοί έχουν πάρει τήν ταυτότητα του μέλους. Παρακαλοῦνται όσοι συναδελφοί δέν πήραν νά στείλουν μία φωτογραφία τους γιά νά τούς δοθεί ή ταυτότητα. Έτσι θά δώσουμε μεγαλύτερη προβολή στόν κλάδο μας, στήν Ένωσή μας.

Συνδρομές Μελών

Άγαπητέ συναδελφε, μήν ξεχνάς νά καταβάλλεις συχνά τή συνδρομή σου καί έγκαιρα γιατί άποτελεί τό μοναδικό έσοδο γιά τήν ΕΕΧ. Γιά πληροφορίες μπορείς νά άπευθύνεσαι στήν γραμματεία. Οί συναδελφοί τών έπαρχιών μπορούν νά καταβάλλουν τήν συνδρομή τους στόν τοπικό Σύλλογο - όπου υπάρχει - γιά νά δυναμώσουν μ' αυτό τόν τρόπο καί τόν τοπικό τους σύλλογο.

Βεβαίωση Έφορίας

Παρακαλοῦνται οί συναδελφοί νά καταβάλλουν έγκαιρα τίς συνδρομές τους γιά νά τούς σταλεί ή βεβαίωση γιά χρήση στήν έφορία γιά τό οικονομικό έτος του 1981.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΔΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΧΗΜΙΚΩΝ ΒΟΛΟΥ

Στις 15 Μαρτίου έ.έ. έγινε η Γενική Συνέλευση των μελών του συνδέσμου και η εκλογή του νέου Διοικητικού συμβουλίου. Στην αρχή ο πρόεδρος του απερχομένου Δ.Σ. Α. Δουλαδέρης έκανε τον απόλογο των πεπραγμένων του Δ.Σ. Μετά τη συζήτηση των πράξεων του παλαιού Δ.Σ. έγινε ψηφοφορία με την οποία εκλέχτηκαν τα μέλη του νέου Δ.Σ. για την περίοδο 1981 - 83 που συγκροτήθηκαν σε σώμα ως εξής:

Πρόεδρος	Γιάννης Κορομηλάς, Χημικός βιομηχανίας
Αντιπρόεδρος	Ζήσης Αργυρόπουλος, ιδιώτης Χημικός
Γεν. Γραμματέας	Βασίλης Ανδρίτσος, Χημικός Γ.Χ.Κ.
Ταμίας	Μιχάλης Ζημέρης, Χημικός άντ. Φαρμακευτικού οίκου
Μέλος	Χρήστος Χίτσιος, ιδιώτης Χημικός

Έκ μέρους της Ε.Ε.Χ. παρεβρέθησαν στη Συνέλευση οι συνάδελφοι: Π. Χαμακιώτης Γ. Γραμ. της Ε.Ε.Χ, Θ. Αργυρίου, Δ. Ψωμάς, Έ. Σούλη - Τοιμίλλη.

Τό Διοικητικό Συμβούλιο

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Π.Σ.Χ.Β.

ΕΚΤΑΚΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Στις 15 Απριλίου 1981 έγινε στα γραφεία της Ε.Ε.Χ. έκτακτη Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας με θέματα Ημερησίας Διάταξης:

1. Ενημέρωση για τη νέα Συλλογική Σύμβαση Έργασίας και τη μέχρι τώρα δραστηριότητα του Συλλόγου.
2. Ενημέρωση της αύξησης συνδρομής και έγγραφης
3. Συζήτηση για τον Ένιαίο Συνδικαλιστικό Φορέα όλων των επιστημόνων της Βιομηχανίας.

Η Γενική Συνέλευση εξουσιοδότησε τό Δ.Σ. να υπογράψει τη νέα Συλλογική Σύμβαση έργασίας των Χημικών και ένεκρине την αύξηση της έτήσιας συνδρομής των μελών από 360 δραχμές σε 600 δρχ. Επίσης ένεκρине αύξηση της έγγραφης από 120 δραχμές σε 200 δραχμές.

Συζητήθηκε επίσης και άκούστηκαν οι άπόψεις των συναδέλφων πάνω στό θέμα της ένιαίας συνδικαλιστικής κάλυψης των επιστημόνων που εργάζονται στη Βιομηχανία με τη δημιουργία

κοινού συνδικαλιστικού Φορέα.

Η Γ.Σ. ένεκρине για τό θέμα αυτό τό παρακάτω ψήφισμα:

ΨΗΦΙΣΜΑ

Οί Χημικοί βιομηχανίας στη Γενική Συνέλευση του Π.Σ.Χ. στις 15.4.81 άφου ενημερώθηκαν για τις έπαφές του Δ.Σ. με τούς άλλους φορείς των τεχνικών σχετικά με τη προοπτική δημιουργίας Πανελληνίων Συλλόγων Τεχνικών Έπιστημόνων Βιομηχανίας εκφράζουμε τά ακόλουθα:

Θεωρούμε σημαντικό βήμα για την επίλυση των προβλημάτων των τεχνικών βιομηχανίας τη δημιουργία κοινού συνδικαλιστικού φορέα τεχνικών βιομηχανίας.

Πιστεύουμε πώς προϋπόθεση για την άποτελεσματικότητα τέτοιου φορέα είναι η μαζική συμμετοχή όλων των τεχνικών βιομηχανίας σ' αυτό που θά τούς δώσει ουσιαστική δύναμη.

Σέ τέτοια περίπτωση είμαστε πρόθυμοι να βοηθήσουμε τη δημιουργία και ουσιαστική λειτουργία του νέου φορέα.

Σά μία λύση για τη κάλυψη των τεχνικών βιομηχανίας θά συζητήσουμε και τη διεύρυνση του Π.Σ.Χ.Β. και τη μετατροπή του σε Πανελλήνιο Σύλλογο Τεχνικών Έπιστημόνων Βιομηχανίας.

Καλούμε όλες τις δυνάμεις των τεχνικών, συλλόγους, παρατάξεις ώστε να συμβάλλουν ένεργά στό ξεπέρασμα των όποιων άναστολών υπάρχουν με τοποθέτησή τους στό όλο πρόβλημα.

Τό Δ.Σ.

Αθήνα, 4/5/1981

Η ΝΕΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Συνάδελφοι,

Σας ενημερώνουμε για τη νέα Συλλογική Σύμβαση Έργασίας που υπογράφηκε πρόσφατα μετά άπό διαπραγματεύσεις 4 μηνών με τον Σ.Ε.Β.. Έπισημίζουμε τις διαφορές άπό την παλαιά.

1. Τά κλιμάκια των αύξήσεων έχουν διαφοροποιηθεί σε σχέση με τά παλιά και οι αύξήσεις δίνονται ένα χρόνο ένωρίτερα. Παράλληλα προεκτάθηκαν μέχρι τά 35 χρόνια με την προσηκή 2 κλιμακίων (32 και 35 χρόνια).

Αυτή η διαφοροποίηση, σε συνδυασμό με τις αυξήσεις που δόθηκαν, είχε σαν συνέπεια:

- Οι άμοιβές σε σχέση με τις προηγούμενες είναι αυξημένες κατά 13 - 23% από 1.1.81 και από 20 - 30% από 1.7.81.
 - Οι συντάξεις του ΤΕΑΧ αυξάνονται κατά 23% από 1.1.81 και 30% από 1.7.81, σε σχέση με τις παλιές.
- Η ισχύς της είναι από 1.1.81, ενώ η προηγούμενη ίσχυε από 1.2.80. Δηλαδή η νέα ΣΣΕ ισχύει μετά από 11 μήνες ισχύος της παλιάς. Αυτό δίνει μία επί πλέον αύξηση στις αποδοχές 1% σε έτησια βάση.
 - Οι γυναίκες χημικοί παίρνουν τό επίδομα τέκνων. Τό επίδομα γάμου δίνεται εφ' όσον ο σύζυγος δέν εργάζεται. Παρόμοια διάταξη είχαμε για τους άνδρες στις παλιότερες συμβάσεις που πρακτικά όμως από τότε δινόταν σχεδόν στο σύνολο των ανδρών. Οι γυναίκες χημικοί πρέπει να διεκδικήσουν τό επίδομα αυτό από τους εργοδότες τους. Η αποδοχή του από όρισμένες εταιρίες πέρα από την αύξηση που θά δοθεί σ' όσες τό πάρουν, αυξάνει τις διαπραγματευτικές δυνατότητες για την επόμενη ΣΣΕ, έτσι που να δίνεται ανεξάρτητα δουλειάς του συζύγου.
 - Τό ανθυγιεινό επίδομα αυξήθηκε από 10 σε 15% για τους εργαζόμενους σε επιχειρήσεις Τσιμεντοβιομηχανίας, Λιπαμάτων, Βαφείων, Τυποβαφείων και Φινιριστηρίων.
 - Πάνω στην κανονική άδεια των 20 ημερών υπολογίζονται και όλες οι άμοιβές και αποζημιώσεις σε περίπτωση απολύσεων κ.λ.π.

Επισημαίνουμε για άλλη μία φορά πώς οι διαπραγματευτικές δυνατότητες του κλάδου εξαρτώνται στο μεγαλύτερο βαθμό από τή συμμετοχή όσο γίνεται περισσότερων μελών στις διαδικασίες του συλλόγου, κάτι που δίνει τή ουσιαστική ισχύ στο σύλλογο τόσο για τή ΣΣΕ όσο και για τή γενικότερη δραστηριότητά του. Καλούμε λοιπόν όλους τους συναδέλφους να πλαισιώσουν τις επιτροπές δουλειάς του συλλόγου και να βοηθήσουν τό Διοικητικό Συμβούλιο στην καλύτερη εκπλήρωση του ρόλου του.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς

Ο Πρόεδρος
Μ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ

Ο Γενικός Γραμματέας
Δ. ΠΑΤΣΟΥΡΕΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗ ΧΩΡΑ

Στήν Αθήνα σήμερα, 22 Απριλίου 1981 οι υπογράφωντες άφ' ενός Ανδρέας Δρούλιας ως εκπρόσωπος του Συνδέσμου Ελληνικών Βιομηχανιών και άφ' έτερου Μαν. Δασκαλάκης ως εκπρόσωπος του Πανελληνίου Συλλόγου Χημικών Βιομηχανίας, νόμιμα εξουσιοδοτημένοι, συνωμολόγησαν και συναπεδέχθησαν τά εξής:

1. Τά κατώτατα όρια των βασικών μηνιαίων μισθών των Επιστημόνων Χημικών που άπασχολούνται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου σε όλόκληρη τή χώρα, καθορίζονται ως εξής:

		Από	Από
		1/1/81	1/7/81
Κατά τήν πρόσληψη		20.400	21.600
Μετά τή συμπλήρωση	1 έτους ύπηρεσίας	21.500	22.800
» » »	3 ετών ύπηρεσίας	22.500	23.900
» » »	5 » »	23.600	25.100
» » »	8 » »	25.300	26.900
» » »	11 » »	27.000	28.700
» » »	14 » »	28.700	30.500
» » »	17 » »	30.400	32.300
» » »	20 » »	32.100	34.100
» » »	23 » »	33.800	35.900
» » »	26 » »	35.500	37.700
» » »	29 » »	37.200	39.500
» » »	32 » »	38.900	41.300
» » »	35 » »	40.600	43.000

2. Ως ύπηρεσία νοείται ή άσκηση του επαγγέλματος του Χημικού σε όποιονδήποτε εργοδότη φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή και σε δικό του χημικό Έργαστήριο, που λειτουργεί επίσημα και που άποδεικνύεται με βεβαίωση του εργοδότη, ή όποια πρέπει όπωσδήποτε να θεωρείται από τήν Ένωση Έλλήνων Χημικών.

3. Είς τούς μισθωτούς ανεξαρτήτως φύλου χορηγείται επίδομα γάμου σε ποσοστό 10%, στους μέν άνδρες άσχετως άν ή σύζυγος άσκει βιοποριστικό επάγγελμα ή συνταξιοδοτείται, στις δε γυναίκες μόνον άν ό σύζυγος δέν άσκει βιοποριστικόν επάγγελμα ή δέν συνταξιοδοτείται.

4. Τά κατώτατα όρια βασικών μηνιαίων μισθών που προβλέπει ή παρ. 1 προσαυξάνονται με επίδομα τέκνων σε ποσοστό 5% για κάθε παιδί και μέχρι τρία, εφ' όσον τά μέν άρρενα είναι ήλικίας κάτω των 18 ετών και δέν εργάζονται, τά δε θήλεα κάτω των είκοσι ετών άγαμα και δέν εργάζονται, για δε τά παιδιά και των δύο φύλων μέχρι 23 ετών συμπληρωμένων, εφ' όσον σπουδάζουν και δέν εργάζονται.

5. Στους επιστήμονες χημικούς χορηγείται επίδομα ύπευθυνότητας, ως εξής: α) Στους προϊσταμένους τμήματος παραγωγής και στους προϊσταμένους του χημικού εργαστηρίου, έλέγχου, μελετών ή έρευνας, βιομηχανικής επιχειρήσεως, επίδομα σε ποσοστό 10% πάνω στα κατώτατα όρια βασικών μηνιαίων μισθών και β) στους προϊσταμένους όλων των τμημάτων παραγωγής ή όλόκληρου του εργοστασίου βιομηχανικής επιχειρήσεως επίδομα σε ποσοστό 20% πάνω στα κατώτατα όρια βασικών μηνιαίων μισθών.

6. Επιστήμονες χημικοί που άσχολούνται σε επιχειρήσεις που στο προσωπικό τους χορηγείται με συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή με αποφάσεις διαιτησίας ή με άλλες διατάξεις επίδομα ανθυγιεινής εργασίας ή επικίνδυνης εργασίας, δικαιούνται τό επίδομα αυτό σε ποσοστό 10% πάνω στους βασικούς μηνιαίους μισθούς. Χημικοί που εργάζονται στην παραγωγική διαδικασία επιχειρήσεων Τσιμεντοβιομηχανίας, Λιπαμάτων και Βαφείων - Τυποβαφείων - Φινιριστηρίων, δικαιούνται τό άνωτέρω επίδομα σε ποσοστό 15%. Στο ανθυγιεινό επίδομα αυτής τής παραγράφου συμψηφίζεται κάθε επίδομα οικειοθελώς καταβαλλόμενο για τήν ίδια αίτια.

7. Χημικοί που ύπηρετούν ή είναι ένταγμένοι σε θέσεις που προβλέπονται από έσωτερικούς κανονισμούς δικαιούνται τούς βασικούς μισθούς μαζί με κάθε είδος προσαυξήσεις και επιδόματα που προβλέπονται κάθε φορά αυτοί οι κανονισμοί ή οργανισμοί, τό σύνολο των οποίων, έν πάση περιπτώσει δέν μπορεί να είναι μικρότερο από τά ελάχιστα όρια άποδοχών που καθορίζει ή παρούσα Σ.Σ.Ε.

Όπωσδήποτε οι προσαυξήσεις ή τά επιδόματα που τυχόν

προβλέπονται από αυτούς τους Κανονισμούς ή 'Οργανισμούς χορηγούνται μόνο πάνω στους βασικούς μισθούς που προβλέπουν οι Κανονισμοί ή 'Οργανισμοί.

8. Οι χημικοί δικαιούνται κάθε χρόνο 20 (είκοσι) εργάσιμες μέρες κανονική άδεια με πλήρεις αποδοχές, εκτός εάν ο Α.Ν. 539)45 προβλέπει άδεια μεγαλύτερης διάρκειας, ανάλογα με τα έτη υπηρεσίας τους. Σ' αυτή τή βάση καθορίζεται κάθε όφειλόμενη άπ' αυτή τήν αιτία παροχή.

9. Στους μισθωτούς αυτής τής Σ.Σ.Ε. χορηγούνται σε περίπτωση γάμου 3 εργάσιμες μέρες άδεια με αποδοχές. 'Η άδεια αυτή είναι άσχετη και δέν συμψηφίζεται με τήν προβλεπόμενη από τον Α.Ν. 539)45 και τήν παρ. 8 αυτής τής Σ.Σ.Ε.

10. Στους εκτός έδρας αποστελλομένους χημικούς χορηγούνται οι παροχές που προβλέπονται από τήν παρ. IV τής 43739)51 κοινής απόφασεως των 'Υπουργών Οικονομικών και 'Εργασίας με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που αυτή όρίζει.

11. Τυχόν καταβαλλόμενες αποδοχές άνωτερες από τις καθοριζόμενες σ' αυτή τή Σ.Σ.Ε. δέν μειώνονται μ' αυτή.

12. 'Η ισχύς τής παρούσης άρχεται από 1.1.81.

13. 'Η παρούσα συντάχθηκε σε τόσα πρωτότυπα όσα και τα συμβαλλόμενα μέρη και δύο επί πλέον για τήν κατάθεσή της εις τό 'Υπουργείον 'Εργασίας σύμφωνα με τό νόμο.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΣΧΒ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΡΥΠΑΝΣΗ

'Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Χημικών Βιομηχανίας καταγγέλλει τήν άδιαφορία των άρμοδίων κρατικών φορέων στο τεράστιο πρόβλημα τής ρύπανσης του περιβάλλοντος, που τις τελευταίες μέρες με τή συνεχή φωτοχημική ρύπανση τής ατμόσφαιρας έχει πάρει επικίνδυνες διαστάσεις για τή δημόσια υγεία στην περιοχή του λεκανοπεδίου.

'Επειδή πιστεύουμε ότι ένα τέτοιο θέμα που έχει γίνει πλέον μόνιμος εφιάλτης των κατοίκων τής 'Αθήνας και των γύρω περιοχών, δέν αντιμετωπίζεται με άνακρινώσεις και ήμίμετρα, καλούμε τήν Κυβέρνηση να πάρει άμέσως συγκεκριμένα μέτρα για να άποφευχθούν στο μέλλον πιά δυσάρεστες καταστάσεις.

Οι κρατικοί φορείς σε συνεργασία με τους έπιστημονικούς φορείς και τήν Τοπική Αύτοδιοίκηση, πρέπει να προθούν σε σφαιρική αντιμετώπιση του θέματος και να παρθούν μέτρα περιορισμού τής ρύπανσης.

Τέτοια μέτρα πρέπει να περιλαμβάνουν εκτός από τους λέθητες κεντρικής θέρμανσης και τό κυκλοφοριακό, άπαραίτητα και τήν βιομηχανία που πιστεύουμε ότι είναι ή κύρια πηγή ρύπανσης, ιδιαίτερα με τή συγκέντρωση τής βιομηχανικής δραστηριότητας στο λεκανοπέδιο.

Οι χημικοί που εργαζόμαστε στη βιομηχανία δηλώνουμε ότι είμαστε πρόθυμοι να βοηθήσουμε σε μιά τέτοια προσπάθεια.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΣΧΒ ΣΤΙΣ 13-4-81 ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕ ΣΤΟΥΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΤΥΠΟ

'Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Χημικών Βιομηχανίας εκφράζοντας κατ' αρχήν τήν αντίθεσή του για τό γεγονός ότι ούδέποτε ζητήθηκε ή γνώμη των άρμοδίων έπιστημονικών φορέων για τή δημιουργία Πετροχημικού συγκροτήματος στη χώρα μας, παρακολουθεί με ιδιαίτερη άνησυχία τις τελευταίες εξέλιξεις στο παραπάνω θέμα.

Τό άρχικό πρόγραμμα επενδύσεων τής ΕΛΕΒΜΕ (στοιχεία 1975) πρόβλεπε ως τό 1982 τήν εγκατάσταση και λειτουργία συγκροτήματος βαρειάς χημικής βιομηχανίας για τήν παραγωγή πετροχημικών.

'Η επένδυση είχε ύπολογισθεί ότι θα ήταν τής τάξεως των 600 εκ. δολλαρίων και τό έτήσιο συναλλαγματικό όφελος ύπολογιζέτο σε 400 εκ. δολάρια.

Σήμερα και ένω ακόμη δέν έχει ξεκινήσει καμιά δραστηριότητα για τήν έναρξη των εργασιών εγκατάστασης ή Κυβέρνηση φαίνεται ότι αντιμετώπιζει τό όλο θέμα περιπτωσιακά χωρίς προγραμματισμό και πολιτική βούληση. Δείγμα τής έπιφανειακής αυτής αντιμετώπισης του προβλήματος είναι οι τελευταίες αποφάσεις για τόν περιορισμό των μονάδων του συγκροτήματος σε δύο (πολυαιθυλενίου χαμηλής και ύψηλης πυκνότητας) αντί των άρχικών πέντε μονάδων όπως είχε εξαγγελθεί, και ή άλλαγή τής θέσεως του συγκροτήματος από τό Κρουονέρι Μεσολογίου στις εκβολές του ποταμού 'Αχελώου (περιοχή Κουτσιλάρι).

'Η ύπαρξη όλοκληρωμένου - καθετοποιημένου συγκροτήματος πετροχημικής βιομηχανίας, άποτελεί κατά τήν άποψη μας βασική παράμετρο ανάπτυξης τής χώρας μας.

Παρά τό ότι οι καπιταλιστικά άναπτυγμένες χώρες και τα πολυεθνικά μονοπώλια έχουν κατορθώσει σε κάποιο βαθμό να είναι σε θέση να έλέγχουν τις δραστηριότητες στους τομείς παραγωγής, πωλήσεων, έρευνας και τεχνολογίας των πετροχημικών προϊόντων, πιστεύουμε ότι είναι δυνατό ένα τέτοιο συγκρότημα να γίνει από τήν πολιτεία και να άποφευχθεί κάθε ύποκατάστασή της από ιδιώτες επενδυτές.

'Ετσι είμαστε αντίθετοι με τήν μη δημιουργία τής βασικής μονάδας πυρόλυσης από τήν αρχή, που άποτελεί τήν καρδιά ενός πετροχημικού συγκροτήματος και έλαχιστοποιεί τήν εξάρτηση από τα πολυεθνικά μεγαθήρια.

'Επίσης ή εγκατάλειψη τής μονάδας πολυπροπυλενίου και ή άνάθεση τής μονάδας πολυβινυλοχλωριδίου (PVC) στην πολυεθνική ESSO είναι κατά τήν άποψη μας μιά ύποβάθμιση του έργου.

Πιστεύουμε επίσης ότι πριν από τήν έπιλογή τής μιάς ή τής άλλης θέσης εγκατάστασης του πετροχημικού συγκροτήματος θα πρέπει να προηγηθούν:

- α) Πλήρης χωροταξική μελέτη
- β) Μελέτη περιβαλλοντολογικών έπιπτώσεων τής περιοχής

Παρ' όλο που ή σημερινή τεχνολογία είναι δυνατόν να προστατεύσει τό περιβάλλον σε μεγάλο βαθμό, πρέπει εκτός από τις άπαραίτητες μονάδες κατεργασίας των πάσης φύσεως άποβλήτων να ύπάρξει και νομοθετική κατοχύρωση ενός φορέα έλέγχου που θα τόν άπαρτίζουν κρατικοί φορείς, εκπρόσωποι τής Τοπικής Αύτοδιοίκησης, των έπιστημονικών φορέων και των εργαζομένων. Τέλος με τήν συνεργασία κρατικών και ήμικρατικών φορέων των έπαγγελματικών, άγροτικών, έπιστημονικών φορέων και τής τοπικής αύτοδιοίκησης θα πρέπει να αντιμετωπισθούν τα όποια προβλήματα συνεπάγεται ή εγκατάσταση μιάς βαρειάς βιομηχανικής μονάδας όπως άπασχόληση, άπαλλοτριώσεις γής κ.λ.π.

Τό Δ.Σ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΣΧΟΛΙΑ

Παραίτηση του συναδ. Όρ Άγγελιδης από το Επιστημονικό Τμήμα των Χημικών Μηχανικών του Τ.Ε.Ε.

Πρός τή

Διοικούσα Έπιτροπή του Τ.Ε.Ε.

Ένταυθα

Κύριε Πρόεδρε,

Ύστερα από τήν επιστολή μου τής 14ης Μαρτίου 1981, όπου σας μετέφερα τά σχετικά μέ τήν Δημόσια Συζήτηση πού έγινε στίς 13 Μαρτίου στό Νεοχώρι, γύρω από τήν ίδρυση από τήν Ε.Λ.Ε.Β.Μ.Ε. του Πετροχημικού Έργου στίς έκβολές του Άχελώου, τήν ανακοίνωση πού εξέδωσε ή Δ.Ε. του Τ.Ε.Ε. μεταγενέστερα και τή συζήτηση πού έγινε στήν Άντιπροσωπεία τής 6ης Άπριλίου, επιθυμώ νά γνωρίσω τά πιά κάτω:

1. Τό Έπιστημονικό τμήμα των Χημικών Μηχανικών του Τ.Ε.Ε. πού πρέπει νά έχει τήν πρώτη γνώμη γιά τό Πετροχημικό έργο στάσιο, σέ δύο άλληπάλληλες συνεδριάσεις του, τής 23ης Φεβρουαρίου και 2ας Μαρτίου 1981, κατά πλειοψηφία, εισηγήθηκε στήν Δ.Ε. ότι «θεωρεί σκόπιμο τήν ίδρυση του έργο στάσιου μέ τήν προϋπόθεση ότι τά ύγρά απόβλητα πριν διατεθούν στή θάλασσα νά έχουν τουλάχιστον τίς άπαιτούμενες προδιαγραφές πού ισχύουν γιά τό Σαρωνικό Κόλπο.

Όσον άφορά τά άέρια απόβλητα νά ληφθούν μέτρα ώστε νά είναι σύμφωνα μέ τίς προδιαγραφές τής ΕΟΚ» (Πρακτικά Νο 66 και 67).

2. Μέ τήν ύπ' άρ. 5712/6-3-81 επιστολή σας, έγνωρίσατε στήν Ε.Λ.Ε.Β.Μ.Ε. ότι «στή συγκέντρωση πού θά πραγματοποιηθή στό ΝΕΟΧΩΡΙΟ σχετικά μέ τήν εγκατάσταση του Πετροχημικού Συγκροτήματος στίς έκβολές του Άχελώου θά μετάσχει σάν εκπρόσωπος του Τ.Ε.Ε., ό Διπλ. Χημικός Μηχανικός κ. Όρέστης Άγγελιδης».

3. Ύστερα από τά πιά πάνω έλαβα μέρος στή Δημόσια συζήτηση του Νεοχωρίου σάν εκπρόσωπος του Τ.Ε.Ε. μέ τίς θέσεις του Έπιστημονικού τμήματος Χημικών Μηχανικών του Τ.Ε.Ε.

Η δημόσια ενημερωτική συζήτηση έγινε μέ τόν τρόπο πού έγινε, δηλ. μέ τήν άπουσία του πραγματικού δημοκρατικού διαλόγου. Αναφέρω άπλώς ότι δημόσια συζήτηση σημαίνει ότι σέ ένα τραπέζι συνδιαλέγονται οι ειδήμονες, εκφράζονται όλες οι άπόψεις, άκούει και ενημερώνεται τό άκροατήριό και στή συνέχεια συμμετέχει και αυτό μέ έρωτήσεις ή παρουσία άπόψεων. Η μορφή των άποδοκίμασιών, χειροκροτημάτων και ύβρεων δέν αποτελούν χαρακτηριστικά μιάς ενημερωτικής συζήτησεως και έδώ άκριβώς βρίσκεται ή αντίδεοντολογική συμπεριφορά συναδέλφων πού δέχονται έπιδοκίμασιες οι ίδιοι και άποδοκίμασιες γιά τούς συναδέλφους τους, από ένα άκροατήριό πού ήλθε ύποτίθεται γιά ενημέρωση, χωρίς νά αντιδράσουν.

Στή συγκέντρωση αυτή τό Τ.Ε.Ε. Δυτικής Έλλάδος παρουσίασε διαφορετικές άπόψεις από τίς δικές μας.

Μετά τά γεγονότα αυτά έρχεται ή Δ.Ε. του Τ.Ε.Ε. και εκδίδει μιά ανακοίνωση χωρίς νά λάβει ύπ' όψη της τή γνωμάτευση του άρμοδιότερου γιά τό θέμα όργάνου του Τ.Ε.Ε. του Έπιστημονικού Τμήματος Χημικών Μηχανικών του Τ.Ε.Ε.

Θέτω ύπ' όψη σας, κ. Πρόεδρε, ότι, εκτός από μάς, τόσο τό Δ.Σ. του Πανελληνίου Συλλόγου Χημικών Μηχανικών, όσο και ό αντιπρόεδρος του Ε.Μ.Π., ό Κοσμήτωρ και άλλοι Καθηγητές τής Σχολής Χημικών Μηχανικών του Ε.Μ.Π., όλοι χημικοί μηχανικοί, είπαν καθαρά τήν έπιστημονική τους γνώμη, πού συνοψίζεται στό ότι επιβάλλεται έθνικά ή ίδρυση του Έργο στάσιου, και ότι τό περιβάλλον θά προστατευθεί γιάτί ή τεχνολογία είναι σέ θέση σήμερα νά αντιμετώπισει τήν όποια ρύπανση και ότι τό συγκεκριμένο έργο στάσιο έχει προβλέψει τούς πιά άύστηρους όρους στήν κατεργασία των άποβλήτων.

Ύστερα από όλα αυτά, διερωτώμαι άν είναι δυνατόν νά υπάρχει διαφορετική γνώμη.

Γιά μάς ή βιομηχανική ανάπτυξη είναι ό σπουδαιότερος παράγοντας γιά μιά άνεξάρτητη Έλληνική πολιτική. Γιά τήν αντίληψη αυτή έγιναν μετά τό 2ο παγκόσμιο πόλεμο πολλοί άγώνες (ΕΠ.ΑΝ. Δ. Μπάτσης) ένάντια σέ άλλες αντίληψεις ότι είμαστε γεωργική χώρα.

Η αντιμετώπιση τέλος του νέου παράγοντα τής ρύπανσεως πιστεύουμε πώς μόνο μέσα σέ βιομηχανικό κλίμα θά πραγματοποιηθή. Έτσι δικαιολογείται γιάτί μεγάλες βιομηχανικές χώρες είναι εκείνες πού αντιμετώπισαν τό πρόβλημα μέ τή μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

Πάντα, κ. Πρόεδρε, σας έχω γνωρίσει ότι τό Τ.Ε.Ε. δέν δείχνει τήν ίδια ευαισθησία γιά τά βιομηχανικά προβλήματα, όπως γιά άλλα, όπου όμολογουμένως, τό ενδιαφέρον του Τ.Ε.Ε. και ό δυναμισμός πού έπιδεικνύει είναι αξιοπρόσεκτος.

Ύστερα από όσα διαλαμβάνει ή επιστολή αυτή, πού θά σας παρακαλέσω, νά τήν δημοσιεύσετε στό «Ένημερωτικό Δελτίο» δέν είναι δυνατόν νά παραμείνω στήν Έπιτροπή του Έπιστημονικού Τμήματος Χημικών Μηχανικών του Τ.Ε.Ε. Παρατούμαι από τήν θέση του Προέδρου του Τμήματος και από τήν Έπιτροπή. Αύτή ή άπόφασή μου εκδηλώνει τήν έντονη αντίθεσή μου γιά τίς θέσεις τής Δ.Ε. του Τ.Ε.Ε. γύρω από τό γνωστό θέμα πού είναι

διαφορετική από την εισήγηση του Τμήματος Χ.Μ.

Εύχαριστώ για την εποικοδομητική συνεργασία με τη Δ.Ε. σε άλλους τομείς (Σεμινάρια, Διαλέξεις, Συνέδρια) και θέλω να πιστεύω ότι θα δοθη στο μέλλον μεγαλύτερη προσοχή στις ειδικότητες με λιγώτερα μέλη στα θέματα των αρμοδιοτήτων τους.

Αθήνα, 9 Απριλίου, 1981

Προσφυγή Χημικού κατά απόφασεως Πειθαρχικού Συμβουλίου της ΕΕΧ

Συζητήθηκε στις 8.1.81 στο Συμβούλιο της Έπικρατείας ή προσφυγή του χημικού κ. Β. Τσατσαρώνη κατά απόφασεως του Πειθαρχικού Συμβουλίου της ΕΕΧ πού τον καταδίκασε, για τις δραστηριότητές τους κατά την διάρκεια της δικτατορίας, με στέρηση του δικαιώματος εκλέγειν και εκλέγεσθαι για 4 χρόνια.

Τό Συμβούλιο της Έπικρατείας με την 166/81 απόφασή του, απέρριψε την προσφυγή του χημικού κ. Β. Τσατσαρώνη.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μία ανάλογη προσφυγή στο Συμβούλιο Έπικρατείας του χημικού Στέφανου Κώνστα, είχε απορριφθεί με την 2386/1980 απόφαση του Σ.Ε.

Ανακοίνωση του τμήματος Κλινικής Χημείας της Ε.Ε.Χ.

Αγαπητέ Συνάδελφε,

Έχουμε την τιμή να σε πληροφορήσουμε, ότι η Ένωση Ελλήνων Χημικών ανταποκρινόμενη στην γενικότερη πολιτική της ΙΥΡΑΚ, σχετικά με την ανάπτυξη και εξέλιξη των διαφόρων τομέων βασικής και εφαρμοσμένης χημείας, δημιούργησε πρόσφατα τμήμα Κλινικής Χημείας, με κανονισμό λειτουργίας, αντίγραφο του οποίου σου έσωκλείουμε και με πρώτο συμβούλιο πού αποτέλεσθη από τους:

Δρ Ν Κωστάντζα, Γεν. Γραμματέα
Δρ Α. Χατζηβασιλείου, Έπιτ. Γραμματέα
Δρ Ι. Κιμπούρη, Αναπλ. Γεν. Γραμματέα
Καθηγητή Κ. Σέκερη, Μέλος
Καθηγητή Κ. Τσίγγανο, Μέλος

Σκοπός του τμήματος αυτού είναι, βασικά, η έδραϊωση της κλινικής χημείας, στη χώρα μας, σάν ανεξάρτητου έπιστημονικού και επαγγελματικού κλάδου με συγκεκριμένο πλαίσιο θεωρητικών γνώσεων και πρακτικών εφαρμογών, όπως αυτό ισχύει σε πολλές χώρες-μέλη της ΙΥΡΑΚ.

Ο καθορισμός των προϋποθέσεων για την έπιτυχία του σκοπού αυτού (όπως π.χ. ο προσδιορισμός του πλαισίου θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσως του κλινικού χημικού, ο προσδιορισμός του έργου και των προσόντων πού θα πρέπει να αντίστοιχούν σε κάθε έπιστημονική, τεχνική και επαγγελματική βαθμίδα του κλάδου, ή δημιουργία προϋποθέσεων για την διεξαγωγή βασικής και

εφαρμοσμένης έρευνας κ.λ.π.) θα αποτελέσει αντικείμενο μελέτης έπιτροπών εργασίας - οι όποιες θα αποτελούν τις θεμελιώδεις λειτουργικές μονάδες του τμήματος - σε συνεργασία με τοπικές κλαδικές οργανώσεις και με διεθνείς οργανισμούς κλινικής χημείας (για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τους σκοπούς, την οργανωση και την λειτουργία του τμήματος, βλ. κανονισμό λειτουργίας του).

Όπως αναφέρεται στον κανονισμό, κάθε πτυχιούχος Έλληνικού ή ξένου ΑΕΙ πού ασχολείται έρευνητικά, διδακτικά, επαγγελματικά ή και νομικά με την κλινική χημεία έχει δικαίωμα να γίνει μέλος του τμήματος.

Έλπίζουμε, επομένως, ότι έφ' όσον οι δραστηριότητές σου ανταποκρίνονται στις παραπάνω προϋποθέσεις θα θελήσεις να γίνεις μέλος του τμήματος, πλαισιώνοντας τις έπιτροπές εργασίας.

Θεωρήθηκε σκόπιμη ή δημιουργία, αρχικά, πέντε έπιτροπών εργασίας. Μπορείτε, όμως, να υποδείξετε θέματα τά όποια, κατά τή γνώμη σας, πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο μελέτης νέων έπιτροπών (βλ. έντυπο αιτήσεως).

Πρέπει να τονισθεί, τέλος, ότι τό συμβούλιο θα φροντίσει ώστε οι δυνατότητες προσφοράς σου στις έπιτροπές να είναι προσαρμοσμένη, βασικά στον χρόνο πού διαθέτεις και τον τόπο και τή φύση της εργασίας σου.

Μέ συναδελφικούς χαιρετισμούς

Γιά τό συμβούλιο του τμήματος

Ο Γεν. Γραμματέας Ο Αναπλ. Γεν. Γραμματέας
Δρ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΖΑΣ Δρ. Ι. ΚΙΜΠΟΥΡΗΣ

Γενικό Χημείο του κράτους

Έκδόθηκε από τό Γενικό Χημείο του Κράτους (Διεύθυνση Παραγωγής και Διακίνησης Οίνοπνεύματος) ή 4297/766 7-4-1981 απόφαση του Υπουργού Οίκονομικών σχετικά με την διατίμηση του οίνοπνεύματος.

Τό Νέο Πρόγραμμα του Χημικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών

Στήν έφημερίδα της Κυβέρνησης της Έλληνικής Δημοκρατίας δημοσιεύθηκε ή ύπουργική έγκριση με αριθ. Β/7506, αριθμός φύλλου 540/18-6-80 τεύχος δεύτερο για τό προταθέν πρόγραμμα των διδασκομένων και εξεταζομένων μαθημάτων στο Χημικό Τμήμα της Φυσικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών.

Τό Πρόγραμμα σύμφωνα με τή διάταξη του άρθρ. 15 παραγρ. 2 και αριθμ. 16 και 17 του Ν. 815/1978 και με την

απόφαση πής Φυσ/κής Σχολής στή συνεδρία (21 - 2 - 80)
καθορίζεται όπως παρακάτω:

ΠΙΝΑΚΑΣ

Μαθήματα	ώρες διδασκαλίας φροντιστ. άσκήσ. τρόπος εξέτασης πρακτικές άσκήσ.			Άντίστοιχες έδρες	
A έτος					
1. Γενικά Μαθηματικά I	3	2		Γραπτά ή προφορικά	B' έκτ. αút. Γεν. Μαθηματικών
2. Φυσική	3	1		Γραπτά ή προφορικά	B' Φυσικής
3. Άνόργανη Χημεία I	3	2	3	Πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Άνόργανης Χημείας
4. Αναλυτική Χημεία I	3	1	8	Πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Αναλυτικής Χημείας
5. Ξένη γλώσσα	3	-	-	Γραπτά ή προφορικά	Αύτοτελές
Σύνολο ώρών	30				
B' έτος					
1. Γενικά Μαθηματικά II	2	1	-	Γραπτά ή προφορικά	B' έκτ. αút. Γεν. Μαθηματικών
2. Άνόργανη Χημείας II	2	1	4	Πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Άνόργανης Χημείας
3. Αναλυτική Χημεία II	2	1	4	Πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Αναλυτικής Χημείας
4. Οργανική Χημεία I	4	1	1	Γραπτά ή προφορικά	Οργανικής Χημείας
5. Φυσική Χημεία I	3	1	0	Γραπτά ή προφορικά	Φυσικής Χημείας
6. Ξένη γλώσσα (Χημική Όρολογία)	2	-	-	Γραπτά ή προφορικά	Αύτοτελές
7. Άσκήσεις Φυσικής	-	-	4	Πρακτικά	B' Φυσικής
Σύνολο ώρών	33				
Γ' Έτος					
Μαθήματα ύποχρεωτικά					
1. Οργανική Χημεία II	2	1	12	Πρακτ. και Γραπτ. ή προφορικά	Οργανικής Χημείας
2. Φυσικής Χημείας II	2	1	4	Πρακτ. και Γραπτ. ή προφορικά	Φυσικής Χημείας
3. Βιομηχανική Χημεία I	1	1	-	Γραπτά ή προφορικά	Βιομηχανικής Χημείας
4. Χημεία Τροφίμων	2	-	-	Γραπτά ή προφορικά	Χημείας Τροφίμων
Σύνολο ώρών	26				
Μαθήματα έπιλογής					
1. Μαθηματικά III	2	1	-	Πρακτικά ή προφορικά	B' έκτ. αút. Γεν. Μαθηματικών
2. Βιοχημεία I	2	1	2	Γραπτά ή προφορικά	Βιοχημείας
3. Εργαστηριακές άσκήσεις Φυσικής Χημείας	-	-	4	Πρακτικά	Φυσικής Χημείας
4. Μηχανισμοί Όργανικών αντίδρ. και Στερεοχημείας	2	1	-	Γραπτά ή προφορικά	Όργανικής Χημείας
5. Τεχνικό σχέδιο (A' έξάμηνον)	-	-	2	Πρακτικά	Αύτοτελές
6. Χημεία Περιβάλλοντος (A' έξάμηνον).	2	-	3	Γραπτά ή προφορικά	Αύτοτελές
Μικροβιολογία ('Υγιεινή B' έξ.)	2	-	3	» » »	Αύτοτελές
7. Στατιστική (A' έξ.)	2	1	-	» » »	Λογισμού τών πιθανοτήτων
Άριθμητικές μέθοδοι και προγραμματισμός (B' έξαμ.).	2	1	-	» » »	B' έκτ. αút. Έφαρμοσμ. Μαθημ.

8. Έφαρμογή θεωρίας ομάδων στη χημεία (έξαμ.)	2	1	-	»	»	»	Ανόργανης Χημείας
9. Χημεία Όργανομεταλλικών Ένώσεων (Β' έξ.).	2	1	-	»	»	»	Ανόργανης Χημείας
10. Εισαγωγή στις Βιολογ. έπιστ. (Α)2		1					

Δ' Έτος

Α κύκλος

1. Ανόργανη Χημεία III	1	1	4	πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Ανόργανης Χημείας
2. Αναλυτική Χημεία III	1	1	4	πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Αναλυτικής Χημείας
3. Φυσική Χημεία III	2	1	4	πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Φυσικής Χημείας
- Χημική Όργανολογία	1	-	3	Γραπτά ή προφορικά	Αναλυτικής Χημείας
- Κβαντοχημεία	3	1	-	» » »	Φυσικής Χημείας
- Κοιτασματολογία και Όρυκτολογ.	1	1	1	» » »	Φυσικής Χημείας
- Χημική Κινητική (Α' έξ.)	2	1	-	» » »	Φυσικής Χημείας
x Μηχανισμός Ανοργάνων Αντιδράσεων (Β' έξ.)	2	1	-	» » »	Ανόργανης Χημείας
- Σχεδίαση συστημάτων Χημικής έκπαιδύσεως (Α' έξ.)	2	-	-	» » »	Αυτότελές
x Φιλοσοφία Θετικών Έπιστημών					
- Έπιστημολογία (Β' έξ.) Χημική	2	-	-	» » »	Αυτότελές
Χημική Ωκεανογραφία (Α' έξ.)	2	1	3	Γραπτά ή προφορικά	Αυτότελές
Διπλωματική έργασία (Β' έξ.)	-	-	8	Πρακτικά	Έδρες χημικού Τμήματος

Β' Κύκλος

1. Όργανική Χημεία III	1	1	4		
------------------------	---	---	---	--	--

Β' Κύκλος

1. Όργανική Χημεία III	1	1	4	Πρακτ. και γραπτά ή προφορικά	Όργανικής Χημείας
2. Βιοχημεία II	1	1	4	Πρακτ. και γραπτά ή προφορικά	Βιοχημείας
3. Φυσική Χημεία III	2	1	4	Πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Φυσικής Χημείας
- Κλινική Χημεία	1	1	4	Γραπτά ή προφορικά	Βιοχημεία
Χημεία Φαρμακευτικών Υλών (Β' έξ.)	2	1	3	Γραπτά ή προφορικά	Φαρμακευτικής Χημείας
x Διπλωματική έργασία (Β' έξ.)	-	-	8	Πρακτικά	Έδρες Χημικού Τμήματος

Γ' Κύκλος

1. Βιομηχανική Χημεία II	2	1	4	Πρακτ. και γραπτά ή προφορικά	Βιομηχανικής Χημείας
2. Βιομηχανική Χημεία III	2	1	4	Πρακτ. και γραπτά ή προφορικά	Βιομηχανικής Χημείας
3. Χημεία και Τεχνολογία Πετροχημ.	4	1	-	Γραπτά ή προφορικά	Αυτότελές
- Χημεία και Τεχνολ. Πετρ. (Α' έξ.)	2	1	2	Πρακτ. και γραπτά ή προφορικά	Αυτότελές
- Χημικές μέθοδοι Χημικής Τεχνολογίας (Α' έξαμ.)	2	1	2	Γραπτά ή προφορικά	Αυτότελές
- Στοιχεία Μηχανολογίας (Α' έξ.)	2	1	-	» » »	Αυτότελές
- Τεχνοοικονομική μελέτη Βιομηχ. Έπιχειρήσεων (Α' έξ.)	2	1	-	» » »	Αυτότελές
- Έπιχειρησιακή έρευνα (Β' έξ.)	2	1	-	» » »	Αυτότελές
- Αξιολόγηση Έπενδύσεων (Β' έξ.)	2	1	-	» » »	Αυτότελές
- Όργάνωση παραγωγής και Διοίκ. Έπιχειρήσεων (Β' έξαμ.)	2	1	-	» » »	Αυτότελές
- Διπλωματική Έργασία (Β' έξ.)	-	-	8	Πρακτικά	Έδρες Χημικού Τμήματος

ικών

ον

Μαθημ.

Δ' Κύκλος

1. Χημεία Τροφίμων II	2	1	-	Γραπτά ή προφορικά	Χημείας Τροφίμων
2. Τεχνολογία Τροφίμων	2	1	-	» » »	Χημείας Τροφίμων
3. Ποιοτικός Έλεγχος Τροφίμων	2	1	6	Πρακτ. και γραπτ. ή προφορικά	Χημείας Τροφίμων
- Γαλακτοκομία	2	1	-	Γραπτά ή προφορικά	Χημείας Τροφίμων
- Υγιεινή τής διατροφής (Α' έξ.)	2	1	-	Γραπτά ή προφορικά	Χημείας Τροφίμων
Διπλωματική εργασία (Β' έξ.)	-	-	8	Πρακτικά	Έδρες Χημικού Τμήματος

Στό τρίτο έτος ο φοιτητής επιλέγει δύο έτήσια μαθήματα ή δύο ζεύγη εξαμηνιαίων μαθημάτων. Στό τέταρτο έτος ο φοιτητής επιλέγει πέντε έτήσια μαθήματα, από τά όποια τρία τουλάχιστον στον αυτό κύκλο. Από τά τρία αυτά μαθήματα τά δύο επιλέγονται από τά αριθμημένα κάθε κύκλου. Δύο εξαμηνιαία μαθήματα ισοδυναμούν μέ ένα έτήσιο.

Η εφαρμογή του προγράμματος θά γίνει ως έξης:

Κατά τον παν/κόν έτος 1980 - 81 θά εφαρμοσθεί διά τά έτη: Αον και Βον

Κατά τό παν/κόν έτος 1981 - 82 θά εφαρμοσθεί διά τά έτη: Αον, Βον, και Γον

Κατά τό παν/κόν έτος 1982 - 83 θά εφαρμοσθεί διά τά έτη: Αον, Βον, Γον και Δον

Η Πράξη αυτή θά δημοσιευθεί στην έφημερίδα τής Κυβερνήσεως.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΠΑΤΣΟΣ

Στίς 25 Ιανουαρίου 1981 απέβίωσε ξαφνικά από καρδιακό επεισόδιο ο χημικός Αθανάσιος Γ. Καραμπάτσος πού είχε γεννηθεί τό 1903 στό χωριό «Χωματάδα» τής Πυλίας.

Η κηδεία του έγινε τήν επομένη στό Νεκροταφείο Ζωγράφου τών Αθηνών και τήν παρηκολούθησαν μαζί μέ τούς οικείους του και τούς στενούς συγγενείς του, πολλοί φίλοι, συνάδελφοι και πατριώται του.

Ο Αθανάσιος Καραμπάτσος είχε πάρει τό πτυχίο του Χημικού από τό Πανεπιστήμιο Αθηνών τό 1927 και εύθύς άμέσως είχε προσληφθή υπό τής Αν. Έτ. Οίνοπνευματοποιίας εις τά εργοστάσια τής όποίας άφού ειργάσθη επί 36 συνεχή χρόνια λίαν άποδοτικά, άπεχώρησε λόγω όριού ηλικίας συνταξιοδοτηθείς.

Υπήρξε έντιμος πολίτης, θερμός πατριώτης και ύποδειγματικός οικογενειάρχης.

Κατά τήν μακρόχρονη επιστημονική και επαγγελματι-

κή του σταδιοδρομία διεκρίθη ως εις έκ τών καλλιτέρων χημικών τής Έλληνικής Βιομηχανίας τής έποχής του και συγκεκριμένως τής βιομηχανίας τών οίνων και του οίνοπνεύματος.

Ειργάζετο πάντοτε μέ εύσυνειδησίαν και επιστημονικότητα διεκρίνετο δε διά τήν άξιοθαύμαστη εργατικότητα του.

Εις περιόδους δυσκόλους διά τήν ζωήν και τήν εργασίαν, όπως ήσαν αι περίοδοι τών πολέμων, τής ξενικής τετράχρονης κατοχής και άλλαι επέδειξε άυταπάνησιν, άκόμη και αυτοθυσίαν κατά τήν έκτέλεσιν τών καθηκόντων του ως χημικού, ως Διευθυντού Οίνοποιείων αλλά και ως ανθρώπου.

Αθόρυβα και μέ ήρεμίαν εγκατέλειψε τά εγκόσμια, όπως άθόρυβη, σεμνή και πολύ διακριτική υπήρξε ή ζωή του.

Αίωνία θά είναι ή μνήμη του.

Δ.Α.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΕΧ

Τμήμα «Χρώματα - Βερνίκια - Μελάνια»

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

1) Στις 18 Μαρτίου έγινε στην αίθουσα διαλέξεων της Ε.Ε.Χ. προβολή της ταινίας «ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΞΥΛΟ» την οποία παρουσίασε ο Γεωπόνος κ. Ανδρέας Κανάς. Θέμα της ταινίας ήταν η προστασία του ξύλου από τα ξυλοφάγα έντομα και τούς μύκητες, που προσβάλουν το ξύλο και προκαλούν σήψεις, με την βοήθεια ειδικών συντηρητικών. Εκτός από την προληπτική χρήση των συντηρητικών του ξύλου στην ταινία παρουσιάστηκαν και μερικές ενδιαφέρουσες περιπτώσεις αποκαταστάσεως και συντηρήσεως έργων τέχνης και παλαιών ξύλινων κτιρίων. Ένα μέρος της ταινίας αφορούσε και την προστασία του ξύλου από την φωτιά με την βοήθεια βραδυφλεγών έπιχρισμάτων. Την προβολή παρακολούθησαν μ' ενδιαφέρον όχι μόνον μέλη του τμήματος, αλλά συντηρητάί και δασολόγοι, καθώς και αντιπρόσωποι της ΤΕΙ/ΟΕ 2 «ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΑ ΤΟΥ ΞΥΛΟΥ» από τον ΕΛΟΤ.

2) Στις 31 Μαρτίου έγινε μ' επιτυχία στο ξενοδοχείο «ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ» της Κηφισιάς όμιλία του κ. HORST VLTAVSKY της εταιρίας BUK-MALLINCKRODT με θέμα «Διαβρέκτες και Διασπορείς σε χρώματα οργανικών διαλυτών». Δυστυχώς δεν ήταν

ουνατον να εξασφαλισθεί εγκαίρως αίθουσα στην Ε.Ε.Χ., ώστε ή όμιλιά να γίνει σε συνεργασία με τό τμήμα μας.

3) Για τις 13 Μαΐου έχει προγραμματισθεί όμιλία από τον συνάδελφο κ. Παναγ. Ροκωτά με θέμα «ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΟΧΕΣ ΑΥΤΩΝ».

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΔΕΚΑΕΤΙΑ 1970 - 1980

Από την εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος συγκεντρώθηκαν τά ακόλουθα στοιχεία του πίνακος:

Θά πρέπει νά σημειώσουμε ότι τόσο οι διάφορες κατηγορίες έπιχρισμάτων πού αναφέρονται όσο και οι αριθμοί πού παραθέτονται πρέπει νά αποτελέσουν κάποτε άντικείμενο έπισταμένης μελέτης, ώστε τά στοιχεία αυτά ν' άποκτήσουν κάποτε πραγματική σημασία για τούς ενδιαφερόμενους του κλάδου των χρωμάτων.

* Για τά στοιχεία πού λείπουν για τό 1979, τό περιοδικό FARBE + LACK δίνει τά κάτωθι στοιχεία:

α) Έλαιochρώματα	t. 9.323
β) Βερνικοχρώματα νιτροκυτταρίνης και συνθετικών ρητινών	t. 9.050
γ) Πλαστικά χρώματα	t. 22.201
δ) Διαλυτικά και στεγνωτικά χρωμάτων	t. 2.285

ΠΙΝΑΚΑΣ

α/α	ΕΙΔΟΣ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	Ε Τ Η										
		1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	
1.	Βερνίκια (έλαιου, νιτροκυτταρίνης συνθετικών και φυσικών ρητινών)	2.277	2.456	3.326	3.022	3.552	4.627	5.588	6.442	6.721	*	
2.	Βερνίκια και σιλωβάματα ύποδημάτων	509	350	337	...	311	277	369	369	463		
3.	Βερνικοχρώματα (έλαιου, νιτροκυτταρίνης, συνθετικών και φυσικών ρητινών)	10.173	8.949	9.645	12.238	10.844	12.918	14.324	14.339	13.663	*	
4.	Γαιοχρώματα εις κόνιν	17	10	19	...	151	154	168	60	249	165	
5.	Υποστρώματα (βελατουρες, άστάρια κ.τ.λ.)	2.461	2.802	3.381	3.346	2.744	3.084	3.384	4.027	5.110	*	
6.	Πλαστικά χρώματα	4.713	8.223	11.156	14.391	13.022	15.569	19.146	23.165	26.931	*	
7.	Όργανικά χρώματα	509	390	461	556	633	665	842	1.028	1.210	1.353	
8.	Υφαλοχρώματα	163	170	228	234	273	483	271	264	217	257	
9.	Μίνιον εις κόνιν	450	477	574	728	355	467	539	457	422	291	
10.	Μίνιον εις χρώμα	160	410	550	620	567	671	847	810	724		
11.	Λιθάργυρος	45	30	17	20	16	22	9	20	9		
12.	Όξειδιον ψευδαργύρου (τσιγκος)	231	308	349	467	221	245	312	384	315	394	
	Όξειδιον μολύβδου (σπογγομόλυβδος)	303	367	420	475	410	599	739	838	801	623	
13.	Λοιπά χρώματα (άλουμινιον κ.τ.λ.)	439	357	626	622	793	950	1.378	1.468	1.609	2.460	
14.	Χρωστικά ούσια οργανικών χρωμάτων			27	42	35	42	63	48	...	38	
15.	Όξειδια λοιπών μετάλλων (πιτανίου κ.ά.)						...	8	5	...	27	
16.	Διαλυτικά χρωμάτων	4.391	14.072	13.912	19.613	18.777	16.128	23.637	22.049	25.085		
17.	Στεγνωτικά χρωμάτων	389	407	486	433	328	350	325	390	425		
18.	Μελάνια γραφής	3	3	1	2	2	2	3	2	2	8	
19.	Μελάνια τυπογραφικά, λιθογραφικά	230	272	418	662	913	1.079	1.196	1.000	886	1.061	
20.	Μελάνια πολυγράφου						...	10	7	5	4	
21.	Μελάνια λοιπά	135	174	220	267	135	145	154	291	346	225	

ΠΕΜΠΤΟ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΧΗΜΕΙΑΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

Τά Χημικά Χρονικά, Γενική Έκδοση, δημοσιεύουν μερικές από τις περιλήψεις ανακοινώσεων στις συνεδριάσεις του Ε' Πανελληνίου Συνεδρίου Χημείας.

Ο συνάδελφος Π. Παπακώστας συνοψίζει, και με τη βοήθεια των όμιλητών, τις πέντε ανακοινώσεις της Πέμπτης (13 Νοεμβρίου 1980) σέ θέματα επιστημονικής έρευνας και τεχνολογίας. Η έπιτροπή περιβάλλοντος της Ε.Ε.Χ. κάνει μιά γενική άνασκόπηση τών έργασιών σέ θέματα σχετικά μέ τή ρύπανση του περιβάλλοντος.

Ο συνάδελφος Όρ. Αγγελίδης κάνει τήν γενική κριτική τών έργασιών πού άναφέρονταν στήν οικονομική άνάπτυξη και τό ρόλο τής χημικής βιομηχανίας στήν Ελλάδα.

Και ό συνάδελφος Σ. Χατζηγιαννάκος συνοψίζει τά συμπεράσματα και τις προτάσεις τών εισηγητών γιά θέματα τής Έλληνικής Φαρμακοβιομηχανίας όπως παρουσιάστηκαν στό Ε' Πανελλήνιο Συνέδριο Χημείας.

ΠΕΜΠΤΗ 13 Νοεμβρίου 1980

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Κ.Μ.Ε., Π. Ντούσκου

Έπιστημονικοτεχνική έρευνα και τεχνολογική άνάπτυξη

ΔΕΚ Χημικών

Ζητήματα χημικής έρευνας στήν Ελλάδα

Α. Γκέκα, Α. Ζαμπετάκη, Λ. Παπαγιαννάκη, Γ. Καλογήρου, Γ. Σαχαρίδη

Έρευνα, Τεχνολογία, Άνάπτυξη, Σκέψεις γιά μιά Έλληνική Στρατηγική

Α. Ρούσου-Παντελόγλου, Α. Παντελόγλου

Γιά τή δημιουργία ενός «Συνεργατικού Ίνστιτούτου Χημικής Έρευνας και χημικών-τεχνολογικών έφαρμογών»

ΠΑΣΚ Χημικών

Μεταφορά τεχνολογίας και έξάρτηση

Τό Ε' Πανελλήνιο Συνέδριο Χημείας είναι ένα παρελθόν μόνο από τήν άποψη του τελειώματος του τελετουργικού του μέρους. Όμιλίες, συναντήσεις, δεξιώσεις, γλέντι.

Στό επίπεδο τών ιδεών, τών καινούργιων πραγμάτων, τών νέων άπόψεων, τών στόχων, δέν έχει γίνει ακόμα παρόν.

Αύτά πού λέχτηκαν και συζητήθηκαν άνάλογα μέ τήν βαρύτητά τους, τή δική μας άφομοιωτική ικανότητα και τό γενικώτερο κλίμα του χημικού περιγύρου, βρίσκονται στον προθάλαμο τής συζήτησης, ζητώντας νά πάρουν τή θέση τους στή χάραξη τής βιομηχανικής πολιτικής τής Ε.Ε.Χ.

Η περιλήψη τών εισηγήσεων του άπογεύματος τής Πέμπτης σ' αυτό τό σκοπό άποβλέπει. Νά γίνει, ή σύνδεση έπιστήμης-έρευνας, τεχνολογίας-παραγωγής, έπίκεντρο μιάς άνοιχτής άνταλλαγής άπόψεων.

Μας ενδιαφέρουν οι άπόψεις. Μας ενδιαφέρει ό διάλογος και ειδικότερα ό αντίλογος. Μόνον όταν όλοι όσοι έχουμε άπόψεις τολμήσουμε και τις βάλουμε σέ δημόσια κριτική, μόνο τότε θά μπορέσουμε ν' άποκτήσουμε-σαν Ε.Ε.Χ.-σωστές και δουλεμένες θέσεις γιά τά βιομηχανικά προβλήματα.

Τά πλήρη κείμενα τών εισηγήσεων έχουν δημοσιευτεί στά πρακτικά του Ε' Π.Σ.Χ.

Οι περιλήψεις τών εισηγήσεων τής Π.Α.Σ.Κ Χημικών και τής Δ.Ε.Κ. Χημικών έχουν γραφτεί από έμένα. Η Π.Α.Σ.Κ.-Χημικών μέ ειδοποίηση ότι δέχεται τήν περιλήψη μου. Οι περιλήψεις τών δύο άλλων εισηγήσεων έστάλησαν στους συγγραφείς μέ έπιστολή στις 30-12-80 αλλά δέν έλαβα άπάντηση, έτσι όπου τυχόν έχει ασάφειες ή δέν άποδίδει σωστά τό λόγο τών κειμένων, ή εύθύνη βαρύνει έμένα.

Οι κ. Ζαμπετάκης και Παντελόγλου έστειλαν γραπτά τήν περιλήψη τών εισηγήσεών τους, πού δημοσιεύονται βέβαια όπως τήν σημειώνουν οι ίδιοι.

Περδίκας Παπακώστας

KENTPO ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (Κ.Μ.Ε.)

**Εισήγηση : Γιά τό συνέδριο τής ΕΝΩΣΗΣ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ**

**Θέμα : ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

**Εισηγητής : ΠΕΤΡΟΣ ΝΤΟΥΣΚΟΣ Πολιτικός
Μηχανικός - Οικονομολόγος**

Σύντομη περίληψη

Ἡ σύνδεση τῆς ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας μέ τά στοιχεῖα τῆς τεχνολογίας ἔχει ἀντικειμενική βάση τίς ἀνάγκες τῆς κοινωνικῆς παραγωγῆς, τίς νέες ἀπαιτήσεις πού βάζει ἡ ἐξέλιξη καί διαχείριση τῶν παραγωγικῶν δυνάμεων, τίς ἐσωτερικές νομοτέλειες ἀνάπτυξης τῆς ἴδιας τῆς γνώσης καί τῆς ἐπιστήμης. Ἡ σύνδεση αὐτή μέ τά ἀντικείμενα ἐργασίας ἐκδηλώνεται κυρίως στό ὅτι χάρη στήν ἐπιστημονικοτεχνική ἐρευνα δημιουργοῦνται νέα συνθετικά ὕλικά μέ καθωρισμένες ιδιότητες καί μέ τεχνικο-οικονομικές παράμετρος ἀνώτερες ἀπό ἐκεῖνες, τῶν φυσικῶν ὑλικῶν. Ἔτσι ξεπερνῶνται τά ὄρια πού βάζουν στήν ἀνοδο τῆς παραγωγῆς οἱ φυσικές πρῶτες ὕλες, καί ἀνεβαίνει τό ἐπίπεδο τῆς παραγωγῆς καί τῆς παραγωγικότητας τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας. Μέ τά μέσα ἐργασίας, ἡ ἀντίστοιχη σύνδεση ἐκφράζεται κυρίως στίς ἐπαναστατικές ἀλλαγές πού προκαλεῖ ἡ αὐτοματοποίηση, χάρη στήν ὁποία ξεπερνιέται τό παραδοσιακό σύστημα διπλῶν ὁρίων πού ἔμπαινε στήν παραγωγή, τό ὄριο δηλαδή τῆς ἀνθρώπινης ἐργατικῆς δύναμης καί ἡ παραγωγική δυναμικότητα τῆς μηχανῆς. Μέ τίς ἐνεργειακές πηγές ἡ σύνδεση αὐτή ἐνσαρκώνεται στίς ἐπαναστατικές ἀλλαγές πού συντελοῦνται μέ τό πέρασμα ἀπό τίς συμβατικές στίς μή συμβατικές πηγές ἐνέργειας καί κυρίως στήν πυρηνική, ξεπερνώντας ἔτσι τά ὄρια πού βάζουν στήν παραγωγή οἱ συμβατικές ἐνεργειακές πηγές. Εἰδική τέλος ἐκδήλωση ἀποτελεῖ ἡ σύνδεση τῆς ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας μέ τήν κύρια παραγωγική δύναμη τῆς κοινωνίας τόν ἄνθρωπο, ὅπου δείκτης εἰδίκευσης δέν εἶναι πιά ἡ πολύχρονη ἐμπειρία ἀλλά ἡ εἰδική θεωρητική κατάρτιση.

Ἡ σύνδεση ὁμως τῆς ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας καί τεχνολογικῆς ἀνάπτυξης παίρνει διαφορετικό χαρακτήρα καί ἔχει διαφορετικά ἀποτελέσματα στά δύο κοινωνικοοικονομικά συστήματα. Στό σοσιαλισμό γίνεται στοχοπροσηλωμένα καί προγραμματισμένα ἡ σύνδεση τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς σύγχρονης ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας, τῆς ἐπιστημονικοτεχνικῆς προόδου γενικά, μέ τά πλεονεκτήματα τῶν σοσιαλιστικῶν παραγωγικῶν σχέσεων, μέ σκοπό τήν οἰκοδόμησι τῆς κομμουνιστικῆς κοινωνίας. Ἀντίθετα στόν καπιταλισμό αὐτή ἡ σύνδεση γίνεται στοιχειακά, ἀντιφατικά, παίρνει ἀντικοινωνικό χαρακτήρα καί ἔχει σάν συνέπεια τήν δξυση τῶν ἀντιθέσεων, τήν ὑποαπασχόληση, τίς κρίσεις, τήν ἀνεργία τόν πληθωρισμό κ.ἄ. Οἱ συνέπειες αὐτές γίνονται πῶς σοβαρές στή χώρα μας λόγω τῆς ἐξάρτησης ἀπό τό ἱμπεριαλιστικό σύστημα. Γιατί ἀνάμεσα στά ἄλλα οἱ καπιταλιστικές

μέθοδοι διαχείρισης τῆς ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας καί τεχνολογίας στό διεθνές ἐπίπεδο ἐμποδίζουν γενικά τίς ἐξαρτημένες χώρες καί φυσικά τή χώρα μας νά συμμετάσχουν σωστά στό διεθνή καταμερισμό τῆς ἐργασίας στήν ἐπιστημονικοτεχνική σφαῖρα. Καί τοῦτο παρά τό γεγονός ὅτι ἡ συμμετοχή αὐτή, γίνεται σήμερα ζωτική ἀνάγκη γιά κάθε χώρα πού θέλει νά προωθήσει τήν τεχνολογική καί γενικώτερα τήν οικονομική τῆς αὐτοτέλεια. Ἡ διεθνῆς ἐπιστημονικοτεχνική συνεργασία μεταβάλλεται σταθερά σέ κύρια κατεύθυνση στήν ὁργάνωση τῆς ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας, γιατί τό κόστος τῆς τελευταίας καί εἰδικά τῆς βασικῆς ἐρευνας εἶναι τεράσιο καί καμιά χώρα δέν μπορεῖ ἀπό μόνη τῆς νά διεξάγει τό σύνολο τῶν ἐρευνῶν καί νά παράγει ὅλη τήν τεχνολογία πού αὐτή χρειάζεται.

Τήν ἀντικειμενική ἀνάγκη γιά διεθνή συνεργασία στήν ἐπιστημονικοτεχνική σφαῖρα τά μονοπώλια μή μπορώντας τελικά νά τήν ἀποτρέψουν προσπαθοῦν νά τήν ὑποτάξουν στά δικά τους συμφέροντα. Αὐτό συντελεῖται σήμερα μέ τρόπο χτυπητό στήν Ἑλλάδα. Εἶναι διαπιστωμένο ὅτι τήν τελευταία πενταετία συντελεῖται στή χώρα μας ἔντονη θεοσμική ἀνασύνταξη στή σφαῖρα τῆς ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας καί τεχνολογίας. Τό περιεχόμενο τῆς γίνεται κατανοητό ἀν ληφθεῖ ὑπόψη ἡ χαμηλή ὕλικοτεχνική ὑποδομή τῆς ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας στή Ἑλλάδα καί παρόλα αὐτά ἡ σοβαρή καί μονόπλευρη ἐξωστρέφεια πού προωθείται μέσα ἀπό αὐτή τήν ἀνασύνταξη. Βαθύτερη ἀνάλυση τῆς ὁδηγεῖ στό συμπέρασμα ὅτι στήν ἐπιστημονικοτεχνική σφαῖρα ἀναπτύσσεται μιὰ νέα πλευρά τοῦ κρατικομονοπωλιακοῦ καπιταλισμοῦ, κατ' εὐθείαν σέ ὑπερεθνική καί ἐξαρτημένη βάση, μέ κατευθύνσεις τήν προσαρμογή στήν ΕΟΚ καί τήν ὑποταγή τῆς στή γενικώτερη ἱμπεριαλιστική στρατηγική, δημιουργώντας ἔτσι σοβαροῦς κινδύνους γιά-τή ἴδια τή σφαῖρα αὐτή καί γιά τή χώρα γενικώτερα.

Οἱ κίνδυνοι ὁμως αὐτοί πρέπει καί μποροῦν νά ἀποτραποῦν γενικά μέ μιὰ ἄλλη πολιτική, καί στά πλαίσιά τῆς μέ μιὰ ἄλλη συγκεκριμένη πολιτική ἐπιστημονικοτεχνικῆς ἐρευνας καί τεχνολογικῆς ἀνάπτυξης. Περιεχόμενο αὐτῆς τῆς νέας πολιτικῆς εἶναι μιὰ μεταρρύθμιση δημοκρατικοῦ, ἀντιμονοπωλιακοῦ καί ἀντιἱμπεριαλιστικοῦ χαρακτήρα στό χώρο τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρευνας καί τεχνολογίας μέσα στά πλαίσια μιᾶς γενικώτερης μεταρρύθμισης ἴδιου χαρακτήρα, στήν ἐκπαίδευση καί στήν οἰκονομία. Στόχος στρατηγικός τῆς εἰδικῆς καί συγκεκριμένης

αυτής πολιτικής πρέπει να είναι η δημιουργία ενός δημοκρατικού συστήματος επιστημονικοτεχνικής έρευνας και τεχνολογίας, που να συμβάλλει στον έκσυγχρονισμό της οικονομίας, στην προώθηση της τεχνολογικής και οικονομικής αυτοτέλειας και στην έδραϊση της εθνικής ανεξαρτησίας. Μέτρο θεσμικού χαρακτήρα προς αυτή την κατεύθυνση, δοκιμασμένο στη διεθνή πρακτική, είναι η δημοκρατική έθνικοποίηση ειδικών, ώριμων για κοινωνική διαχείριση επιχειρήσεων και κλάδων της εθνικής οικονομίας, και ανάμεσά τους, σε πρώτη γραμμή, του στρατηγικού τομέα της επιστημονικοτεχνικής έρευνας και τεχνολογίας. Περιεχόμενο της δημοκρατικής έθνικοποίησης είναι το πέρασμα της ιδιοκτησίας στα χέρια του κράτους και η έπιβολή σε επιχειρησιακό και εθνικό επίπεδο του δημοκρατικού ελέγχου από μέρους του κοινοβουλίου, της τοπικής αυτοδιοίκησης, των επιστημονικών οργανώσεων και πρώτα και κύρια των εργατικών συνδικάτων.

Η αναγκαιότητα, η δυνατότητα και η μετατροπή σε πραγματικότητα της δημοκρατικής έθνικοποίησης γενικά και ειδικότερα στο χώρο της επιστημονικοτεχνικής έρευνας και τεχνολογίας μπορεί να έρθει μόνο σαν αποτέλεσμα της συντονισμένης πάλης των αντιμονοπωλιακών δυνάμεων. Αντικειμενική βάση για τη συγκρότηση της μερικότερης αντιμονοπωλιακής σύμπραξης στο χώρο της επιστημονικοτεχνικής έρευνας και τεχνολογίας αποτελούν η οργανική ένωση στο σύμπλεγμα - έρευνα - επιστήμη - τεχνική - παραγωγή, που κάνει τους επιστήμονες και τους έρευνητές μέρος του συλλογικού έργατή, και η προσέγγιση και οργανική σύνδεση των πανεπιστημίων, των ινστιτούτων και όλων των έρευνητικών ιδρυμάτων με τους κλάδους της παραγωγής, που μεταβάλλει τα έρευνητικά ιδρύματα σε ουσιαστικό στοιχείο των νέων συστημάτων οργάνωσης και διεύθυνσης της σύγχρονης παραγωγής. Η κατανόηση αυτής της αντικειμενικής πραγματικότητας και η άνυψωσή της στο επίπεδο της ώριμης

συνείδησης και πολιτικής πράξης υπαγορεύει την αντικειμενική ανάγκη και ρεαλιστική δυνατότητα της αντιμονοπωλιακής σύμπραξης ανάμεσα στην εργατική τάξη και την επιστημονικοτεχνική διάνοξη για την εγκαθίδρυση ενός δημοκρατικού συστήματος επιστημονικοτεχνικής έρευνας και τεχνολογίας στη χώρα μας.

Με δεδομένη τη συνδικαλιστική έκφραση της εργατικής τάξης και της επιστημονικοτεχνικής διάνοξης σήμερα, με δεδομένη επίσης διάρθρωση και δομή των έρευνητικών ιδρυμάτων μέσα στη χώρα και παίρνοντας επί πλέον υπόψη τη δυναμική των δύο αυτών παραγόντων στο διεθνή χώρο μπορεί να διατυπωθεί το ρεαλιστικό συμπέρασμα ότι: είναι αναγκαία και δυνατή η σύμπραξη των ενώσεων των εργαζομένων του ΤΕΕ, των ενώσεων των επιστημόνων γενικά, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων μαζικών φορέων για τη προώθηση του δημοκρατικού συστήματος επιστημονικοτεχνικής έρευνας και τεχνολογίας, ένεργοποιώντας στοχοπροσηλωμένα προς αυτή τη κατεύθυνση όλα τα έρευνητικά ιδρύματα της χώρας.

Στά στρατηγικά καθήκοντα της παραπάνω σύμπραξης συγκαταλέγονται αυτά που αποτελούν και γενικότερα καθήκοντα της αντιμονοπωλιακής συμμαχίας ήτοι: η κατάργηση των κρατικομονοπωλιακών μεθόδων διαχείρισης της επιστημονικοτεχνικής έρευνας και τεχνολογίας, είτε αυτές συντελούνται στα πλαίσια της ΕΟΚ, είτε σε πανκαπιταλιστικό επίπεδο, ή απόσπαση από τη μονοπωλιακή διαχείριση και αυτού του μικρού έρευνητικού έργου που συντελείται σήμερα στη χώρα, ή προσέλευση στην αντιμονοπωλιακή σύμπραξη του τμήματος εκείνου της διάνοξης που εργάζεται για λογαριασμό των μονοπωλίων και η δημιουργία νέας διάνοξης με δημοκρατική, αντιμονοπωλιακή και αντιϊμπεριαλιστική συνείδηση, ικανή να υπηρετήσει με επιστημονική επάρκεια και βαθύ πατριωτισμό τα πραγματικά συμφέροντα του λαού. Και όλα αυτά στη μορφή για τό σοσιαλισμό όπου τελικά η επιστημονικοτεχνική έρευνα θα βρει τη σωστή της διαχείριση μαζί με τα άλλα λαϊκά προβλήματα.

Ἡ δευτέρα εἰσήγηση εἶναι τῆς Δ.Ε.Κ. Χημικῶν μέ θέμα «**Ζητήματα Χημικῆς Ἐρευνας στήν Ἑλλάδα**» γραμμένη ἀπό ομάδα ἐργασίας πού ἀποτελεῖται ἀπό τούς **Ρίζο Δ., Φαράσογλου Δ., Φαληρέα Αγ., Σηφάκη Μιχ.**

Στήν εἰσαγωγή οἱ ἐρευνητές προσδιορίζουν τό περιεχόμενο τῆς ἐργασίας τους πού «περιορίζεται στή μελέτη ὀρισμένων στοιχείων ἀπό τήν χημική ἐρευνα πού διεξάγεται στήν Ἑλλάδα, δίνοντας μεγαλύτερη ἐμφαση στήν ἐρευνητική δραστηριότητα τοῦ χημικοῦ τμήματος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἀθήνας».

Ἐπισημαίνουν ὅτι: «εἶναι ὀλοφάνερα δύο γενικά χαρακτηριστικά τῆς ἐρευνητικῆς δραστηριότητας στήν Ἑλλάδα σήμερα.

1ον. Ὁ πολύ μικρός ρόλος πού ἔχει δοθεῖ στήν ἐρευνα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας γενικώτερα, καί τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας εἰδικώτερα.

2ον. Ἡ ἔλλειψη, μέχρι πρόσφατα, συνολικοῦ κρατικοῦ προγραμματισμοῦ στήν Ἐρευνα.

«Τά χαρακτηριστικά αὐτά τῆς ἐρευνητικῆς δραστηριότητας στήν Ἑλλάδα συνδέονται φυσικά μέ τήν γενικότερη κοινωνικο-οικονομική δομή τῆς χώρας μας καί ἰσχύουν καί γιά τούς ἐπιμέρους τομεῖς ἐρευνητικῆς δραστηριότητας. Εἰδικά γιά τήν Χημική Ἐρευνα ὁ πολύ μικρός ρόλος τῆς στήν ἀνάπτυξη τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας συνδέεται καί ἐξηγεῖται σέ μεγάλο βαθμό ἀπό τόν ἐξαρτημένο χαρακτήρα αὐτῆς τῆς ἀνάπτυξης».

Ποιοί εἶναι οἱ φορεῖς διεξαγωγῆς χημικῆς ἐρευνας στήν Ἑλλάδα;

Πίνακας πού παραθέτουν οἱ ἐρευνητές (ΠΙΝ. 1) περιλαμβάνει τήν χημική ἐρευνα:

- α) Στά Α.Ε.Ι.
- β) Στίς Δημόσιες Ὑπηρεσίες.
- γ) Στά Ν.Π.Δ.Δ.
- δ) Στά Ν.Π.Ι.Δ.

«Εἶναι φανερό» λένε «ὅτι ἡ ἐξέταση τῆς χημικῆς ἐρευνας στά Α.Ε.Ι. μπορεῖ νά μάς βοηθήσει νά βγάλουμε γενικότερα συμπεράσματα γιά τίς κατευθύνσεις καί τόν ρόλο τῆς ἐρευνητικῆς δραστηριότητας στή σημερινή Ἑλλάδα».

Μ' αὐτό τό πρίσμα ἐξετάζουν τή χημική ἐρευνα στό Π/μιο τῆς Ἀθήνας καί συγκεκριμένα στό Χημικό Τμήμα τῆς ΦΣΜ Σχολῆς.

Οἱ ἐρευνητές διαπιστώνουν «τό περιεχόμενο τῶν προγραμμάτων βασικῆς ἐρευνας (αὐτό) καλύπτει ἕνα μικρό μόνο πεδίο ἀπό τό γνωστικό περιεχόμενο τῆς ἔδρας. Αὐτό ὠφείλεται, ὄχι τόσο στήν ἀπαραίτητη εἰδίκευση πού πρέπει νά ἔχει ἕνα ἐργαστήριο σέ ἕνα θέμα, γιά νά μποροῦν τά ἀποτελέσματα τῶν ἐρευνῶν του νά σταθοῦν σέ διεθνές ἐπίπεδο, ὅσο στήν ἔλλειψη προγραμματισμοῦ τῆς ἐρευνας σέ ἐπίπεδο Χημικοῦ Τμήματος καί σέ ἐπίπεδο ἐργαστηρίων.

Ἀποτέλεσμα αὐτοῦ εἶναι ὅτι τά ἐρευνητικά προγράμματα προσαρμόζονται στίς γνώσεις καί στό θέμα τῶν σπουδῶν τοῦ ἐκάστοτε καθοδηγητῆ τῆς ἐρευνας».

Ἀφοῦ διαπιστώσουν ὅτι «τό ἐπίπεδο ἐξοπλισμοῦ τῶν ἐργαστηρίων τοῦ Χημικοῦ Τμήματος δέν μπορεῖ νά χαρακτηριστεῖ ἰκανοποιητικό» τονίζουν τήν «ἀνυπαρξία μεταπτυχιακοῦ κύκλου σπουδῶν στό Χημικό Τμήμα» πού «δυσκολεῖ σημαντικά τόν ἐπιστήμονα κατά τήν ἐργασία του γιά τήν ἀπόκτηση διδακτορικοῦ διπλώματος» καί πού «ἀποτέλεσμα αὐτοῦ εἶναι τόσο ἡ χαμηλή

στάθμη τῶν ἐργασιῶν, ὅσο καί ἡ χρονική καθυστέρηση στήν ἀπόκτηση διδακτορικοῦ».

Οἱ ἐρευνητές καταλήγουν στά πιά κάτω συμπεράσματα πού ἀπαριθμοῦν:

1ον. «Ἐλλειψη προγραμματισμοῦ τῆς ἐρευνας τόσο σέ ἐπίπεδο Χημικοῦ Τμήματος, ὅσο καί σέ ἐπίπεδο ἔδρων συνέπεια αὐτοῦ «ελάχιστες ἐργασίες ἔχουν γίνει μέ τήν συνεργασία δύο ἢ καί περισσοτέρων ἔδρων» καί «τά ἐρευνητικά προγράμματα τῶν ἔδρων δέν εἶναι μακροπρόθεσμα καί ἀρχίζουν ἡ τελειώνουν μέ τήν ἀνάληψη καθηκόντων ἢ τήν ἀποχώρηση ἑνός ἐρευνητή, συνήθως τοῦ καθηγητῆ».

2ον. «Πολύ δύσκολα θά μπορούσε κανεῖς νά διακρίνει κάποια ἀντανάκλαση τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος καί τῶν προβλημάτων του, στό περιεχόμενο τῆς ἐρευνας τοῦ Χημικοῦ Τμήματος» ἔτσι «προκαλεῖ ἰδιαίτερη ἐντύπωση ἡ ἔλλειψη ἐφαρμοσμένης ἐρευνας σέ μιά ἔδρα πού διδάσκει παραγωγικές διαδικασίες, ὅπως αὐτή τῆς Βιομηχανικῆς Χημείας».

3ον. «Ἡ χρηματοδότηση τῆς ἐρευνας στό Χημικό Τμήμα ἀπό τό Κράτος εἶναι ἀνεπαρκέστατη» ἐνώ «οἱ ἰδιωτικές ἐπιχειρήσεις δέν χρηματοδοτοῦν καθόλου ἐρευνητικά προγράμματα στό Π/μιο, ἀντίθετα μέ ὅτι συμβαίνει στίς χώρες τῆς Δ. Εὐρώπης».

Ἡ ἐργασία «**Ἐρευνα - Τεχνολογία - Ἀνάπτυξη**», πού ἐξετάζει: α) Τήν πολιτική τῆς ἐρευνας στήν Ἑλλάδα β) Τήν πολιτική τῆς ἐρευνας στήν Ε.Ο.Κ. καί γ) Σκέψεις γιά μιά Ἑλληνική στρατηγική στήν ἐρευνα ἦταν ἀποτέλεσμα συλλογικῆς προσπάθειας τῶν **Ἀχ. Γκέκα, Τ. Ζαμπετάκη, Γ. Καλογήρου, Γ. Σαλαρίδη καί Λ. Παπαγιαννάκη.**

Ἐκκινώντας ἀπό τήν διαπίστωση ὅτι καμμιά χώρα, οὔτε καν οἱ γνωστές σάν ὑπερδυνάμεις, δέν εἶναι πιά αὐτάρκειες σέ ὅλους τούς τομεῖς τῆς ἐρευνας, θέτει σάν ἀμεσης προτεραιότητας τό πρόβλημα τῆς ΕΠΙΛΟΓΗΣ τομέων Ἐρευνας, πού νά ἔχουν ἀμεση σχέση μέ σημαντικούς γιά τήν Ἑλληνική Βιομηχανία καί Οἰκονομία κλάδους Παραγωγῆς. Προτείνει ἀπό τούς «παραδοσιακοῦς» κλάδους τήν ὑφαντουργία, τά τσιμέντα, τήν ἀγροτική βιομηχανία μέ ἐμφαση στήν τεχνολογία τροφίμων καί ποτῶν. Ἀπό τούς νέους κλάδους προτείνει τό Ἄλουμνιο, τήν Χαλυβουργία - Σιδηρουργία καί τά Πετροχημικά - ἰδιαίτερα τόν τομέα τῶν πολυμερῶν. Ἰδιαίτερα ἀπαραίτητη κρίνεται ἡ ἔγκαιρη μελέτη τῶν νέων ἐνεργειακῶν συστημάτων (Βιομάζα - Ἡλιος - Χημικές μέθοδοι).

Προτείνεται συγκεκριμένα ἡ δημιουργία ἑνός κέντρου ἐφαρμοσμένης ἐρευνας γιά κάθε ἕνα ἀπό τούς παραπάνω κλάδους. Ἰδιαίτερη ἐμφαση δίνεται στήν μελέτη τῆς Τεχνολογίας ἀφοῦ ἡ Τεχνολογία συνδέει τήν ἀνάπτυξη τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσης μέ τήν Τεχνική καί Οἰκονομική ἀνάπτυξη μιάς Χώρας. Ἐτσι ἡ Τεχνολογία θά μπορούσε νά θεωρηθῆ ὡς καταλύτης πού ἐπιταχύνει τήν σημασία τῆς ἐπιστήμης γιά τήν ἀνάπτυξη ἢ τίς δυνατότητες ἀνάπτυξης μέ βάση τήν ἐπιστήμη.

Ἀπό τήν σημερινή Ἑλληνική πραγματικότητα στόν τομέα τῆς ἐρευνας ἐπισημαίνονται: 1) Ἡ ἔλλειψη μεταπτυχιακῶν σπουδῶν 2) Ἡ ἀπουσία τῆς Βιομηχανίας ἀπό τήν Ἐρευνα. Ἐτσι οἱ ελάχιστοι «θύλακες» ἐρευνητικῆς προσπάθειας χαρακτηρίζονται

από προσανατολισμό στη βασική Έρευνα, με συχνές αλλαγές θεμάτων έρευνας χωρίς γενικότερο προγραμματισμό και συντονισμό.

Αντίθετα στην Ε.Ο.Κ., που από το 1974 καθορίστηκαν σαν σκοποί της κοινοτικής πολιτικής

1) Η εξάλειψη των επικαλύψεων στην ερευνητική προσπάθεια των κρατών μελών.

2) Η μείωση του κόστους των εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων Έρευνας για την αύξηση της αποδοτικότητάς τους.

3) Η αποφυγή μεγάλων διαφοροποιήσεων προσανατολισμού στην έρευνα που γίνεται σε εθνικό επίπεδο.

4) Η σταδιακή έναρμόνιση των διαδικασιών για την διατύπωση και την υλοποίηση των επιστημονικών πολιτικών της κοινότητας, επιταχύνθηκε η διαδικασία ανάπτυξης της επιστημονικής Έρευνας σε τέτοιο βαθμό ώστε σήμερα οι Ευρωπαϊκές χώρες ξεπέρασαν σε όρισμένους τομείς προχωρημένης Τεχνολογίας και αυτές τις Η.Π.Α.

Σάν επίλογο του σύντομου αυτού σημειώματος θα θέλαμε να τονίσουμε ότι δύο από τα κρίσιμα σημεία για την ανάπτυξη Έρευνας και Τεχνολογίας στην Ελλάδα είναι η χρηματοδότηση και η ζήτησή τους. Όταν οι παραγωγικές Μονάδες - Δημόσιες και Ίδιωτικές - συνειδητοποιήσουν τις τεράστιες ανάγκες τους για Έρευνα και Τεχνολογία και διαθέσουν τα αναγκαία ποσά για την κάλυψη αυτών των αναγκών τους τότε ασφαλώς θα βρουν τη λύση τους πολλά προβλήματα σχετικά με την υπανάπτυξη Έρευνας και Τεχνολογίας. Ευχόμαστε εγκαίρως να προσανατολισθούν τα αναγκαία κεφάλαια από τα ποσά, που διατίθενται για Δημόσιες και Ίδιωτικές Επενδύσεις, στην Έρευνα και Τεχνολογία. Θα υπάρξει έτσι μια ώθηση στην χρόνια επενδυτική άποχή; Πιστεύουμε πως ναι, αρκεί η Έρευνα, που θα χρηματοδοτηθεί, να είναι προσανατολισμένη στην επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων Βασικής και Εφαρμοσμένης Έρευνας.

Η επόμενη εργασία της Άλκης Ρούσου - Παντελόγλου και του Θανάση Παντελόγλου αναφέρονται στην δημιουργία «ένος συνεργατικού Ίνστιτούτου Χημικής Έρευνας και Χημικών - τεχνολογικών εφαρμογών».

Ανιχνεύει την ανάγκη για συγκεκριμένες προτάσεις - λύσεις και συγκεκριμένα μέσα ενεργειών. Διαπιστώνουν ότι: «οι καιροί μας επιβάλλουν να βρούμε καινούργια μέσα και τρόπους δράσεως σε συλλογικό επίπεδο, επιβάλλουν την δημιουργία θεσμών που θα εξυπηρετούν τις σύγχρονες απαιτήσεις και θα εξυπηρετούν τον χώρο των χημικών και χημικοτεχνικών εφαρμογών με πότερη γνώση και συλλογική συνειδηση.

Εκτιμούν ότι ο Έλλαδικός κοινωνικός χώρος, η Βιοτεχνία και η Βιομηχανία αντιμετωπίζουν ζωτικά προβλήματα που έχουν σχέση με την Χημεία και τις χημικοτεχνικές εφαρμογές και ζητούν λύσεις. Έτσι μάλιστα λένε ότι το Συνεργατικό Ίνστιτούτο θάναί ένα κατάλληλο εργαλείο για την εξυπηρέτηση τέτοιων προβλημάτων και το περιγράφουν ως εξής:

«Συμμετοχικός Συνεργατικός θεσμός για όλους τους χημικούς. Μία συνεργατική ανώνυμη εταιρεία με μέλη της όλους τους χημικούς που θα λειτουργεί σαν μόνιμο κερδοσκοπικός οργανισμός ή με κέρδος νεκρού σημείου. Ένας θεσμός που θα παίρνει δουλειές απ' όλη την Ελληνική αγορά χρεώνοντας τους πελάτες με τα έξοδα λειτουργίας μόνο». Ορίζουν την ελληνική αγορά σαν πιθανούς πελάτες κάθε μορφής που έχουν προβλήματα που σχετίζονται με τις χημικοτεχνικές γνώσεις, πληροφορίες, μελέτες π.χ. Δήμους, Βιοτεχνίες, συνδικάτα, κράτος, βιομηχανίες κλπ.

Βλέπουν ότι το Ίνστιτούτο αυτό «θα γίνει με το χρόνο κέντρο

συσώρευσης ποιοτικής δουλειάς των χημικών και χημικών μηχανικών, ένα κέντρο - θεσμός ελληνικής χημικής τεχνολογίας και χημικής γνώσης που θα συμβάλει μακροπρόθεσμα στο ανέβασμα της χημικής βιοτεχνίας και βιομηχανίας στον χώρο μας και θα διαδώσει τη σωστή χημική γνώση».

Παραπέρα θεωρούν το θέμα αυτό «κατάλληλο πεδίο για να αναπτυχθεί ο θεσμός της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης των χημικών, η εκλογή και μεταφορά και εμπέδωση στον ελληνικό χώρο της ξένης τεχνολογίας, την δημιουργία Χημικών και Χημικοτεχνικών εκδόσεων, εκλαϊκευτικών εκθέσεων χημείας και χημικής τεχνολογίας και σειράς επιμορφωτικών σεμιναρίων» Ακόμα προσθέτουν ότι: «Οι καιροί που έρχονται δεν είναι καιροί για έρασιτεχνικές και ατομικιστικές λύσεις και προσπάθειες νηπιακής οργανωτικότητας. Πρέπει οι συλλογικές δυνάμεις να εκφραστούν σωστά μέσα από δημιουργικούς θεσμούς που θα επιτρέπουν α) αποτελεσματικότητα ενεργειών, β) παραγωγικότητα γ) συλλογικότητα στην προσπάθεια για σωστή επαγγελματική βιωσιμότητα.

Το πρώτο μέρος του απογεύματος της Πέμπτης έκλεισε η εργασία «Μεταφορά τεχνολογίας και εξάρτησης» με εισήγηση της ΠΑΣΚ - Χημικών.

Σε παγκόσμια κλίμακα το κύριο χαρακτηριστικό είναι ότι η Τεχνολογία αποτελεί πλέον τη νέα βάση εξάρτησης των αναπτυσσομένων χωρών από τις αναπτυγμένες.

Έτσι στον προσδιορισμό του επιπέδου ανάπτυξης μιας χώρας πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν και παράγοντες όπως επιπτώσεις στο διεθνή καταμερισμό εργασίας, προσανατολισμός, καθοδήγηση, έλεγχος της παραγωγής από εκείνα τα κέντρα που κατέχουν και διαθέτουν την τεχνολογία.

Για ιστορικούς λόγους οι πολυεθνικές εταιρείες είναι κύρια πηγή προσφοράς τεχνολογίας. Οι πολυεθνικές που πάντα τα κέντρα τους βρίσκονται στις αναπτυγμένες χώρες είναι εκείνες που μπορούν να προωθήσουν την τεχνολογική εξέλιξη, γιατί διαθέτουν την πείρα, την δυνατότητα διεξαγωγής έρευνας και εκμετάλλευσης των πορισμάτων της, την ικανότητα από πλευράς προσώπων και κεφαλαίων και παράλληλα είναι εκείνες που θέτουν τους γενικούς τεχνολογικούς όρους παραγωγής δηλ. τους όρους σώρευσης.

Ποιές οι μορφές επενδύσεων και ποιός ο ρόλος των πολυεθνικών στις αναπτυσσόμενες χώρες;

Στις άμεσες επενδύσεις το διεθνές κεφάλαιο κατέχει τα μέσα παραγωγής. Έτσι η εκλογή τεχνολογίας, η λειτουργία και η συντήρηση των εγκαταστάσεων, βρίσκονται κάτω από τον έλεγχο του ξένου κεφαλαίου. Σ' αυτή τη μορφή επένδυσης το πιο αξιόλογο τεχνικό δυναμικό είναι ξένο, ενώ οι ντόπιοι τεχνικοί αναλαμβάνουν δευτερεύουσες εργασίες.

Στις μικτές επενδύσεις ή joint venture η πείρα έχει δείξει, μάλιστα η ΠΑΣΚ, ότι η μεταφορά τεχνολογίας εξαρτάται από το είδος της συμφωνίας με τον ξένο επενδυτή και την επιθυμία του να εκπαιδεύσει ντόπιο προσωπικό και το κυριότερο να χρησιμοποιήσει ντόπιους στα ενδιαφέροντα τεχνικά στάδια του προγράμματος. Η Μορφή αυτή επενδύσεως δεν οδηγεί στην παραγωγή τεχνολογίας και κατά συνέπεια δεν λύνει αποτελεσματικά τα προβλήματα μεταφοράς τεχνολογίας.

Στις άμεσες εθνικές επενδύσεις:

Οι αναπτυσσόμενες χώρες προσφεύγουν σε ξένες εταιρείες με μεγάλη πείρα στο είδος της ζητούμενης επένδυσης, για να κάνουν τις τεχνικές μελέτες, τον εφοδιασμό με τεχνικό εξοπλισμό και την λειτουργία των συγκροτημάτων. Τα διάφορα συμβόλαια περιλαμβάνουν στις περισσότερες περιπτώσεις τις

δυνατότητες οργάνωσης τεχνικής εκπαίδευσης και δημιουργίας των απαραίτητων ντόπιων ειδικών που θα λειτουργήσουν τις εγκαταστάσεις.

Στις άμεσες εθνικές επενδύσεις διακρίνουμε τις βιομηχανίες:

α. Με τό κλειδί στο χέρι, όπου, όπως μάς λένε οι έρευνητές της ΠΑΣΚ-Χ, πρόσφατες μελέτες από την έμπειρία των αναπτυσσόμενων χωρών δείχνουν ότι οι ξένοι ελέγχουν την τεχνολογία αφού αυτοί παρέχουν τεχνική εξυπηρέτηση, τα μηχανήματα, τα ανταλλακτικά, επίσης προγραμματίζουν την λειτουργία για μία περίοδο έως ότου οι ντόπιοι αναλάβουν ύπευθυνότητες.

β. Συμβόλαια παραλαβής προϊόντος, σε αναπτυσσόμενες χώρες κι' όταν πρόκειται για καινούργια είδη (πετροχημικά, ηλεκτρολογικά, και μηχανολογικό έξοπλισμό ή για παραγωγή ένδιαμέσων προϊόντων που θα χρησιμοποιηθούν για να εξυπηρετήσουν άλλες επενδύσεις).

Ο ξένος κατασκευαστής προγραμματίζει τη δημιουργία της μονάδας. Είναι επίσης ελεύθερος να διαλέξει το είδος των Συσκευών και την μέθοδο παραγωγής. Στην πράξη ή συμμετοχή των ντόπιων περιορίζεται στη μη τεχνική διοίκηση, σε οικονομικές και έμπορικές δραστηριότητες.

Και τό βασικό συμπέρασμα της ΠΑΣΚ-Χ, ή κατανάλωση τεχνολογίας στις αναπτυσσόμενες χώρες σύμφωνα με τόν διεθνή καταμερισμό εργασίας και σύμφωνα με τις ήδη γνωστές μορφές δέν εξασφαλίζει την παραγωγή τεχνολογίας τοπικά (πού είναι ή πεμπουσία της μεταφοράς τεχνολογίας).

Οί πολυεθνικές εταιρείες επιβάλουν ύψηλές τιμές για τόν τεχνολογικό και μηχανολογικό έξοπλισμό που προμηθεύουν. Τό κατορθώνουν αυτό γιατί είναι λίγες, δηλαδή περιορίζουν τόν ανταγωνισμό κι' έχουν ύψηλή εξειδίκευση.

Στό κεφάλαιο τεχνολογία και έρευνα στην Έλλάδα οι έρευνητές, αφού μάς δώσουν όρισμούς της βασικής, εφαρμοσμένης και αναπτυξιακής έρευνας, μάς λένε ότι τό συνολικό ποσό δαπανών για την έρευνα φτάνει μόλις τό 0,2% του Α.Ε.Π. ενώ ένα ποσοστό 1% για τις υπό ανάπτυξη ή ανεπτυγμένες χώρες είναι τό όριο - για τούς έρευνητές - για να διατηρηθεί και να έντεινει την ανάπτυξη. Μας λένε ακόμη ότι τό ποσοστό χρηματοδότησης της έρευνας από τόν ιδιωτικό τομέα είναι μικρό (26% έναντι 40 - 55% των αναπτυσσόμενων χωρών της Δύσης).

Στά έρωτήματα που και πώς γίνεται έρευνα άπαντούν οι έρευνητές ότι σε μερικά μόνο έργαστήρια στά ΑΕΙ γίνεται κυρίως βασική έρευνα. Τό γεγονός ότι δέν προχωρούν στην εφαρμοσμένη και την ανάπτυξη έρμηνεύεται από τό ότι ή εκπαίδευση και γενικά ή διάρθρωση της παιδείας στη χώρα μας είναι τελείως ξεκομμένη από την παραγωγή....

Οί έρευνητές βάζουν τό έρώτημα: Ποιά ή έρευνα στη Βιομηχανία; Κι' ενώ κρατούν όρισμένες έπιφυλάξεις για την πληρότητα της καταγραφής τους διατυπώνουν όρισμένες παρατηρήσεις. Η έρευνα στην έλληνική Βιομηχανία αντιμετώπιζεται με βραχυπρόθεσμη προοπτική, περιπτώσιακά χωρίς οργάνωση ή στο πλαίσιο ενός γενικότερου προγράμματος, αλλά και χωρίς πίστη στην αναγκαιότητά της μία και ή βιομηχανία στηρίζεται κύρια στην εισαγωγή ξένης τεχνολογίας.

Και ακόμη ότι «στη βιομηχανία ή έρευνα δέν είναι σε άνεκά επίπεδα». Και αφού αναφέρουν που έντοπίζεται ή εφαρμοσμένη έρευνα καταλήγουν συμπερασματικά. Η όλη οργάνωση της έρευνας και ό τρόπος ανάπτυξης της βιομηχανίας μας δέν εύνοει την αυτόνομη τεχνολογική εξέλιξη, τό έρευνητικό κύκλωμα χρειάζεται ριζική αναδιάρθρωση. Χρειάζεται να καταρτισθεί Έθνικό πρόγραμμα στό τομέα έρευνας - τεχνολογίας πρόγραμμα που να καθορίσει τούς τομείς που πρέπει να στραφεί ή έρευνητική προσπάθεια, ώστε να έπιτευχθεί ή μείωση της εξάρτησης της χώρας μας από την ξένη τεχνολογία και να χαραχθεί ή πορεία για μία αυτόνομη τεχνολογική εξέλιξη.

Τό τελευταίο κεφάλαιο έχει για τίτλο «Η έθνική και ανεξάρτητη τεχνολογία προϋπόθεση για πραγματική ανάπτυξη» και χωρίζεται σε δύο.

Δ1. Αξιοποίηση της ξένης τεχνολογίας και

Δ2. Ανάπτυξη έγχώριας τεχνολογίας

Στό πρώτο μέρος άπαντά στό έρώτημα πώς οι χώροι που βρίσκονται σε στάδιο ανάπτυξης όπως ή Έλλάδα θα αξιοποιηθούν πρός τό συμφέρον τους την ξένη τεχνολογία. Τό σημαντικότερο στοιχείο για την αξιοποίηση της προσφερομένης τεχνολογίας είναι ή διαπραγματευτική ικανότητα της χώρας δέκτου της τεχνολογίας.

Οί χειρισμοί που βοηθάν την διαπραγματευτική ικανότητα είναι:

1. Η διαφοροποίηση των πηγών προμηθείας της τεχνολογίας.
2. Νά συνδυάζεται ή εισαγωγή με την δυνατότητα άπορρόφησης της και ανάπτυξης της από τούς ντόπιους.
3. Η μελέτη του κόστους και του κέρδους.
4. Η γνώση της τιμής της τεχνολογίας διεθνώς.
5. Η τεχνολογία θα πρέπει να μην αγοράζεται από τύπο πακέτου με όλα τά στοιχεία της συνολικά, αλλά κατόπι συστηματικού διαχωρισμού των στοιχείων της για να άποφεύγεται ή υπερκοστολόγησή της από πλευράς πωλητών.
6. Νά διαπιστώνεται ή ταύτιση συμφερόντων μεταξύ εισαγωγής τεχνολογίας και των στόχων που έπιδιώκει ή οικονομική ανάπτυξη.
7. Νά υπάρχουν ειδικοί έμπειρογνώμονες.

Στό δεύτερο μέρος οι έρευνητές άπαντάν στό πώς μία σωστή πολιτική ανάπτυξη έγχώριας τεχνολογίας θα κάνει «να μειώνεται ή εξάρτηση της χώρας από τά ξένα κέντρα τεχνολογίας».

Πρώτα λοιπόν «ή άσκηση έθνικής πολιτικής στό θέμα της έπιστημονικής έρευνας». Ύστερα σωστή αξιοποίηση του αξιόλογου έπιστημονικού δυναμικού της χώρας είτε βρίσκεται στην Έλλάδα είτε εκτός αυτής». Τό ένδιαφέρον μας «θα πρέπει να στραφεί κύρια σε τομείς με μεγάλη άποδοτικότητα όπως είναι ή κλωστούφαντουργία, ή μεταλλουργία και μεταλλευτική βιομηχανία που βασίζεται στην αξιοποίηση του όρυκτου πλούτου, βιομηχανίες τροφίμων και βασικών καταναλωτικών αγαθών και βιομηχανίες που έχουν σχέση με τό ενεργειακό».

Γιά πιό μακροπρόθεσμα θα πρέπει να έξετασθούν οι δυνατότητες για ανάπτυξη βιομηχανίας μηχανολογικού έξοπλισμού, γιατί κάτι τέτοιο θα έχει σαν άποτέλεσμα την παραπέρα μείωση της τεχνολογικής εξάρτησης.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΧΗΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ (ΓΕΝΙΚΟ ΠΟΡΙΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ Ε' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΧΗΜΕΙΑΣ)

του Όρ. Αγγελίδη

Η χημική βιομηχανία, στην ευρύτερή της έννοια παίζει τόν σημαντικότερο ρόλο στην δευτερογενή παραγωγή και δίνει καταλυτικά την εικόνα αυτής. Είναι γνωστό ότι άλλοτε προηγείτο ή πρωτογενής παραγωγή (γεωργική) σήμερα όμως πήρε την πρώτη θέση η δευτερογενής (βιομηχανική) και κυριαρχεί στη διαμόρφωση του έθνικου προϊόντος, στο ισοζύγιο πληρωμών και δίνει τις πιο αισιόδοξες προοπτικές για την παραπέρα ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας.

Βέβαια η μορφή αυτής της ανάπτυξης εξηγείται κατά διάφορο τρόπο από τους διάφορους πολιτικούς φορείς. Αυτό είναι φυσικό σέ μία δημοκρατική χώρα, όπου τά διάφορα κόμματα στηρίζουν τόν προγραμματισμό τους σέ ιδιαίτερες θεμελιακές άρχές για τήν ικανοποίηση τών πολιτικών στόχων τους. Έπομένως από εκεί ξεκινάει και η διαφορετική κριτική για τά μέχρι σήμερα επιτεύγματα.

Δέν υπάρχει ωστόσο καμιά διαφωνία ως πρός τό συγκεκριμένο γεγονός της μεγάλης ανάπτυξης της τελευταίας εικοσαετίας. Η διαφορετική αντίληψη είναι ότι θα έπρεπε, κατά τήν άποψη πού κυριάρχησε στό Συνέδριο, η ανάπτυξη νά μή γινόταν μονάχα συμπτωματικά από τήν άνεξέλεγκτη ιδιωτική πρωτοβουλία, από τήν άσυδοσία του ξένου κεφαλαίου πού είχαν πολλές φορές στόχους όχι σέ άμεση συνάρτηση μέ τό πραγματικό όφελος της Έλληνικής Οικονομίας.

Έτσι ό ρόλος του Κράτους πρέπει νά είναι κυριαρχικός στη διαμόρφωση της ανάπτυξης, χωρίς όμως τή στενή αύστηρότητα πού έμποδίζει τήν φυσιολογική άνέλξη της ύγιους ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Τό Κράτος πρέπει νά διαμορφώσει ένα σαφές πρόγραμμα ανάπτυξεως μέ γενικά πλαίσια και όλα τά μέτρα της Οικονομικής πολιτικής (Δημόσιες ύπηρεσίες, Τράπεζες, Όργανισμοί) νά εύνουσιν τίς βιομηχανικές δραστηριότητες πού είναι όμόρροπες μέ τούς στόχους του προγράμματος και νά άπογοητεύουν όσες δέν είναι μέσα στό κλίμα τών έπιζητούμενων στόχων.

Η ύλοποίηση βέβαια μιας τέτοιας ποιότητας ανάπτυξης προϋποθέτει άνάλογη όργάνωση τών Δημοσίων Έπηρεσιών, τών Οργανισμών, τών Τραπεζών και τονίζεται ιδιαίτερα η σημασία του αριθμού και ποιού τών τεχνικών έπιστημόνων μέσα στην κρατική όργάνωση.

Έκτός από τίς εισηγήσεις γενικού προβληματισμού για τήν οικονομική ανάπτυξη μέ τίς προτεινόμενες μεθοδολογίες, άνάλογα μέ τίς φυσικές πολιτικές ιδιαιτερότητες, στό Συνέδριο παρουσιάστηκαν εισηγήσεις μέ ειδικά θέματα πού είχαν μία αξιόλογη σημασία και πρέπει νά προσεχθούν από τούς παράγοντες της Πολιτείας πού διαμορφώνουν στην πράξη τήν ελληνική οικονομική πολιτική.

Αυτές θα άναφερθούν στη συνέχεια και πρέπει νά δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από τό Κράτος, νά μελετηθούν ένδεχόμενα περισσότερο και νά προχωρήσουν στην πραγματοποίηση μέ τίς άνάλογες ένισχύσεις, όταν ζητηθούν:

Η ίδρυση μιας βιομηχανίας σιδηροχρωμίου μέ άξιοποίηση του ελληνικού χρωμίτη (μοναδική παράγωγος χώρα στην ΕΟΚ) θα δώσει ένα θεμελιακό προϊόν, πού μαζί μέ τό σιδηρονικέλιο πού ήδη παράγεται, τό SCRAP από τή διάλυση παλαιών πλοίων, θα στηρίξει τήν παραγωγή άνοξειδώτου χάλυβος, πού θα είναι η βάση για τή βιομηχανία του μέλλοντος. Στόν τομέα αυτό τό όφελος της ελληνικής παραγωγικής προσπάθειας για μία θεμελιακή πρώτη ύλη της σημερινής και μελλοντικής βιομηχανίας έπισημαίνεται ιδιαίτέρως.

Μιά άλλη εισηγήση πού πρέπει νά προσεχθή είναι η κατεργασία τών νικελιούχων λατεριτών.

Σχετικά μέ τό έργοστάσιο τών πετροχημικών η εισηγήση πού έγινε στό Συνέδριο καταλήγει στην κατηγορηματική θέση ότι πρέπει νά ιδρυθεί χωρίς άναβολή μέ προοπτική καθετοποίησης της παραγωγής. Η εισηγήση τονίζει τή σημασία για τήν ελληνική οικονομία αλλά και για τήν ανάπτυξη ελληνικής τεχνολογίας μιας καθετοποιημένης πετροχημικής βιομηχανίας.

Αναφέρονται άκόμη οι εισηγήσεις για τήν παραγωγή οίνου πνεύματος για τίς μηχανές τών αυτοκινήτων από ζαχαρότευτλα και άχυρο. Βέβαια τά προτεινόμενα θέλουν μία περαιτέρω έπεξεργασία και είναι πιά έργο της χρηματοδοτήσεως μιας άνάλογης μελέτης από τήν Έπηρεσία Έρεύνης και Τεχνολογίας. Τέλος η πρόταση νά άξιοποιηθεί τό τυρόγαλα στίς γαλακτοβιομηχανίες μας και η ίδρυση βιομηχανίας παραγωγής όρρών έκρίθησαν σαν θετικές προτάσεις για πραγματοποίηση, και άνάλογη ένίσχυση πρέπει νά γίνει από τούς άρμοδίους.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΑΡΜΑΚΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΟΠΩΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΚΕ ΣΤΟ Ε΄ ΠΑΝ. ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΧΗΜΕΙΑΣ

του Σ. Χατζηγιαννάκου

Από τις εισηγήσεις που ανακοινώθηκαν στο Ε΄ Π.Σ.Χ., που άφορούσαν τον τομέα αυτόν της βιομηχανικής παραγωγής, καθώς και από τις συζητήσεις που ακολούθησαν, φάνηκαν ξεκάθαρα και σε μορφή συγκεκριμένων προτάσεων τα άποφασιστικά βήματα που πρέπει άμεσα να πραγματοποιηθούν για να επιτευχθούν δυο βασικής σημασίας στόχοι:

α) Η εξασφάλιση βιοσιμότητας και ανάπτυξης της έγχωριου παραγωγής φαρμάκων.

β) Η εξυγίανση του όλου κυκλώματος παραγωγής - έλέγχου - διάθεσης των φαρμάκων.

Η ελληνική φαρμακοβιομηχανία έκτοπιζεται συνεχώς από την αγορά κάτω από την πίεση των ξένων πολυεθνικών εταιριών. Ενώ πριν από 10 χρόνια οι ξένες εταιρίες εκάλυπταν το 65% της συνολικής αγοράς σήμερα ξεπερνούν το 80% αυτής και κάτω από συνθήκες αλματώδους αύξησης της κατανάλωσης φαρμάκων που για την τελευταία δεκαετία έφθασε το 400%.

Η σημερινή ύποδομή της ελληνικής Φαρμακοβιομηχανίας είναι άρκετή για να καλύψει τις ανάγκες της χώρας σε φάρμακα, συμπεριλαμβανομένης και της ποσότητας φαρμάκων που εισάγονται από το εξωτερικό.

Από άποψως εξοπλισμού διαπιστώνεται ότι υπάρχουν στην Ελλάδα αξιόλογες ελληνικές βιομηχανίες, με άρτιωτο μηχανικό εξοπλισμό, έπανδρωμένες με άριστους έπιστήμονες, που είναι σε θέση να παρασκευάζουν και τα λεπτότερης τεχνολογίας και άκριβείας φάρμακα.

Απόδειξη είναι το γεγονός ότι σημαντικός αριθμός ξένων φαρμακευτικών οίκων έμπιστεύονται την παραγωγή των προϊόντων τους σε ελληνικά εργοστάσια.

Παρά τα θετικά στοιχεία που παρουσιάζει σήμερα η ελληνική Φαρμακοβιομηχανία, η όπισθοδρομική πορεία αυτής είναι γεγονός, που καθιστά προβληματική την επιβίωσή της. Από στοιχεία του 1978 προκύπτει ότι η ελληνική Φαρμακοβιομηχανία παρουσίασε ποσοστό κέρδους σε σχέση με το κεφάλαιό της 4,89% ενώ η κανονική εισοδηματική απόδοτικότης για τις μεγάλες Ευρωπαϊκές, άμερικανικές επιχειρήσεις ξεπερνά το 20%. Τα άρνητικά στοιχεία που ένεργούν καταλυτικά στην όπισθοδρομηση της Έλληνικής Φαρμακοβιομηχανίας είναι:

1. Η μονοπώληση (ή όλιγοπώληση σε όρισμένες περιπτώσεις) της αγοράς από τις πολυεθνικές εταιρίες.

2. Ο μεταπρατικός χαρακτήρας των φαρμακευτικών βιομηχανιών.

3. Η άνυπαρξία έφαρμοσμένης έρευνας στην βιομηχανία και η μη χρηματοδότηση έρευνητικών προγραμμάτων σε συνεργασία με τις άνωτατες Σχολές και τα έρευνητικά Κέντρα.

4. Η άδυναμία της έγχωριου βιομηχανίας να προχωρήσει στην παραγωγή φαρμακευτικών πρώτων ύλών ή παραγωγή νέων φαρμακοτεχνικών μορφών και πρωτοτύπων συνδυασμών.

5. Η άδυναμία των έγχωριων βιομηχανιών να άνταγωνισθούν τις ξένες μεγάλες επιχειρήσεις.

6. Η άνυπαρξία κρατικής πολιτικής για την ανάπτυξη της Έλληνικής βιομηχανίας και η μη επίλυση παλαιών και νέων προβλημάτων της φαρμακοβιομηχανίας μέσα στα πλαίσια της άντιμετώπισης των φαρμακευτικών προϊόντων σαν «καταναλωτικών αγαθών».

Τα άρνητικά αυτά στοιχεία έκτός από την όπισθοδρομηση της Έλληνικής Φαρμακοβιομηχανίας έχουν σαν αποτέλεσμα την άδικαιολόγητη συναλλαγματική άφαιμάξη της χώρας

α) από εισαγωγές πρώτων ύλών και έτοιμων προϊόντων
β) από την νόμιμη και παράνομη έξαγωγή συναλλάγματος από τις ξένες βιομηχανίες και έμπορικές επιχειρήσεις.

Η μέχρι σήμερα έφαρμοζόμενη πολιτική για την βιομηχανία και ειδικότερα για την φαρμακευτική βιομηχανία δέν μπορεί να εξαλείψει έστω και μακροπρόθεσμα τα αίτια της όπισθοδρομησης και να λύσει σ΄ όλη του την έκταση το πολύπλοκο πρόβλημα «φάρμακα».

Λύση του προβλήματος μπορεί να δοθη μόνο με την κοινωνικοποίηση της Φαρμακοβιομηχανίας που περνά μ΄ αυτό τον τρόπο την παραγωγή των φαρμάκων από τα χέρια των λίγων στα χέρια της κοινωνίας. Η κοινωνικοποιημένη Φαρμακοβιομηχανία βρίσκεται κάτω από τον έλεγχο Έθνικών όργανισμών που:

α) Δημιουργούν φορείς παραγωγής, ιδρύοντας εργοστάσια ή εντάσσοντας, μέσα στα πλαίσια του γενικού προγράμματος παραγωγής όσα από τα ήδη υπάρχοντα εκπληρούν τις άπαραίτητες προϋποθέσεις.

β) Δημιουργούν φορείς που περιλαμβάνουν έργαστηριακή, κλινική έρευνα, αξιοποίηση ντόπιων πρώτων ύλών, μελέτες για την δημιουργία εργοστασίων παραγωγής πρώτων ύλών.

γ) Ελέγχουν την διακίνηση και διανομή των φαρμάκων

δ) Ελέγχουν το κοινωνικοποιημένο σύστημα εισαγωγής πρώτων ύλών και όσων φαρμάκων δέν είναι δυνατόν να παρασκευασθούν από την Έθνική Φαρμακοβιομηχανία.

Όσον άφορά τον δεύτερο στόχο για την επιβίωση και ανάπτυξη της ελληνικής Φαρμακοβιομηχανίας, την εξυγίανση του κυκλώματος παραγωγής - έλεγχος - διάθεση φαρμάκων, σε τρόπο που να εξασφαλίζεται η έμπιστοσύνη του κοινού και να θεωρείται το ελληνικό φάρμακο συναγωνίσιμο προς τα προϊόντα έξωτερικού, γενικά είναι η διαπίστωση ότι:

Όπως έχουν σήμερα τα πράγματα στην Έλληνική Φαρμακοβιομηχανία το Έλληνικό φάρμακο χρειάζεται καλύτερευση.

Λειτουργούν βέβαια στην χώρα μας αξιόλογες βιομηχανίες φαρμάκων με άρτιώτατα μηχανήματα και άριστο επιστημονικό προσωπικό που παράγουν προϊόντα άψογα.

Διαπιστώνεται όμως και λειτουργία μονάδων που εργάζονται με σοβαρές αποκλίσεις από τις σύγχρονες προδιαγραφές που άφορούν:

- α) Τό κτιριακόν εξοπλισμόν
- β) Τις συνθήκες και τρόπους παραγωγής
- γ) Τήν συσκευασία των προϊόντων
- δ) Τόν ποιοτικόν έλεγχον

α) Ο κτιριακός εξοπλισμός στην Έλληνική φαρμακοβιομηχανία έχει να παρουσιάσει μεγάλες αντιθέσεις.

Υπάρχουν χώροι υπερούγχρονοι και παράλληλα χώροι ακατάλληλοι από κάθε άποψη, στους οποίους στυχνά παρασκευάζονται τά ίδια προϊόντα.

Διαπιστώνεται ότι χρησιμοποιούνται σάν έργοστάσια φαρμάκων χώροι που ήσαν σπίτια ή άποθήκες.

Είναι συχνά και άναπόφευκτα σέ τέτοιους χώρους φαινόμενα όπως παραγωγή και συσκευασία στόν ίδιο χώρο, συσκευασία και άποθήκευση, άνυπαρξία συστημάτων κλιματισμού και άποκονίωσης, άνυπαρξία χώρων ύγιεινής.

Η κατασκευή των κτιρίων πολλές φορές είναι τέτοια, που γίνεται άφορμή για έργατικά άτυχήματα.

Επί πλέον είναι άδύνατο στούς ακατάλληλους αυτούς χώρους να διατηρηθεί ή άπαραίτητη καθαριότητα έτσι που σκουπίδια και σκόνες άποτελούν μόνιμο φαινόμενο.

Οί αντιθέσεις και οί μεγάλες διακυμάνσεις που έμφανίζονται ύποδηλώνουν τήν άνυπαρξία κρατικής νομοθεσίας στό θέμα αυτό. Είναι φυσικό, άφοϋ δέν υπάρχουν θεσπισμένοι κατάλληλοι περιορισμοί, τά έργοστάσια φαρμάκων σέ μερικές περιπτώσεις να στεγάζονται σέ χώρους έπιλεγμένους με μόνο κριτήριο τό κέρδος.

Παρ' όλα αυτά, τελευταία παρατηρείται σημαντική βελτίωση στόν τομέα αυτό. Κατά κανόνα τά καινούργια έργοστάσια κτίζονται με άρκετά μεγάλη προσέγγιση στίς διεθνής προδιαγραφές για τήν όργάνωση των χώρων.

β) Έξετάζοντας τόν τρόπο που γίνεται ή παραγωγή στήν Έλληνική φαρμακοβιομηχανία διαπιστώνεται ότι:

1. Σέ πολλές περιπτώσεις δέν ύπάρχει ύπόδειγμα παρασκευής και έλέγχου με βάση τό όποιο να εργάζεται ό παρασκευαστής. Συνήθως άκολουθούνται χειρόγραφες σημειώσεις που βέβαια δέν είναι δυνατόν να έλεγχθούν.
2. Δέν ύπάρχουν γραπτές όδηγίες για τό πότε και πώς γίνεται ή καθαρισμός του χώρου και του έξοπλισμού.
3. Δέν ύπάρχουν όδηγίες για τίς συνθήκες και τίς προφυλάξεις που πρέπει να τηρούνται κατά τήν παραγωγή του προϊόντος.
4. Δέν γίνεται καταγραφή και σχολιασμός των άποδόσεων κάθε παραγωγικής διαδικασίας. Δέν ύπάρχουν γραπτές ή θεωρητική και πρακτική άπόδοση μιάς παραγωγικής διαδικασίας

γ. Κατά τήν συσκευασίαν διαπιστώνονται άτέλειες όφειλόμενες στούς κάτωθι λόγους:

1. Δέν γίνεται έλεγχος των ύλικών συσκευασίας, που χρησιμοποιούνται όπως παραλαμβάνονται.
2. Δέν έξετάζονται οί συνθήκες κάτω από τίς όποιες γίνεται ή συσκευασία προϊόντων που παρουσιάζουν εύαισθησία σέ έπιμολύνσεις από τό περιβάλλον.
3. Δέν διασφαλίζεται ή συσκευασία του προϊόντος από λάθη που μπορεί να προκύψουν από τήν παράλληλη συσκευασία δύο διαφορετικών προϊόντων στόν ίδιο χώρο.

δ) Ποιοτικός έλεγχος.

Η έλλειψη σαφούς νομοθεσίας που θά ύποχρεώνει τίς εταιρίες να τηρούν ένα minimum ποιοτικού έλέγχου, σέ συνδυασμό με τήν κακώς έννοουμένη οικονομία από τήν χρησιμοποίηση έπιπλέον άριθμού ειδικευμένου προσωπικού, καθιστούν πλημμελή τόν ποιοτικόν έλεγχον σέ πολλές φαρμακευτικές έπιχειρήσεις. Συνέπεια αυτών είναι ή παραγωγή και διάθεση προϊόντων που παρουσιάζουν έλλείψεις, που ξεκινούν από τήν κακή έμφάνιση και συσκευασία και φθάνουν μέχρι τήν μειωμένη περιεκτικότητα σέ δραστικά συστατικά, τήν κυκλοφορία φαρμάκων που έχει λήξει ό χρόνος ζωής ή φαρμάκων που άλλοιώνεται ή σύσταση από τήν επίδραση διαφόρων παραγόντων (ύλικά συσκευασίας, συνθήκες άποθηκεύσεως κ.λ.π.).

Κάτω από αυτές τίς συνθήκες, με τά διάφορα περιστατικά που κατά καιρούς έμφανίζονται εις τόν τύπον, ύποβαθμίζεται άδικαιόλογητα τό επίπεδο τής Έλληνικής Φαρμακοβιομηχανίας, κλονίζεται ή έμπιστοσύνη στό έλληνικό φάρμακο, παρά τίς αξιόλογες έπιτεύξεις τής ιδιωτικής πρωτοβουλίας στόν τομέα αυτόν.

Ζητείται ύπεύθυνος (χημικός - οινολόγος) να αναλάβει ύπευθυνότητα και Δ/ση έργαστηρίου άριστα έξοπλισμένου και πελατεϊαν, άποθανόντος πρόσφατα χημικού εις Κόρινθο. Πληροφορία τηλ. 0741-24.216

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

της Έπιτροπής Περιβάλλοντος Ε.Ε.Χ.

Στό Ε΄ Πανελλήνιο Συνέδριο Χημείας παρουσιάστηκαν 17 ανακοινώσεις σε θέματα σχετικά με τη ρύπανση του περιβάλλοντος (ατμόσφαιρα, νερά, απορρίματα). Σε γενικές γραμμές θίχτηκαν προβλήματα που αφορούν τη δράση των απορρυπαντικών, της βιομηχανίας χημικών λιπασμάτων, των αποβλήτων κονσερβοποιειών, οίονοπνευματοειδών και γαλακτοκομικών βιομηχανιών, του φθορίου. Έξετάστηκαν οι πιθανότητες χρησιμοποίησης των στερεών απορριμάτων σαν πηγή ενέργειας και έγινε ανασκόπηση των προβλημάτων ρύπανσης του Έλληνικού χώρου και ιδιαίτερα των θαλασσών.

Γιά τα απορρυπαντικά αναφέρθηκε η ρυπαντική τους δράση. Είναι έπιφανειοδραστικές ουσίες και δημιουργούν εϋτροφισμό λόγω των πολυφωσφορικών που περιέχουν. Έπίσης περιέχουν βορίο (λευκαντικό συστατικό) που δρᾶ έπιζήμια στις καλλιέργειες.

Τά τελευταία χρόνια για να προστατευθεί τό υδατικό περιβάλλον από τις έπιφανειοδραστικές ουσίες έχουν δημιουργηθεί τά βιοαποικοδομήσιμα απορρυπαντικά που έχουν μειώσει τη ρύπανση των νερών από αυτή τη πηγή.

Γιά την έπεξεργασία και καθορισμό των αποβλήτων αναφέρθηκαν στοιχεία για τά έργοστάσια λιπασμάτων καθώς και τεχνικά στοιχεία έγκαταστάσεως βιολογικού καθαρισμού αποβλήτων κονσερβοποιείου. Συζητήθηκε τό πρόβλημα των αποβλήτων των οίονοπνευματοποιειών της χώρας μας (βινάσα) οι διάφορες κατεργασίες αποβλήτων που γίνονται ανά τόν κόσμο καθώς έπίσης και η πιθανότητα απόρριψης της άραιωμένης βινάσας κατ' εϋθείαν στή θάλασσα, έτσι ώστε να μήν διαταραχθεί έπικίνδυνα η οικολογική ισορροπία.

Όσον αφορά τά γαλακτοκομεία και τό τυρόγαλα, τό όποϊον στή χώρα μας θεωρείται απόβλητο, διαπιστώθηκε ότι συμφερότερη οικονομικά από την προσπάθεια άποικοδόμησης και καταστροφής του, είναι η έγκατάσταση μονάδων κατεργασίας του πρός παρασκευή τυριών (μυζήθρα), ζωοτροφών, άλκοόλης, κ.λ.π.

Έκτενώς αναπτύχθηκαν τά προβλήματα από την παρουσία φθορίου στόν άέρα και τά πόσιμα νερά, καθώς και τά τεχνικά προβλήματα της φθορίωσης.

Από τις ανακοινώσεις αυτές συμπεραίνεται ότι στήν περίπτωση φθορίωσης του νερού, τά όρια άσφαλείας είναι πολύ στενά: 0,7-1,2 ppm προστατεύουν τά δόντια από την παιδική τερηδόνα, ένω 1,5-2,0 ppm δημιουργούν άνεπιθύμητη φθορίωση των δοντιών. Ας σημειωθεί ότι στή χώρα μας τό φθόριο περιέχεται τόσο στα φυσικά πόσιμα νερά (0,03-0,9 ppm αλλά και 3,6 ppm) όσο και στό θαλασσινό άλάτι που καταναλώνουμε.

Σάν συμπέρασμα, η φθορίωση των ποσίων νερών μπορεί μόν να προστατεύει τά δόντια των παιδιών αλλά δημιουργεί περιπλοκές και πιθανούς κινδύνους για όλο τόν πληθυσμό της υδρευομένης πόλης.

Έξ' άλλου, ύπάρχει η δυνατότητα λήψης φθορίου με άλλους περισσότερο έλεγχόμενους τρόπους. Έπομένως η φθορίωση του ποσίου νερού που έχει άποφασισθεί στή χώρα μας τό 1974 και εϋτυχώς δέν έχει έφαρμοσθεί μέχρι σήμερα, πρέπει και όριστικά να μήν έφαρμοσθεί.

Από την μελέτη για την κατεργασία των στερεών απορριμάτων συνάγεται ότι τά απορρίματα της περιοχής Άθηνών - Πειραιώς, έχουν θερμαντικές δυνατότητες άν και περιέχουν πολύ ύψηλη ύγρασία (50 - 60%).

Παρ' όλα όμως αυτά η δημιουργία μιάς τέτοιας μονάδας φαίνεται, για την ώρα τουλάχιστον, οικονομικά δυσχερής. Τό πρόβλημα όμως θά πρέπει να αντιμετωπισθεί ξανά λόγω της δξυνσης που δημιουργείται με την επέκταση της πόλης και τόν κορεσμό των χώρων απόρριψης.

Στήν ανασκόπηση των προβλημάτων ρύπανσης αναφέρθηκαν οι γεννεσιουργικές αίτιες της ρύπανσης σε παγκόσμιο επίπεδο (ύπερπληθυσμός, καταναλωτισμός, μεγιστοποίηση κέρδους, κακή πληροφόρηση) καθώς και οι πηγές ρύπανσης (Βιομηχανίες, μεταφορές, άποχετεύσεις, γεωργικές δραστηριότητες).

Πιο συγκεκριμένα, για τις θάλασσες, έπισημάνθηκε η κατάσταση που έπικρατεί σε τέσσερεις σημαντικά ρυπασμένους κόλπους (Σαρωνικός, Θερμαϊκός, Πατραϊκός, Παγασητικός) και έγινε μιά πρώτη έκτίμηση των φορτίων των ρυπαντών, τόσο άστικών όσο και βιομηχανικών. Έπίσης αναφέρθηκαν αναλυτικά οι έπιπτώσεις που έχουν στό θαλάσσιο σύστημα οι διάφοροι ρυπαντές (θολερότητα, μείωση δξυγόνου, εϋτροφισμός, παθογόνοι μικροοργανισμοί, τοξικές ουσίες).

Από τις δύο ανασκοπήσεις σε θέματα ρύπανσης περιβάλλοντος στόν Έλληνικό χώρο συμπεραίνεται ότι ύπάρχει ελληνική νομοθεσία για τη ρύπανση αλλά τό γενικότερο νομοσχέδιο προστασίας περιβάλλοντος από τις βιομηχανίες καθυστερεί έδω και ένάμισο χρόνο. Έπίσης διαπιστώθηκε ότι λείπει τελείως ό έλεγχος για την έφαρμογή των νόμων και ότι ύπάρχει τεράστια γραφειοκρατική σύγχυση μεταξύ των πολλών ύπουργείων που άσχολούνται με τό περιβάλλον. Κρίθηκε άναγκαία η δημιουργία ένός ενιαίου φορέα για τό περιβάλλον, με συνεργασία Κράτους, Τοπικής Αυτόδιοίκησης. Έρευντικών και Πανεπιστημιακών Έδωμάτων και Έπιστημονικών Όργανώσεων. Η όργάνωση αυτού του φορέα θά πρέπει να περιλαμβάνει ένά Έθνικό

Συνέχεια στή σελ. 46

Η διοξίνη στο εργασιακό περιβάλλον

Nature, 30.4.1981, σ. 729

Η εταιρία Coalite and Chemical Products Ltd στην Αγγλία που παρασκευάζει την 2,4,5-τριχλωροφαινόλη διεξήγαγε μία επιδημιολογική μελέτη για το εργατικό προσωπικό του εργοστασίου της. Ένα παραπροϊόν της βιομηχανικής παρασκευής της 2,4,5-tPh είναι η διοξίνη (γνωστή από την έκρηξη στο Σεβέζο), που αν και σε μικρές ποσότητες είναι μία από τις πιο δραστικές μεταλλαξιόγones ενώσεις.

Η εταιρία όμως αρνείται να ανακοινώσει τα αποτελέσματα της μελέτης που βρήκε, μία σειρά από περιεργες μεταβολές στη φυσιολογία των εργαζομένων (άνωμαλίες στα λιπίδια του αίματος, αύξηση της χοληστερόλης, ένζυμων, κλπ.). Οι έρευνητές ισχυρίζονται ότι ο αριθμός των 41 εργαζομένων που είχαν έκθεσι σε διοξίνη είναι πολύ μικρός και οι βλάβες στο αίμα τους και τους άμυντικούς μηχανισμούς του ανθρώπινου οργανισμού είναι όχι καλά τεκμηριωμένες.

Φυσικά, η μελέτη της διοξίνης θα είναι από τις πρώτες μελέτες με αρκετά ενδιαφέροντα σημεία για τις τοξικές, καρκινογόνες και μεταλλαξιόγones ούσιες που ρυπαίνουν τους εργασιακούς χώρους πολλών εργοστασίων.

Αντιγραφές αποτελεσμάτων σε επιστημονικές εργασίες. Τά σκάνδαλα στην επιστημονική ζωή των ΗΠΑ.

New Scientist, 9-4-1981, σ. 68

Τά σκάνδαλα αντιγραφής έρευνητικών αποτελεσμάτων από άμερικανούς επιστήμονες ξαναέφερε στο προσκήνιο μία ακόμη σκοτεινή εικόνα του συναγωνισμού των επιστημόνων για χρηματοδότηση των ερευνών τους και την κρυφή αντιγραφή αποτελεσμάτων που τά παρουσιάζουν σαν δικά τους.

Ο Δρ. John Long associate καθηγητής της παθολογίας στο Γενικό Νοσοκομείο της Μασαχουσέτης

διέστρεψε τά αποτελέσματα της έρευνάς του που δημοσιεύθηκαν τό 1979 στο J. of Nat. Cancer Institute. Προσπαθώντας να πάρει χρήματα για νέες έρευνες δημοσίευσε ψεύτικα αποτελέσματα. Απολύθηκε από τη δουλειά του μετά από παραπομπή του σε πειθαρχικό συμβούλιο.

Οι Δρ. P. Felig και Δρ. Vijay Soman απέρριψαν, ως κριτές, τό 1978 μία εργασία με θέμα την απογexia πενγosa. Μετά από ένα μήνα δημοσίευσαν άρθρο σε άλλο περιοδικό όπου είχαν αντιγράψει μέρος των αποτελεσμάτων που είχε η εργασία που απέρριψαν. Η άποκάλυψη της αντιγραφής κόστισε στο Felig την θέση του κοσμήτορα στη Σχολή Ιατρικής του Πανεπιστημίου Columbia.

Φυσικό είναι να μην ξέρουμε τί συμβαίνει σε παρόμοιες περιπτώσεις (;) στα ελληνικά πανεπιστήμια.

Μικροϋπολογιστές στα σχολεία

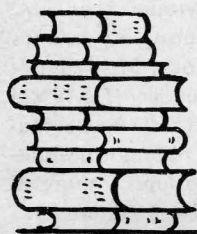
New Scientist, 12.3.1981, σ. 662

New Scientist, 9.4.1981, σ. 89.

Οι μικροϋπολογιστές με μικρό κόστος και με μία σειρά από βελτιώσεις (όθονη τηλεόρασης, καταγραφείς κλπ) έχουν κάνει πλέον τό μάθημα του προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών (Υ.ΥΠ) και την εφαρμογή προγραμμάτων για την επίλυση προβλημάτων στα μαθηματικά, φυσική, χημεία κλπ., αρκετά εύκολο για τά γυμνάσια - λύκεια πολλών χωρών.

Ήδη στην Αγγλία τό μάθημα προγραμματισμού, με άπλές γλώσσες Υ.ΥΠ. έχει δημιουργηθεί τά τελευταία χρόνια σε πολλά σχολεία. Διατέθηκαν δέ τά κονδύλια ώστε 2.500 σχολεία να αποκτήσουν τον δικό τους Υ.ΥΠ. και συγχρόνως γράφτηκαν ειδικά φυλλάδια για οδηγίες και παραδείγματα της γλώσσας και προγραμμάτων. Υπολογίζεται ότι σε 10 χρόνια όλα τά γυμνασιόπαιδα θα ξέρουν τις βασικές αρχές της γλώσσας των υπολογιστών και την ανάγνωση προγραμμάτων κλπ.

Επίσης τό BBC θα άρχισι τό 1982 μία σειρά μαθημάτων για τη χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ἡ νέα αὐτὴ στήλη τῶν Χημικῶν Χρονικῶν, Γενικὴ Ἔκδοση, ἐγκαινιάζεται ἀπὸ τὸ τεῦχος Μαΐου 1981.

Στὸ παρελθὸν εἶχαν γίνεи διάφορες κριτικὲς ἢ παρουσιάσεις βιβλίων στὶς σελίδες τοῦ περιοδικοῦ ἀλλὰ μὲ περιορισμένη μορφή καὶ σκόρπια. Ἡ νέα στήλη φιλοδοξεῖ, ἀλλὰ μὲ τὴν βοήθεια τῶν συναδέλφων χημικῶν, νὰ παρουσιάζει τὰ νέα βιβλία, ὄχι ἀποκλειστικὰ μόνο βιβλία Χημείας, πού νὰ ἔχουν γενικώτερο ἐνδιαφέρον. Προτεραιότητα φυσικὰ θὰ ἔχουν τὰ βιβλία Χημείας καὶ τῶν συγγενικῶν ἐπιστημῶν (Φαρμακευτικῆς, Βιολογίας, Βιοχημείας, Φυσικῆς κλπ), ἀλλὰ θὰ ἦταν ἐλπιδοφόρο γιὰ τὸ περιοδικὸ νὰ παρουσιάζονται καὶ βιβλία

ἱστορίας τῶν ἐπιστημῶν, οἰκολογίας, πυρηνικῆς ἐνέργειας, ἐπιστημολογίας, ἐκπαίδευσης κλπ.

Ἡ παρουσίαση τῶν βιβλίων καὶ ἡ κριτικὴ τους θὰ ἀποβλέπει βασικὰ στὴν ἐνημέρωση τῶν συναδέλφων καὶ στὴν ποιότητα τοῦ περιεχομένου, ἄλλωστε κατὰ τεκμήριο παρουσιάζονται κριτικὲς βιβλίων πού ξεχωρίζουν καὶ ἔχουν κάτι καινούργιο νὰ παραθέσουν. Θὰ πρέπει ὁμως νὰ προσέξουμε ὥστε ἡ στήλη νὰ μὴν γίνεи ἕνας χῶρος αὐτοπροβολῆς μετρίων καὶ χλιαρῶν βιβλίων φίλων καὶ συγγενῶν, ἀλλὰ στήλη κριτικῆς ἀντιπαράθεσης καὶ παρουσίας ἀξιόλογων καινούργιων βιβλίων. Ἡ βοήθεια ὄλων τῶν συναδέλφων θὰ εἶναι οὐσιαστικὴ γιὰ τὴν πρόοδο τῆς ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΥ.

Α.Δ. Χατζηκακίδη: Ἐνεργειακὴ Πολιτικὴ.
Πυρηνικὴ ἢ Ἀντιπυρηνικὴ,
ἐκδ. Δίφρος, Ἀθήνα 1980, σ. 135 (μὲ εὑρετήριο)

Ἡ προβλεπόμενη ἐγκατάσταση σταθμοῦ παραγωγῆς ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας μὲ πυρηνικὰ καύσιμα στὴν Ἑλλάδα στὸ τέλος τῆς δεκαετίας τοῦ '80 καὶ ἡ διαμάχη τῶν τελευταίων χρόνων σὲ πολλές χῶρες μὲ πυρηνικὰ ἐργοστάσια, ἔχουν θέσει ἕνα μεγάλο πρόβλημα κριτικῆς καὶ συζήτησης στὴν ἐπιστημονικὴ κοινότητα τοῦ τόπου μας.

Τὸ γνωστὸ ἀτύχημα στὸ Three Mile Island τῆς Πενσυλβάνιας (29.3.1979) καὶ μιὰ σειρά ἀπὸ ἄλλα λιγώτερο σοβαρὰ ἀτυχήματα σὲ πυρηνικούς ἀντιδραστήρες σὲ ἄλλες χῶρες, καθὼς καὶ ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς προβλημάτων (μεταφορὰ τεχνολογίας, ἀσφάλεια ἐργαζομένων, πυρηνικὰ ἀπόβλητα, σεισμοί, μυστικότητα λειτουργίας, ἀστυνομία ἀσφαλείας τῶν σταθμῶν κλπ) ἔχουν δημιουργήσει δύο ἀνταγωνιστικὰ στρατόπεδα γιὰ τὸ θέμα τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας σ' ἕνα κόσμον ὅπου τὸ ἐνεργειακὸ ἔγινε τὸ «μεγάλον παγκόσμιον πρόβλημα» ἀπὸ τὸ 1973 καὶ μετὰ.

Στὴν Ἑλλάδα ἔχουν γίνεи ἤδη δύο Πυρηνικὰ Συνέδρια (Φεβρ. 1978 καὶ Μάρτιος 1980) καὶ ἀμέτρητες συζητήσεις καὶ ὁμιλίες μὲ ξένους καὶ Ἕλληνες ἐπιστήμονες γιὰ τὰ πυρηνικὰ ἐργοστάσια, ὥστόσο δὲν εἶχε δημοσιευθεῖ μέχρι τώρα κανένα ἐκλαϊκευμένο βιβλίον μὲ τὴν ὅλην διαμάχη ἐδῶ καὶ στὸ ἐξωτερικὸ μὲ στοιχεῖα καὶ βιβλιογραφία. Τὸ βιβλίον λοιπὸν τοῦ συνάδελφου Χατζηκακίδη ἔρχεται νὰ καλύψει ἕνα κενὸ γιὰ τὸ θέμα τῆς ὠφελιμότητος ἢ μὴ τῆς ἐγκατάστασης πυρηνικῶν ἀντιδραστήρων γιὰ παραγωγή ἠλεκτρικῆς ἐνέργειας.

Ὅπως γράφει καὶ ὁ συγγραφεὺς στὸ «Σκοπὸς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ» εἶναι.... «νὰ ἐνημερωθεῖ τὸ εὐρὺ κοινὸ γιὰ τὴν ἀλήθεια τῶν πυρηνικῶν ἀντιδραστήρων». Στὸ βιβλίον ἐξετάζονται, μὲ τρόπο ἰδιότυπον, οἱ θετικὲς καὶ ἀρνητικὲς θέσεις τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας σ' ἕνα κόσμον διψασμένο γιὰ ἐνέργεια, τὴν ἐμπειρία ἄλλων χωρῶν καὶ τὸν γενικὸ πυρηνικὸ προβληματισμὸ μὲ τίς πολλαπλὲς ἀδυναμίες τῆς (κόστος, ἀσφάλεια, ὑγεία ἐργαζομένων, ραδιενεργὰ κατάλοιπα, ὑγεία περιοίκων, ἀτυχήματα κλπ). Ἐπίσης, μὲ πλούσια ἀναφορὰ σὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ ἀναφέρονται ἡ ἄγνοια πού ὑπάρχει τῶν κινδύνων καὶ

τά οργανωμένα συμφέροντα πίσω από την έμπορία των ΠΑΙ (πυρηνικοί αντιδραστήρες ισχύος) και τις εναλλακτικές λύσεις με άλλες μορφές ανανεώμενης ενέργειας (ό συγγραφέας είναι φανατικός οπαδός της ήλιακής ενέργειας).

Τό βιβλίο έχει εξαιρετικό ενδιαφέρον γιατί περιγράφει, με αρκετές αναφορές, όμιλίες, συζητήσεις, αρκετά πρακτικά των 2 συνεδρίων, καθώς και άρθρα σε ελληνικές και ξένες εφημερίδες για τη διαμάχη στον τόπο μας και ανάλυση — κριτική των θέσεων που πήραν κατά καιρούς επιστήμονες, επιστημονικοί σύλλογοι, κόμματα, ή κυβέρνηση, κρατικοί παράγοντες, κόσμος με τις διαδηλώσεις του και τις πορείες του ενάντια στην εγκατάσταση ΠΑΙ στην περιοχή της Καρύστου κ.ά.

Όστόσο τό βιβλίο έχει κατά τη γνώμη μου και όρισμένα αρνητικά (για την εποχή μας) και για τόν τρόπο που αναλύει τά επιχειρήματά του ό συγγραφέας. **Πρώτο**, ή γλώσσα που ξενίζει και αναστέλλει τήν αποτελεσματικότητα τής επικοινωνίας με τόν άπλό άναγνώστη που δέν έμαθε, αλλά και δυσκολεύτηκε με τήν καθαρεύουσα. **Δεύτερο**, τό «σύλ» του γραψίματος, όπου άλλοτε είναι περιγραφικό και ήρεμο και άλλοτε εκρήγνυται με μερικά υπερβολικά υπερτονισμένα έπιθετα και φράσεις ή προτάσεις που δέν είμαστε άναγκασμένοι νά άποδεχτούμε. (Για παράδειγμα, σελ. 34 «Γιά όνομα του θεού. Είναι συνετό νά βάλουμε τέτοιες και τόσες δοκιμασίες στον βασανισμένο αυτό τόπο; Δέν μάς φθάνουν όσες υπάρχουν;», σελ. 36 «οί πυρηνικές μονάδες τής Έλβετίας θεωρούνται οί τελειότερες και καλύτερα οργανωμένες μονάδες σ' όλόκληρο τόν κόσμο. Έ προχειρότητα είναι άγνωστη σ' αυτήν τήν τόσο τέλεια οργανωμένη χώρα...», σελ. 60 «Στόν τόπον αυτόν (Έλλάδα) που εύημερεί τό άνοργάνωτον και εύδοκιμεί τό άσυντόνιστον...», σελ. 63 «... έχει δοθεί άπάντησις στό βιβλίο αυτό κατά τρόπο συντριπτικόν και καταπελώδη...»).

Τρίτο, είναι μιά παρατήρηση ουσίας, ότι ενώ σε πολλά σημεία κάνει χρήση τής βιβλιογραφίας, εφημερίδων κλπ. για τό που άντλησε τήν πληροφορία, σε πολλά άλλα πίο σημαντικά σημεία δέν άναφέρει τίποτα (Για παράδειγμα, σελ. 30 «Ούχι άπαξ έξηφανίσθησαν επιστήμονες καθ' όδόν προς τόν άνακριτήν για περιπτώσεις

άναλόγους», σελ. 32 «Ρωσία: Παρά τίς διαβεβαιώσεις των Ρώσων ότι τό 50% του προϋπολογισμού ενός Π.Α. διατίθεται για μέτρα άσφαλείας, εν τούτοις δέν λείπουν και εκεί οί βλάβες »(χωρίς άναφορά), σελ. 57 «Έδη οί Άγγλοι εγκαταλείπουν όρισμένους τύπους (ΠΑΙ) και πλησιάζουν στους Άμερικανικούς. Τό ίδιο κάνουν και οί Γάλλοι», σελ. 43 γίνεται σύγχυση με τά δημοψηφίσματα Αυστρίας και Σουηδίας χωρίς άναφορές, ποσοστά κλπ., σελ. 93 οί άναφορές του περιοδικού Nature δέν άναγράφονται πουθενά).

Παρ' όλα αυτά τό βιβλίο του συνάδελφου Α.Χ. παραμένει ένα καλό παράδειγμα μέσα στην άμεριμνησία των υπεύθυνων πυρηνικών και φυσικών επιστημόνων και στην πολυλογία και άνακρίβειες των ελληνικών εφημερίδων.

Θ. ΒΑΛΑΒΑΝΙΔΗΣ

Έπιλογή βιβλιογραφίας για τήν πυρηνική ενέργεια.

1. Όμάδα εργασίας «Έπανεπεξεργασίας» του πανεπιστημίου τής Βρέμης, Άτομική Ένέργεια ή Έχνη καρκίνου αίωρούνται πάνω άπ' τόν καθένα μας, Έγνατία, Θεσσαλονίκη, 1979, σελ. 275 (όρχ. 300).
2. R.Nader and J. Abbotts, The Menace of Atomic Energy, Norton & Co, New York, 1979 (revised edition).
3. W.Patterson, Nuclear Power, Penguin, London, 1977.
4. Οίκονομία και Κοινωνία, Φάκελος: Πυρηνική Ένέργεια, Αύγουστος-Σεπτέμβριος 1980.
5. Περιοδικά που έχουν άρθρα για ΠΑΙ, ειδησεογραφία και κριτική τής εγκατάστασης και λειτουργίας τους. The bulletin of Atomic Scientists (Σικάγο, Έλληνοαμερικανική) Ecologist (Ουάλλια, Βρετανικό Συμβούλιο) Nature, New Scientist, Science, Nuclear Engineering International, La Recherche (E.I.E.), Science for the People (Βοστώνη), Science for People (Λονδίνο) και οί οργανώσεις τής Friends of the Earth (Amis de Terre) σε πολλές χώρες του κόσμου και οί εκδόσεις τους.

Συνέχεια από σελ. 43

Πρόγραμμα Προστασίας Περιβάλλοντος, στα πλαίσια του όποίου θά πραγματοποιηθεί ένα δίκτυο σταθμών έλέγχου και έρεύνσης επανδρωμένο με ειδικευμένους επιστήμονες και έξοπλισμένο με σύγχρονα όργανα.

Συμπέρασμα άπ' όλες τίς άνακοινώσεις βγαίνει ότι οί Έλληνες επιστήμονες και ειδικότερα οί Χημικοί, έχουν έπισημάνει τά προβλήματα τής ρύπανσης και τήν άνάγκη προστασίας του περιβάλλοντος. Χρειάζεται συνεργασία επιστημόνων και τεχνι-

κών πολλών κλάδων και οικονομική ένίσχυση άναλόγων προγραμμάτων από τήν πολιτεία για νά άντιμετωπισθεί σωστά τό πρόβλημα. Έλπίζουμε ότι τά στοιχεία που παρουσιάστηκαν στό Ε' Πανελλήνιο Συνέδριο Χημείας θά άποτελέσουν μιά βάση για περισσότερη συνεργασία των επιστημόνων και πίο συντονισμένη δράση προς τήν κατεύθυνση τής προστασίας του περιβάλλοντος από τή ρύπανση, και τό ξεπέραςμα τής περιβαλλοντικής κρίσης που άντιμετωπίζει ή εποχή μας.

ΕΛΟΤ

ΠΕΝΤΕ ΝΕΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΕΘΕΣΕ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΡΙΣΗ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΕΛΟΤ).

Τά Σχέδια αυτά συντάχθηκαν από τίς Έπιτροπέσ ΤΕ 8 «ΠΛΑΣΤΙΚΟΙ ΣΩΛΗΝΕΣ», ΤΕ 4 «ΘΕΡΜΑΝΣΗ ΧΩΡΩΝ», ΤΕ 16 «ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ» καί ΤΕ 2 «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ» πού λειτουργούν στόν ΕΛΟΤ καί είναι τά:

- ΕΛΟΤ 550 «Σωλήνες από μή πλαστικοποιημένο χλωριούχο πολυβινύλιο (Σκληρό PVC) - Άντοχή σέ θερμική καταπόνηση - Δοκιμασία κλιβάνου» (ΤΕ 8).
- ΕΛΟΤ 551 «Σωλήνες από μή πλαστικοποιημένο χλωριούχο πολυβινύλιο (Σκληρό PVC) γιά τή μεταφορά ρευστών - Προσδιορισμός καί προδιαγραφή άντοχής σέ έξωτερικά κτυπήματα» (ΤΕ 8).
- ΕΛΟΤ 621 «Θερμαντικά σώματα χώρων - Προσδιορισμός τής θερμικής ισχύος - Μέθοδος δοκιμής μέ χρήση υδρόψυκτου κλειστού θαλάμου» (ΤΕ 4).
- ΕΛΟΤ 663 «Δοκιμασία έφελκυσμού σέ σύρματα από έλαφρά μέταλλα καί τά κράματά τους» (ΤΕ 16).
- ΕΛΟΤ 691 «Ποιότητα νερού - Φωτομετρική μέθοδος προσδιορισμού τών πυριτικών μέ μολυβδενικό άμμόνιο» (ΤΕ 2).
- ΕΛΟΤ 550 Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει μέθοδο γιά τόν έλεγχο τής άντοχής σέ θερμική καταπόνηση τών σωλήνων από μή πλαστικοποιημένο χλωριούχο πολυβινύλιο (σκληρό PVC), πού βασίζεται στή μεταβολή τών διαστατικών μεγεθών τών δοκιμίων σωλήνων.
- ΕΛΟΤ 551 Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει τή συσκευή καί τή διαδικασία γιά τόν προσδιορισμό τής άντοχής σέ έξωτερικά χτυπήματα σωλήνων από μή πλαστικοποιημένο χλωριούχο πολυβινύλιο (σκληρό PVC) γιά τή μεταφορά ρευστών, τών όποιων ό λόγος έξωτερικής διαμέτρου πρós πάχος τοιχώματος είναι ίσος ή μεγαλύτερος από 13,5. Η μέθοδος μπορεί νά εφαρμοστεί σέ δείγματα από συνεχή παραγωγή ή άνεξάρτητες παρτίδες καί σέ θερμοκρασίες 0° C ή 20° C.
- ΕΛΟΤ 621 Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει μέθοδο προσδιορισμού τής θερμικής ισχύος τών θερμαντικών σωμάτων χώρων πού άποδίδουν θερμότητα μέ άκτι-

νοβολία καί θερμική μετάβαση, μέ χρήση υδρόψυκτου κλειστού θαλάμου δοκιμής.

ΕΛΟΤ 663 Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει τή διαδικασία τής δοκιμασίας έφελκυσμού (συνήθως μέχρι θραύσεως) συρμάτων από έλαφρά μέταλλα καί τά κράματά τους, μέ σκοπό νά προσδιοριστούν όρισμένα μηχανικά χαρακτηριστικά.

ΕΛΟΤ 691 Τό Πρότυπο αυτό περιγράφει μέθοδο προσδιορισμού τών πυριτικών σέ σχετικά καθαρά νερά, πού περιέχουν 0,4-25 mg/1 πυριτικών πού εκφράζονται σέ διοξειδίο του πυριτίου.

Όπως προβλέπει ό Κανονισμός Συντάξεως καί Έκδόσεως Έλληνικών Προτύπων κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί νά άποταθεί στόν ΕΛΟΤ (Διδότου 15, Άθήνα 144, τηλέφωνο 36.09.947 καί 36.09.517) γιά νά λάβει γνώση του περιεχομένου τών Σχεδίων αυτών καί νά κάνει τίς παρατηρήσεις του

γιά τά ΕΛΟΤ 550, 551 μέχρι τίς 7 Ιουνίου 1981 καί γιά τά ΕΛΟΤ 621, 663 καί 691 μέχρι τίς 8 Ιουνίου 1981.

ΣΥΣΚΕΨΗ ΣΤΟΝ ΕΛΟΤ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ

Μέ άφορμή τό τέλος τής πρώτης άποστολής στόν ΕΛΟΤ του Καθηγητή κ. Κ. Becker, έμπειρογνώμονα UNIDO, στά πλαίσια τής συμβάσεως Τεχνικής Συνεργασίας μέ τά Ήνωμένα Έθνη, έγινε προχθές σύσκεψη στά Γραφεία του ΕΛΟΤ, στήν όποια μετείχαν έκ μέρους τών Ήνωμένων Έθνών ό Μόνιμος Αντιπρόσωπος στήν Ελλάδα του Προγράμματος τών Ήνωμένων Έθνών γιά τήν Άνάπτυξη κ. Ο.Α. Nordstrand, ό καθηγητής κ. Κ. Becker, Διευθυντής Πληροφοριών του Γερμανικού Ίνστιτούτου Τυποποίησης, ό κ. Ν. Κουσίδης, Ύπεύθυνος του Προγράμματος τών Ήνωμένων Έθνών γιά τήν Άνάπτυξη καί έκ μέρους του ΕΛΟΤ ό Έντεταλμένος Σύμβουλος κ. Α. Μωραϊτάκης καί ό Άναπληρωτής Έντεταλμένος Σύμβουλος κ. Ε. Βαρδάκας.

Κατά τή σύσκεψη άφού έγινε άνασκόπηση τής πορείας του όλου προγράμματος πού άρχισε πρίν δύο χρόνια καί παρουσιάζει όρισμένες καθυστερήσεις πού όφείλονται κυρίως στήν έλλειψη προσωπικού καί χρηματοδοτήσεως του ΕΛΟΤ, διαπιστώθηκε ή σημασία πού έχει γιά τήν δημιουργία τής βιομηχανικής ύποδομής τής χώρας ή άνάπτυξη τής Τυποποίησης καί τής Πιστοποι-

ήσεως της Ποιότητας (Σήματα και Πιστοποιητικά Ποιότητας) και αποφασίσθηκε η λήψη όρισμένων μέτρων και η ανάληψη όρισμένων πρωτοβουλιών για την περαιτέρω προώθηση του Προγράμματος Συνεργασίας για την ενδυνάμωση του ΕΛΟΤ.

Ίδιαίτερο βάρος δόθηκε κατά τη σύσκεψη στο γεγονός της δημιουργίας από τον ΕΛΟΤ συστήματος πληροφόρησης για τα τεχνικά κείμενα (Πρότυπα, Τεχνικούς Κανονισμούς, Νόμους κλπ), για το οποίο έχουν ή πρόκειται να δημιουργηθούν ειδικές υποχρεώσεις της Ελλάδος στα πλαίσια διεθνών συμφωνιών (π.χ. ΕΟΚ και GATT).

Τέλος αποφασίσθηκε να γίνει αναθεώρηση και αναμόρφωση της σύμβασης που ισχύει για περαιτέρω προώθησή της για έγκριση και από τις αρμόδιες Κυβερνητικές Υπηρεσίες έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις σημερινές αλλά και μελλοντικές ανάγκες και υποχρεώσεις του ΕΛΟΤ και της χώρας γενικότερα.

ΕΠΤΑ ΝΕΑ ΣΧΕΔΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΡΟΤΥΠΩΝ ΕΘΕΣΕ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΡΙΣΗ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ (ΕΛΟΤ)

Τα Σχέδια αυτά συντάχθηκαν από τις Επιτροπές ΤΕ 2/ΟΕ5 «ΗΧΟΜΟΝΩΣΗ», ΤΕ 14 «ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΥΛΙΚΑ», ΤΕ 8 «ΠΛΑΣΤΙΚΟΙ ΣΩΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ» ΤΕ 17 «ΕΛΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΛΑΣΤΙΚΟΥ» και ΤΕ 30 «ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ» που λειτουργούν στον ΕΛΟΤ και είναι τα:

ΕΛΟΤ 636-1	«Ήχουστική - Προσδιορισμός της στάθμης ήχητικής ισχύος πηγών θορύβου - Αναλυτικές μέθοδοι για τη μέτρηση εύρωζωνικών πηγών σε αίθουσες άντηχίσεως» (ΤΕ 2/ΟΕ5).
ΕΛΟΤ 636-2	«Ήχουστική - Προσδιορισμός της στάθμης ήχητικής ισχύος πηγών θορύβου - Αναλυτικές μέθοδοι για τονικές και στενοζωνικές πηγές για αίθουσες άντηχίσεως» (ΤΕ 2/ΟΕ5)
ΕΛΟΤ 390	«Πλαστικά - Άμορφα θερμοπλαστικά υλικά που μορφοποιούνται σε καλούπια - Παρασκευή δοκιμίων με καθορισμένο βαθμό συρρικνώσεως» (ΤΕ 14)
ΕΛΟΤ 573	«Πλαστικά - Παρασκευή δοκιμίων με μηχανική κατεργασία» (ΤΕ 14).
ΕΛΟΤ 475	«Χυτά εξαρτήματα πίεσεως από μη πλαστικοποιημένο χλωριούχο πολυβινύλιο (σκληρό PVC) - Δοκιμασία κλιβάνου» (ΤΕ 8).
ΕΛΟΤ 629	«Λάτεξ από έλαστικό - Προσδιορισμός του δείκτη καλίου» (ΤΕ 17)

ΕΛΟΤ 637	«Ήμβατική συσχέτιση - Μεγέθη συσχετισμού για πλαίσιο θυρών - Έσωτερικών έξωτερικών» (ΤΕ 30).
ΕΛΟΤ 636-1	Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει μία απόλυτη και μία συγκριτική μέθοδο προσδιορισμού της στάθμης ήχητικής ισχύος, που εκπέμπει μία πηγή θορύβου. Καθορίζει επιπλέον τις απαιτήσεις για την αίθουσα δοκιμών, τις συνθήκες για τη θέση της πηγής και τη λειτουργία της, και τα όργανα και την τεχνική για την εκτίμηση της μέσης τιμής της ήχητικής πίεσεως.
ΕΛΟΤ 636-2	Τό πρότυπο αυτό καθορίζει τις ειδικές απαιτήσεις τις ανάγκαιες για τον προσδιορισμό της ήχητικής ισχύος στην περίπτωση τονικών ή στενοζωνικών πηγών θορύβου.
ΕΛΟΤ 390	Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει διαδικασίες για την προετοιμασία δοκιμίων με καθορισμένο βαθμό συρρικνώσεως, που μετρίεται με προσδιορισμό της κατά μήκος συρρικνώσεως δείγματος των δοκιμίων σύμφωνα με μία πρότυπη μέθοδο.
ΕΛΟΤ 573	Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει μεθόδους για την παρασκευή πλαστικών δοκιμίων με μηχανική επεξεργασία.
ΕΛΟΤ 475	Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει μέθοδο για δοκιμασία σε κλιβανο χυτών εξαρτημάτων πίεσεως από μη πλαστικοποιημένο χλωριούχο πολυβινύλιο (σκληρό PVC) για να προσδιοριστεί η ποιότητα του υλικού κάτω από συνθήκες χυτεύσεως.
ΕΛΟΤ 629	Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει μέθοδο για τον προσδιορισμό του δείκτη καλίου σε λάτεξ από φυσικό έλαστικό, τό οποίο συντηρείται τελείως ή μερικά με άμμωνία και έχει υποστεί κάποια διαδικασία συμπυκνώσεως.
ΕΛΟΤ 637	Τό Πρότυπο αυτό καθορίζει τά μεγέθη συσχετισμού, για πλαίσια θυρών από κάθε υλικό, που πληρώνουν χώρους συσχετισμού σε κτίρια που έχουν σχεδιαστεί με βάση τό συσχετισμό διαστάσεων.

Όπως προβλέπει ο Κανονισμός Συντάξεως και Έκδόσεως Ελληνικών Προτύπων κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να αποταθεί στον ΕΛΟΤ (Διδότου 15, Αθήνα 144, τηλέφωνο 36.09.947 και 36.09.517) για να λάβει γνώση του περιεχομένου των Σχεδίων αυτών και να κάνει τις παρατηρήσεις του για τά ΕΛΟΤ 636-1 και 636-2 μέχρι τις 15 Ιουνίου 1981 για τά ΕΛΟΤ 390, 573, 475, 629 και 637 μέχρι τις 20 Ιουνίου 1981.

ΠΟΡΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ

Ο ΑΝΑΓΚΑΙΟΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

του Μ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ
Προέδρου Πανελληνίου Συλλόγου
Χημικών Βιομηχανίας

1. Σύντομη αναφορά στην πορεία και τόν προσανατολισμό του μαζικού κινήματος των επιστημόνων και καλλιτεχνών:

Στή δεκαετία του '20 εμφανίζονται οι πρώτοι σύλλογοι επιστημόνων, που σε μερικές περιπτώσεις παίρνουν τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ..

Οι περισσότεροι επιστήμονες ήταν ελεύθεροι επαγγελματίες και Δημόσιοι υπάλληλοι. Η βιομηχανία ήταν στά σπάργανα και άπασχολούσε πολύ μικρό αριθμό επιστημόνων. Στά πανεπιστήμια κυριαρχούσε τό καθηγητικό κατεστημένο μέ φεουδαρχικές αντίληψεις γιά τίς πανεπιστημιακές έδρες και τό ρόλο τους.

Γενικά οι επιστήμονες είχαν κοινωνική δύναμη και προβολή.

Κάτω από τίς πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες τής εποχής, δημιουργήθηκαν οι μαζικές οργανώσεις τών επιστημόνων και προσδιορίσθηκε ό χαρακτήρας τους.

Ό προσανατολισμός τους ήταν κύρια οι επαγγελματικές κατοχυρώσεις, οι ρυθμίσεις ως πρός τό ρόλο και τίς άμοιβές τους και εργασίες που έξυπηρετούσαν τήν επιστημονική προβολή τών μελών τους.

Στίς διοικήσεις τών συλλόγων κυριαρχούσαν οι πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και επιστήμονες επαγγελματικά όνόματα στό χώρο τους.

Οί έντονα συντεχνιακές αντίληψεις προσανατόλιζαν τούς μαζικούς φορείς μέσα από προσβάσεις σε κυβερνητικό επίπεδο να πετύχουν τίς περισσότερες άρμοδιότητες γιά τά μέλη τους. Ακόμα και σήμερα ισχύουν νόμοι, που κατοχυρώνουν τά επαγγέλματα που ψηφίστηκαν στήν πρό του '40 περίοδο.

Η σταδιακή ανάπτυξη τής βιομηχανίας κύρια τής χημικής και μεταλλευτικής, όδήγησε λίγους επιστήμονες στήν επάνδρωσή

της και δημιούργησε σιγά - σιγά τήν ανάγκη δημιουργίας όργάνων γιά τήν διασφάλιση τών συμφερόντων τους.

Η ανάγκη όμως αυτή, μέ έξαιρεση τό Σύλλογο Χημικών Βιομηχανίας (1935) δέν έφτασε στή δημιουργία άλλων εργασιακών συλλόγων.

Τό έργο τής έξυπνότητας τών επαγγελματικών τους συμφερόντων τό ανέλαβαν οι υπάρχοντες επιστημονικοί φορείς.

Άμέσως μετά τόν έμφύλιο πόλεμο επικρατούν δεξιές διοικήσεις στους περισσότερους φορείς και διατηρείται ό ίδιος προσανατολισμός.

Στό τέλος τής 10ετίας του '50 και στίς άρχές τής 10ετίας του '60 γιά πρώτη φορά τά επαγγελματικά προβλήματα όδήγησαν σε έκφρασή τους μέ κινητοποιήσεις λιγιστές και όχι μαζικές, μά σημαντικές από τήν άποψη τής νέας μορφής διεκδικητικού άγώνα που έβραζαν.

Τό 1956 κινητοποιούνται οι καλλιτέχνες γιά πνευματικές ελευθερίες, κατάργηση λογοκρισίας και επαγγελματικά θέματα. Κινητοποιούνται μέ άπεργιακή έκδήλωση οι δικηγόροι μέ επαγγελματικά αίτήματα χωρίς ιδιαίτερη έπιτυχία. Άπεργιακή κινητοποίηση δικηγόρων είχαμε και τό 1962.

Τό 1963 άπεργούν οι εκπαιδευτικοί και γιά πρώτη φορά πέρα από τά επαγγελματικά αίτήματα μπαίνουν και θεσμικά μέσα στό κλίμα του 15% γιά τήν παιδεία. Άνεξάρτητα από τή σχετική έπιτυχία τής ή κινητοποίηση αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία από τήν άποψη του συνδυασμού κλαδικών και γενικών αίτημάτων, που στή συνέχεια άρχισαν να μπαίνουν και από τίς άλλες οργανώσεις.

Στή διετία '64 - '65 εμφανίστηκαν δημοκρατικές διοικήσεις σε άρκετούς συλλόγους, που πέρα από τήν έκφραση τών επαγγελματικών διεκδικήσεων έπαιρναν θέση και στα γενικότερα προβλήματα, που ή πολιτική κατάσταση έβραζε (προάσπιση δημοκρα-

τικών ελευθεριών και θεσμών, αύξηση δαπανών για παιδεία κ.λ.π.).

Στή διάρκεια της δικτατορίας οι συλλογικοί φορείς με διορισμένες χουντικές διοικήσεις άδρανοποιούνται και άποκτονται από τη βάση τους. Οι έπιστήμονες ριζοσπαστικοποιούνται μέσα στις νέες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, που άλλαξαν άρκετά και τόν επαγγελματικό τους προσανατολισμό και δημιούργησαν έντονα επαγγελματικά προβλήματα.

Η άνεργια αύξάνεται, οι άμοιβές πέφτουν, η έπιστημονική υποβάθμιση παίρνει διαστάσεις, η βιομηχανία άπορροφά όλο και περισσότερο άριθμό έπιστημόνων, χωρίς ιδιαίτερες μισθολογικές ή άλλες διαφοροποιήσεις από τους υπόλοιπους εργαζόμενους. Οι σύλλογοι σε χουντικά χέρια δέν προσφέρουν τίποτα για την έπίλυση των όλοένα έντονότερων προβλημάτων τους.

Η ριζοσπαστικοποίηση των έπιστημόνων εκφράστηκε έντονα τόν τελευταίο χρόνο της δικτατορίας και άμέσως μετά τη μεταπολίτευση και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Οι έπιστημονικοί φορείς περνούν σε δημοκρατικά χέρια. Η συμμετοχή των έπιστημόνων στις διαδικασίες των χώρων τους είναι μοναδική για τά μέχρι τότε δεδομένα.

Ο προβληματισμός είναι έντονος και κύρια πολιτικός και εκφράζει την επίδραση των νέων πολιτικών και οικονομικών συνθηκών (άρχιζουν να μπαίνουν ζητήματα γενικότερα και τοποθέτηση σ' αυτά, όπως εθνικής ανεξαρτησίας κ.λ.π.). Η δράση των μαζικών δημοκρατικών παρατάξεων βοήθησε πολύ στην άλλαγή του προσανατολισμού των συλλόγων, που συνδέονται ενεργά με τό λαϊκό κίνημα και παίρνουν μέρος στις εκδηλώσεις του.

Η σχεδόν καθολική συμμετοχή των έπιστημονικών φορέων στις εκδηλώσεις για τόν 330 και 643 άποτελεί σταθμό στην εξέλιξη του συνδικαλιστικού κινήματος των έπιστημόνων.

Παρά τό ότι οι συντεχνιακές αντίληψεις δέν έχουν ακόμη ξεπεραστεί, είναι ιδιαίτερα σημαντικό τό γεγονός, πώς όλοι σχεδόν οι μαζικοί φορείς τόσο σε επίπεδο προβληματισμού όσο και δράσης άσχολούνται με γενικότερα προβλήματα της χώρας, μελετούν και προτείνουν λύσεις για τόν τρόπο και τό είδος της παραπέρα ανάπτυξης και γίνονται ούσιαστικοί σύμβουλοι του λαού και των πολιτικών φορέων. Οι κινητοποιήσεις πολλαπλασιάζονται και παίρνουν όλες τις μορφές.

Η σχέση ελεύθερων επαγγελματιών και μισθωτών έχει διαφοροποιηθεί και δημιουργούνται εργασιακοί σύλλογοι για την καλύτερη έκφραση των συμφερόντων των μισθωτών.

Οι νέες πολιτιστικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, η άπομυθοποίηση της κοινωνικής και οικονομικής θέσης των έπιστημόνων, οι χαμηλές άμοιβές σε πολλούς κλάδους που δέν ανταποκρίνονται στην προσφορά τους στην παραγωγική διαδικασία, η άνεργια, η υποαπασχόληση και έτεροαπασχόληση, η άνυπαρξία εθνικής παιδείας, έρευνας, τεχνολογίας και γενικότερα η έπιστημονική υποβάθμιση, όξύνουν τά προβλήματα των έπιστημόνων και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για τή συνειδητοποίηση του ρόλου και της θέσης τους στη σημερινή Έλληνική κοινωνία, που άντικειμενικά τούς τοποθετεί στις δυνάμεις της Άλλαγής.

2. Αναφορά στη σημερινή κατάσταση:

Μετά τό '74 εκφράστηκε μέσα από τούς μαζικούς χώρους των έπιστημόνων ένας καινούργιος προσανατολισμός, που όδηγησε σε νέα λειτουργία τους και άλλαγή προσανατολισμού.

Ο νέος προσανατολισμός άρχισε να διαφαίνεται από τά πρώτα χρόνια της 10ετίας του '60, διακόπηκε στη δικτατορία και φούντωσε μετά τη μεταπολίτευση. Οι όργανώσεις απέκτησαν

μαζικό χαρακτήρα, η παλαιότερη λειτουργία τους, σε επίπεδο μόνο Διοικητικού Συμβουλίου, μετασηματίστηκε σε νέα λειτουργία που όλο και περισσότεροι έπιστήμονες παίρνουν μέρος στις διαδικασίες των χώρων τους. Οι άπολιτικοί «συνδικαλιστές προσωπικότητας» καθηγητικές ή όχι, άντικαταστάθηκαν σταδιακά από πολιτικοποιημένους συνδικαλιστές, που διαμορφώθηκαν μέσα στις νέες συνθήκες και εκφραζαν την άναγκη για άλλαγή προσανατολισμού.

Στά πρώτα χρόνια μετά τη μεταπολίτευση κυριάρχησαν στους περισσότερους χώρους δημοκρατικές παρατάξεις, μέσα στις όποιες εκφράζονταν όλες οι πολιτικές δυνάμεις με άντιδεξιό χαρακτήρα. Οι επί μέρους πολιτικές διαφωνίες δέν εκφράζονταν με ξεχωριστά σχήματα. Σχεδόν όλοι οι σύλλογοι πέρασαν σε δημοκρατικά χέρια. Οι δυνάμεις της δεξιάς όλοένα συρρικνώνονταν, άνίκανες να εκφράσουν τά προβλήματα των χώρων τους με τόν κυβερνητικό - έργοδοτικό τους συνδικαλισμό. Οι έπιστήμονες κατάλαβαν πώς μόνο οι προσπάθειες στα διάφορα Υπουργεία δέν έφταναν για να έπιλύσουν τά καυτά τους προβλήματα.

Η άναγκη σύνδεσης του κινήματος των έπιστημόνων με τό γενικότερο λαϊκό κίνημα και η πεποίθηση πώς τά προβλήματα της χώρας θά έπιλυθούν μέσα από μία συνολική άλλαγή της δομής και λειτουργίας της Έλληνικής κοινωνίας, έγινε πίστη σε όλο και περισσότερους έπιστήμονες.

Τό σημαντικότερο ρόλο σ' αυτό τόν προσανατολισμό έπαιξαν οι επί μέρους συνδικαλιστικές παρατάξεις που διαμορφώθηκαν στό μεταξύ, εκφράζοντας τις διαφορετικές έπιλογές για την πορεία του λαϊκού κινήματος, έχοντας πολιτική σύνδεση με τούς αντίστοιχους πολιτικούς φορείς.

Τά συνέδρια και οι άλλες εκδηλώσεις των μαζικών χώρων έδειξαν την έντονη πολιτικοποίηση των έπιστημόνων και είχαν έντελως διαφορετικό χαρακτήρα από τά αντίστοιχα παλαιότερα.

Πρωτοπόροι στό χώρο των δημοσίων ύπαλλήλων οι δάσκαλοι και καθηγητές, ξεπέρασαν τις φοβίες και προκαταλήψεις του παρελθόντος και κάνουν έντονα πολιτικοποιημένο συνδικαλισμό. Οι υπόλοιποι χώροι Δ.Υ. όλοένα και περισσότερο διαφοροποιούνται από την κυβερνητική πολιτική, συνδέονται με τό λαϊκό κίνημα και διαχωρίζουν τή θέση τους από τή νόθα ήγεσία της Α.Δ.Ε.Δ.Υ..

Τό γεγονός όμως του νέου προσανατολισμού και η πολιτικοποίηση του συνδικαλιστικού κινήματος των έπιστημόνων, δέν σημαίνει πώς ξεπεράστηκαν οι συντεχνιακές αντίληψεις, που έχουν πολύ βαθιές ρίζες και όδηγούν σε διακλαδικές αντιθέσεις.

Σε πολλούς δημοκρατικούς συνδικαλιστές και έπιστήμονες γενικότερα οι συντεχνιακές αντίληψεις κυριαρχούν ακόμη και δημιουργούν τά μεγαλύτερα έσωτερικά προβλήματα του συνδικαλιστικού κινήματος σήμερα. Σε άρκετές περιπτώσεις είχαμε έκφραση αυτών των αντίληψεων με εκδηλώσεις που άντιπαράθεταν δημοκρατικούς συνδικαλιστικούς φορείς και έβαζαν σοβαρά προβλήματα συνεργασίας τους.

Οι συντεχνιακές αντίληψεις, δημιούργημα της άπρογραμματίστης ανάπτυξης της χώρας μας, στα πλαίσια της έξυπνότητας των συμφερόντων της οικονομικής όλιγαρχίας των μονοπωλίων και των πολυεθνικών εταιρειών και της άπρογραμματίστης παραγωγής έπιστημόνων χωρίς προοπτική άπορρόφησής τους, με όλα τά προβλήματα που δημιουργούν, παίζουν ακόμα σημαντικό ρόλο στον τρόπο άντίληψης των προβλημάτων από τούς έπιστήμονες και στον προσανατολισμό και τή δράση των Μ.Χ..

Σήμερα, όλο και περισσότεροι μισθωτοί έπιστήμονες προσφέρουν την εργασία τους με άπαράδεκτα υποβαθμισμένες συνθήκες.

Η «καλή» έποχή για τούς ελεύθερους επαγγελματίες έχει

όριστικά περάσει. Στα πλαίσια του περιφερειακού χαρακτήρα της χώρας και των επιλογών της άρχουσας τάξης δέν υπάρχουν προοπτικές για σωστή επιστημονική δουλειά, μιά και ο ρόλος των επιστημόνων καθορίζεται αποκλειστικά από τις ανάγκες και τις επιλογές των μονοπωλίων και των πολυεθνικών εταιρειών.

Η επιστημονική υποβάθμιση είναι έντονη παρά ποτέ. Οι μισθωτοί επιστήμονες και οι Δ.Υ. αντιμετώπισαν όπως και οι άλλοι εργαζόμενοι, την κυβερνητική πολιτική της μονόπλευρης λιτότητας. Όλα αυτά βοήθησαν και είχαν σαν φυσική συνέπεια τη διαφοροποίηση και πολιτικοποίησή τους και καθορίζουν τά συμφέροντα και τόν προσανατολισμό τους.

Η προοπτική της αλλαγής, πού μπαίνει άμεσα πιά για τή χώρα μας, δίνει όλες τις προϋποθέσεις για τόν παραπέρα σωστό προσανατολισμό του Σ.Κ. των επιστημόνων και τήν ένεργή συμμετοχή τους στον άγωνα για τήν Άλλαγή.

3. Ο αναγκαίος προσανατολισμός σήμερα:

Η Άλλαγή πού έρχεται και οι ανάγκες πού δημιουργεί τόσο για τήν πραγμάτωση, όσο και τήν παραπέρα στήριξή της, δίνουν τό πλαίσιο μέσα στό όποιο πρέπει να προσανατολισθούν οι μαζικοί χώροι.

Τό λαϊκό κίνημα σε όλες του τις εκφράσεις, για πρώτη φορά στην ιστορία μας άμφισβητεί τήν κυριαρχία της άρχουσας τάξης και διεκδικεί τήν έξουσία από αυτήν, έχοντας όλες τις προϋποθέσεις για τήν έπιτυχία των στόχων του. Οι επιστημονικοί μαζικοί

χώροι, όχι μόνο δέν πρέπει να λείψουν από αυτές τις διαδικασίες, μά αντίθετα πρέπει να δώσουν όλες τους τις δυνάμεις στην έξυπηρέτηση των αναγκών του λαϊκού κινήματος.

Η προσφορά των ειδικών γνώσεων των επιστημόνων τώρα και μετά και ή διαλεχτική σύνδεση του συνδικαλιστικού κινήματος των επιστημόνων με τό γενικότερο λαϊκό κίνημα, θα έπηρεάσει και τήν πορεία του λαϊκού κινήματος και θα οδηγήσει τους επιστήμονες σε ένα νέο ποιοτικά διαφορετικό προσανατολισμό. Η παράλληλη πορεία των επιστημόνων με τόν υπόλοιπο εργαζόμενο λαό, χωρίς έλιτική νοοτροπία και δράση και τό ξεπέραςμα των συντεχνιακών τους αντίληψεων, θα αξιοποιήσουν όλο τό επιστημονικό δυναμικό στην έπιτυχία της μεγάλης πορείας για τήν αλλαγή στή χώρα μας. Υπάρχουν όλες οι προϋποθέσεις να πειστούν οι επιστήμονες για τήν ταυτότητα των συμφερόντων τους με τους υπόλοιπους εργαζόμενους και τις προοπτικές για τήν επίλυση των επί μέρους προβλημάτων τους μέσα από μιά νέα πορεία ανάπτυξης της χώρας μας, πού ή έπιτυχία της θα φέρει μιά νέα ποιότητα κοινωνικών σχέσεων και ζωής, με νέες ποιοτικά διαφορετικές αξίες.

Με κεντρικό σύνθημα «ΟΛΟΙ ΟΙ ΜΑΖΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΝΑ ΠΑΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΑ ΜΕΡΟΣ ΣΕ ΟΛΗ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ», με σύνδεση των επί μέρους προβλημάτων, με τόν κεντρικό στόχο της έπιτυχίας της αλλαγής, οι επιστήμονες πρέπει να δώσουν ιστορική μάχη μέσα από τους μαζικούς τους φορείς.

Ο «ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ» ΑΜΙΑΝΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ 450 ΕΡΓΑΤΕΣ ΤΗΣ Μ.Α.Β.Ε.

του Άθαν. Παντελόγλου*

Τόν τελευταίο καιρό μιά σειρά ανακοινώσεις στον καθημερινό τύπο (1) μās πληροφορήσαν γιά τή συμφωνία χρηματοδότησης τής ΜΑΒΕ (θυγατρικής τής ΕΤΒΑ) από τό διεθνές νομισματικό ταμείο, προκειμένου νά προχωρήσει στήν έκμετάλευση τών κοιτασμάτων Άμιάντου στό Ζιδάνι Κοζάνης. Κατά καιρούς μικρές δημοσιεύσεις και άρθρα (2) μās δίναν μερικές πλευρές τών προβληματισμών γύρω από τή νέα αυτή επένδυση στήν χώρα μας. Μέσα από τήν πληθώρα αυτή τών διασπάρτων ειδήσεων ξεφεύγει ίσως μιά ολοκληρωμένη εικόνα του τί γίνεται στό Ζιδάνι, τής Κοζάνης, τί συμβαίνει μέ τόν «Έλληνικό» Άμιάντο.

Είναι έπίκαιρο λοιπόν νά βάλουμε όλα τουτα σέ μιά σειρά μπροστά μας και νά προσπαθήσουμε νά ολοκληρώσουμε μιά εικόνα πού έρχεται από αρκετά χρόνια πρίν και πού συμμετέχουν κύρια και αξιοπρόσεκτα πρόσωπα τής Έλληνικής ζωής.

Τί υπάρχει στό Ζιδάνι Κοζάνης:

Τά χρόνια του 1950 έπισημάνθηκε από τό Ι.Γ.Ε.Υ. τό μεγαλύτερο κοιτάσμα άμιάντου στήν Ελλάδα. Βέβαια δέν είναι τό μόνο, υπάρχουν και άλλα κοιτάσματα μικρής σημασίας πού είχαν τύχει προπολεμικά κάποιας μικρής βιομηχανικής έκμετάλευσης. (3).

Ο τύπος του Άμιάντου πού βρέθηκε στό Ζιδάνι είναι χρυσοτιλικού τύπου (λευκός άμιάντος).

Τό κοιτάσμα παραχωρήθηκε στήν Αμερικανική εταιρία Kennecott Copper Corporation, πού έκανε πλήρη μελέτη του καθορίζοντας μέ 50 γεωτρήσεις τήν έκτασή του. Ακόμη έφτιαξε ήμβιομηχανική μονάδα (Pilot Plant) έκμετάλευσής του πού απόδειξε ότι τό κοιτάσμα είναι έκμεταλεύσιμο και ότι ή μέση ποιότητα του Άμιάντου στήν Κοζάνη είναι τής κατηγορίας 4 τής Καναδικής κλίμακας ταξινόμησης πού είναι κατάλληλη πρώτα γιά άμιαντοπροϊόντα και μετά γιά ύφανση.

Τά βέβαια άποθέματα ύπολογίστηκαν σέ 30.000.000 τόννους και τά πιθανά σέ 100.000.000 τόννους. Η όλη μορφολογία του κοιτάσματος άφηνε πάρα πολλές έλπίδες γιά ανακάλυψη και μεγαλύτερων κοιτασμάτων.

Ο Άμιάντος και ή Έλληνική Βιομηχανία

Ο Έλληνικός Άμιάντος ξεχνιέται και χειμάζει μέχρι τό 1977. Ένώ στήν εικοσαετία 1955 - 1975 ή Έλληνική βιομηχανία ταιμέντων προχωράει σέ ένα υπεργιγαντισμό, μιά υπερπαραγωγικότητα, πού καλύπτει τό κλίμα του οικοδομικού όργανισμού στήν Ελλάδα και έπαρκεί γιά εξαγωγές.

Από τό 1961 άκόμη μεγάλες Έλληνικές κατασκευαστικές εταιρίες και όμιλοι συμφερόντων γύρω από τά οικοδομικά ύλικά ξεκινούν εργοστάσια παραγωγής προϊόντων Άμιαντοσιμεντου, εισάγοντας έξ' ολοκλήρου τόν αναγκαίο άμιάντο από διεθνείς μεγαλεμπόρους του είδους, πού όλιγοπωλούν τά προϊόντα όρυχειών άμιάντου τής Νότιας Αφρικής, του Καναδά, τής Κύπρου. Από τό 1961 μέχρι τό 1979 ό Άμιάντος σάν πρώτη ύλη πενταπλασιάζει τήν τιμή του.

Τά τέσσερα εργοστάσια Άμιαντοπροϊόντων στήν Ελλάδα έχον δυναμικότητα παραγωγής 300.000 τόννους προϊόντα τόν χρόνο και ύπολειτουργούν παράγοντα μόνον 180.000 τόννους προϊόντα τόν χρόνο, δηλαδή τό 60% τής δυναμικότητάς τους.

Η ύπολειτουργία αυτή δέν είναι δυνατόν νά άποδοωθεί σέ έλλειψη ταιμέντου ή άγοράς σέ ένα κόσμο υπό άνέγερση. Κάτι άλλο έλειπε και αυτό ήταν ό Άμιάντος.....

Πότε θυμηθήκαμε τόν Άμιάντο στόν Κοζάνη

Τόν Αύγουστο του 1977 ή Έλληνική Κυβέρνηση άνέθεσε στήν ΕΤΒΑ τήν «άξιοποίηση» του άμιάντου στό Ζιδάνι τής Κοζάνης. Η ΕΤΒΑ ίδρυσε τήν θυγατρική εταιρία ΜΑΒΕ (Μεταλλεία Άμιάντου Βορείου Ελλάδος) πού αναλαμβάνει τό έργο εξόρυξης και επεξεργασίας, μέ αρχική δυναμικότητα παραγωγής 100.000 τόννους άμιάντου τόν χρόνο. Προορισμός τους ή κάλυψη έσωτερικών αναγκών και ή εξαγωγή τους. Πρόεδρος τής ΜΑΒΕ Α.Ε. τοποθετήθηκε ό καθηγητής του Ε.Μ.Π. κ. Λ. Μούσουλος πού στίς 21/9/1978 παρουσιάζει στόν «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ» τό έργο του Ζιδανίου και πώς ξεκίνησε τήν περιπέτεια τής ύλοποίησης του πίο σημαντικού επενδυτικού έργου άξιοποίησης του «Έλληνικού» όρυκτου πλούτου.

Μά πρίν προχωρήσουμε πίο πέρα άς ύποσημειώσουμε τήν χρονολογία του 1977 πού ξεκινάει ή όλη προσπάθεια. Είναι πολύ

* Χημικός - Βιοχημικός Μηχανικός (Msc)

σημαντικός ο συσχετισμός της με τις παρακάτω αναφερόμενες χρονολογίες και εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο.

Η Οικονομική δομή της όλης επένδυσης και πώς επιτυγχάνεται (4)

Τό έργο σάν συνολική επένδυση προϋπολογίσθηκε περίπου σέ 85.000.000 δολλάρια. Τό έργο προβλέπει υπερούχρονη ύπαιθρια (άνοικτή) έκμετάλευση του όρυχειού άμιάντου, κατεργασία έπί τόπου του μεταλλεύματος, συνεργεία έπισκευής μηχανών κλπ.

Τά κεφάλαια αυτά προορίζονται νά καλυφθούν και νά βρεθούν κατά τόν έξήξ τρόπο.

1) 30.000.000 δολλάρια ίδια κεφάλαια.

2) 55.000.000 δολλάρια δάνεια έξωτερικού.

Τό θέμα λοιπόν ξεκίνησε και οι προσπάθειες έντάθηκαν γιά τήν έξεύρεση τών 55.000.000 δολλαρίων του έξωτερικού δανείου.

Η ΕΤΒΑ έξασφάλισε γιά τήν ΜΑΒΕ 24.000.000 δολλάρια δάνειο από τήν αγορά Εύρωδολλαρίων τά όποια και άρχισε ή ΜΑΒΕ νά τά χρησιμοποιεί μέ αγορά συγκεκριμένων Εύρωπαϊκών μηχανημάτων και μάλιστα Άγγλικών.

Στίς 23/7/1980 ύπογράφει μετά από μακροχρόνιες διαπραγματεύσεις σύμβαση δανειοδότησης του έργου στό Ζιδάνι από τόν Διεθνή Όργανισμό Χρηματοδοτήσεων (I.F.C.) θυγατρική τής Διεθνούς Τράπεζας μέ 3.000.000 δολλάρια ύπό μορφή συμμετοχής στά κεφάλαια τής εταιρίας ΜΑΒΕ και 8.000.000 δολλάρια μέ τήν μορφή Δανείου Έξωτερικού.

Γιά νά συμπληρωθούν τά άναγκαία 55.000.000 δολλάρια του έξωτερικού δανείου ή ΕΤΒΑ παραχώρησε προς προσωρινή χρήση στην ΜΑΒΕ 23.000.000 δολλάρια τά όποια και θά ύποκατασταθούν άργότερα μέ δανειοδοτήσεις έξωτερικού πού θά βρεθούν, καθώς και μέ ένα δάνειο 5.000.000 δολλαρίων πού θά συνάψει τό Έλληνικό Δημόσιο και θά παραχωρήσει άτοκα στην ΜΑΒΕ. Άλλωστε γιά τήν ύποκατάσταση αυτή ήδη ύπάρχει ύπόσχεση τής Εύρωπαϊκής Τράπεζας Έπενδύσεων γιά δανειοδότηση του έργου μέ 10.000.000 δολλάρια. Ό πρόεδρος τής ΜΑΒΕ καθηγητής κ. Μούσουλος έτόνισε κατά τήν ύπογραφή τής συμφωνίας μέ τήν Διεθνή Τράπεζα (4) « Έξασφαλίστηκε ιδιαίτερη εύνοική μεταχείριση διότι δέν περιελήφθησαν οι συνθήκες δυσμενείς όροι δανειοδότησεως τής Διεθνούς Τράπεζας ».

Γιατί τόση εύνοια στόν « Έλληνικό » Άμιάντο;

Μά γιατί άλήθεια τόση εύνοική μεταχείριση στην δανειοδότηση του « Έλληνικού » Άμιάντου; Γιατί τόση άνοικοχεριά από τόν πίο δύσκολο και καταπιεστικό στίς συμβάσεις του χρηματοδοτικό όργανισμό;

Στόν « Ριζοσπάστη » τής 30/7/80 ό Γ.Δ. παρουσιάζει τήν πολιτική σημασία αυτού του « πράσινου φωτός » πού άναψαν τά διεθνή πιστωτικά ιδρύματα στόν άμιάντο Κοζάνης μόλις τό 1980. Ένώ τά ίδια αυτά ιδρύματα άρνήθηκαν « τήν συμβολή τους » σέ άλλα επένδυτικά Έλληνικά προγράμματα. Όμως άξίζει έδω νά παραθέσουμε και μερικά άλλα σημεία πού τό 1977 στόν άρχικό προγραμματισμό του έργου δέν είχαν αναφερθεί και πού τό 1980, μετά από 3 χρόνια παζάρια γιά τήν συμβολική χρηματοδότηση του έργου, βρίσκουν τήν θέση τους στά ψιλά τής σχετικής είδησεογραφίας (4).

« Υπολογίζεται ότι τό 85% τής παραγωγής άμιάντου στό Ζιδάνι θά έξάγεται και θά δημιουργήσει έτήσια εισαγωγή συναλλάγματος τής τάξης τών 50.000.000 δολλαρίων τόν χρόνο ».

« Τό πολύ σημαντικό και λεπτό πρόβλημα τής διάθεσης τών ινών άμιάντου πού οι συνθήκες έμπορίας έξακολουθούν νά παρουσιάζονται εύνοικές, ή ΜΑΒΕ τό έλυσε κατά τόν άσφαλέστερο τρόπο, μέ τήν σύσταση ειδικής Έλληνικής εταιρίας πωλήσεων μαζί μέ τόν οίκο Ρετωω διεθνούς φήμης και μεγάλης πείρας στό έμπόριο τών ινών άμιάντου ».

Άξίζει λοιπόν νά άναρωτηθούμε γιά λίγο γύρω από τήν σημασία τών δηλώσεων αυτών!

Από τούς 100.000 τόννους παραγωγής τόν χρόνο γιατί θά πρέπει οι 85.000 τόννοι νά έξάγονται και μόνον οι 15.000 τόννοι νά χρησιμοποιούνται στην Έλλάδα. Όταν οι Έλληνικές εταιρίες άμιάντου και άμιαντοπροϊόντων έχουν άνάγκη μέ τά σημερινά δεδομένα παραγωγικότητας 20.000 τόννους τόν χρόνο και διατηρούν τό 40% του παραγωγικού δυναμικού τους άργό, λόγω τής έλλειψης άμιάντου πού έξ' όλοκλήρου εισάγουν και πού σπανίζει στην διεθνή αγορά. Καί φυσικά οι άνάγκες αυτές τής έσωτερικής αγοράς δέν παραμένουν στάσιμες μιά και ύπάρχουν άρθρα ταιμέντα από τήν μιά πλευρά και μεγάλες άνάγκες προϊόντων άμιαντοτσιμέντου από τήν άλλη στην έσωτερική και έξωτερική αγορά. Καί τούτο διότι οι εταιρίες άμιαντοτσιμέντου είναι θυγατρικές μεγάλων συγκροτημάτων κατασκευών (π.χ. ΑΜΙΑΝΤΙΤ, ΕΔΟΚ - ΕΤΕΡ) και τά προϊόντα τους πάνε από τήν παραγωγή στην κατανάλωση.

Μά δέν είναι μόνον τά άμιαντοτσιμέντα πού χρειάζονται άμιάντο. Άμιάντος χρειάζεται γιά τίς ύφάνσεις, γιά τίς άναμείξεις μέ πυρίμαχα ύλικά γιά κατασκευές σιαγόνων φρένων, γιά ναυπηγικές μονώσεις, γιά μιά σειρά βιομηχανίες και πυρηνικές έγκαταστάσεις τά είδη τών όποιων διαφημίζονται από τούς συνδέσμους κατασκευαστών σάν άναντικατάστατα τεχνολογικά και στρατηγικής σημασίας. Σήμερα όλα τά εισάγουμε και μιά και τώρα θά παράγουμε άμιάντο στην χώρα μας γιατί νά μήν φανταστούμε τήν κατασκευή τους στην Έλλάδα (άν και προσωπικά τά άπεύχομαι μέ τίς επικρατούσες συνθήκες ύγείας και προστασίας τών εργατών στην Έλλάδα όπως θά προσπαθήσω νά έξηγήσω πίο πέρα).

Έτσι λοιπόν μπαίνει ένα βασικό έρώτημα. Γιατί έγκαταλείφθηκε και ξεχάστηκε τό έπιχείρημα τής αύτάρκειας και τής καθετοποίησης τής Έλληνικής Άμιαντοβιομηχανίας πού διακηρύχθηκε στις 11/4/79 από τήν ΕΝΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ ΑΜΙΑΝΤΟΥ ΚΑΙ ΑΜΙΑΝΤΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ;

Άκόμη γιατί ύπάρχει « τόσο λεπτό και σημαντικό πρόβλημα διακίνησης Έμπορικής του άμιάντου ». Όταν ή αγορά έμφανίζει αύξημένη ζήτηση και μικρή προσφορά (5).

(1977 παγκόσμια παραγωγή 5 x 10⁶ τόννοι, παγκόσμια ζήτηση 5,5 x 10⁶ τόννοι.

1979 παγκόσμια παραγωγή 5,3x10⁶ τόννοι, παγκόσμια ζήτηση 6,3x10⁶ τόννοι

1981 πρόβλεψη: παγκόσμια παραγωγή 5,3 x 10⁶ τόννοι, παγκόσμια ζήτηση 6,5 x 10⁶ τόννοι.)

Και μάλιστα είναι τόσο « λεπτό » στην ύψη του τό πρόβλημα ώστε θά πρέπει όχι μόνον νά μήν χρησιμοποιούμε έμεις τόν άμιάντο αλλά νά τόν στέλνουμε έξω, και ταυτόχρονα θά πρέπει άλλος νά μάς τόν πουλάει και νά θησαυρίζει από αυτόν!!!

Και τέλος άν όλα αυτά μάς τά έμαθαν τό 1980 έν όψει τής έγκριτικής συμβολικής δανειοδότησης μας από τήν Διεθνή Τράπεζα, πώς νά μήν συσχετίσουμε τήν μη άξιοποίηση του Έλληνικού Άμιάντου πού ήταν γνωστός από τό 1950 και στά χέρια τής Άμερικανικής εταιρίας Cernecot Copper Co. μέ τήν ξαφνική έγκριση και τό « πράσινο » φώς από τά Διεθνή Μονοπώλια Άμιάντου. Διότι πρέπει τέλος πάντων νά γνωρίζουμε πώς ό άμιάντος ήταν και είναι μονοπωλιακό είδος και δεσμευμένος σέ όλιγοπωλιακή βάση προϊόν. Θά άξιζε θαρρώ μιά κάποια έπεξήγη-

ση, έρμηνεία για τὰ ερωτήματα αυτά από τὸ Ἑλληνικό Δημοσίον και τὸν πρόεδρο τῆς MABE πού ὀπωσδήποτε ἄπτονται τῶν ὄρων χρηματοδότησης ἀπὸ τοὺς ξένους χρηματοδοτικούς ὀργανισμούς. Ἀλλὰ ταυτόχρονα τὰ ἴδια αὐτὰ ερωτήματα μᾶς δίνουν μιά θαυμάσια πλατφόρμα γιὰ νὰ προχωρήσουμε σὲ χρονικούς συσχετισμούς τῆς εξέλιξης τῆς ζήτησης Ἀμιάντου, τῆς εξέλιξης τῆς τιμῆς του καὶ ὀρισμένων διεθνῶν γεγονότων σὲ συνάρτηση μὲ τὴν φύση τοῦ ἀμιάντου σὰν ὑλικό καὶ τὸν ρόλο του στὴν ὑγεία τῶν ἐργαζομένων.

Γιατί θυμηθήκανε τὸ Ζιῶνι Κοζάνης τὸ 1977 εἰδικά

Εἶναι πιά δεδομένο πὼς ὁ Ἀμιάντος εἶναι μιά τρομερὰ ἐπικίνδυνη και καρκινογόνα πρώτη ὕλη (6). Καὶ αὐτὸ βέβαια δὲν εἶναι νέο. Ὅμως ἄς ριζούμε μιά ματιά στὶς χρονολογίες πού αὐτὴ ἡ ἐπικινδυνότητα πρωτοανακαλύφθηκε καὶ ἐγινε συνειδηση καὶ νόμος.

1. 1899: Ὁ Murray τοῦ Charing Cross Hospital τοῦ Λονδίνου ἐμφανίζει τὶς πρώτες περιγραφές ἀμιάντωσης καὶ καρκίνου στοὺς ἐξορικές ἀμιάντου στὰ ὄρυχαια τῆς Νότιας Ἀφρικῆς.
2. 1918: Οἱ Ἀσφαλιστικές ἐταιρίες ἀρνοῦνται τὴν ἀσφάλιση ζωῆς στοὺς ἀμιαντεργάτες.
3. 1921: Ἡ Ἀμιάντωση συζητιέται σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο στὸ Διεθνὲς Γραφεῖο Ἐργασίας ἀπὸ τὴν Διεθνή Ὀμοσπονδία Ἐργαζομένων.
4. 1930: Ἡ Ἀμιάντωση ἀποτελεῖ τὴν κύρια νόσο ἀναπηρίας τῶν Ἀμιαντεργατῶν στὴν Βρετανία, Καναδά, ΗΠΑ, καὶ τὴν ἴδια χρονιά μπαίνει στὰ θέματα τῆς ἡμερήσιας διάταξης τῆς 1ης Διεθνούς Διάσκεψης γιὰ τὴν ὑγεία τῶν μεταλλορύχων.
5. 1931: Παίρνονται τὰ πρῶτα νομοθετικά κατοχυρωμένα μέτρα προστασίας ἀμιαντεργατῶν στὴν Βρετανία.
6. 1946: Ὁ ἱατρικός τύπος τῆς Γαλλίας παρουσιάζει τὴν πρώτη περιγραφή ἀμιάντωσης στὴν Γαλλία.
7. 1955: Ψηφίζεται ὁ πρῶτος νόμος προστασίας ἀμιαντεργατῶν στὴν Γαλλία.

Στὴν ἀρχὴ λοιπὸν ἦταν τὸ χάος καὶ οἱ ἄθροες ἀνεξέλεγκτες καταστροφές τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς ἀπὸ τὸν Ἀμιάντο. Ὁρυχαιὰ και ἐργοστάσια Ἀμιάντου σὲ πρωτόγονη μορφή και κατάσταση, ὀδηγοῦσαν τοὺς ἐργάτες ἀθρόα σὲ θάνατο.

Μετὰ 30 χρόνια ἀγῶνων ἦρθαν τὰ πρῶτα μέτρα, οἱ πρῶτοι νόμοι προστασίας πετυγχάνουν μετατροπές και ἐκσυγχρονισμούς τοῦ περιβάλλοντος δουλειᾶς, καθορίζονται μέτρα προστασίας τῆς ὑγείας στὰ ἀμιαντοεργοστάσια. Μὰ ὅλα αὐτὰ δὲν σῶζουν τοὺς ἐργάτες.

Ἦδη ἡ αὐξημένη θνησιμότητα και ἡ ἀμιάντωση πού θερίζει τοὺς ἀμιαντεργάτες στὶς ΗΠΑ, Ἀγγλία, Καναδά κλπ. ὀδηγεῖ σὲ σύσταση νέων ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν, νέων τεχνικῶν προδιαγραφῶν, νέων ἐπιδημιολογικῶν σταθμίσεων στοὺς χώρους δουλειᾶς μὲ Ἀμιάντο.

Στὸ ἐργοστάσιο Ἀμιάντου και Ἀμιαντοπροϊόντων τοῦ Rochdale ἐξετάζονται τὰ ἐπιδημιολογικά δεδομένα ἀπὸ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβέρνησης (1968).

Τὸ 1969 τὰ πολυσυζητημένα και κριτικαρισμένα ἀποτελέσματα αὐτῶν τῶν ἐπιδημιολογικῶν ἐξετάσεων ὀδηγοῦν σὲ προτάσεις γιὰ ἀναθεώρηση τῶν στάνταρτ τῶν ὀρίων ἀκίνδυνης (!!!) συγκέντρωσης ἀμιάντου στὸν ἀέρα τῶν ἐργοστασίων προτείνοντας τὶς 2 ἴνες/CM³ ἀέρα γιὰ τὸν λευκὸ Ἀμιάντο (χρυσότιλο) 0,2 ἴνες /CM³ ἀέρα γιὰ τὸν μπλέ Ἀμιάντο (κροκιδόλιθο).

Τὸ 1976 μετὰ ἀπὸ μακροχρόνιες διαβουλεύσεις και χρονοβόρες διαδικασίες τὰ στάνταρτ αὐτὰ νομοθετοῦνται στὴν Ἀγγλία, ἐνῶ ταυτόχρονα ξεκινᾶ ἡ ἀναθεώρησή τους.

Τὸ 1979 ἡ νέα ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ δημοσιεύει τὰ συμπεράσματα τῆς (7) λέγοντας «ὁ Μπλέ Ἀμιάντος (Κροκιδόλιθος) εἶναι τόσο ἐπικίνδυνο ὑλικό ὥστε ἡ σήμερα ἀκολουθούμενη πρακτικὴ τῆς ἐθελοντικῆς μὴ χρησιμοποίησής του πρέπει νὰ ἐπιβληθεῖ μὲ νόμο.

Οἱ συγκεντρώσεις τοῦ Λευκοῦ Ἀμιάντου (Χρυσότιλος) στοὺς χώρους ἐργασίας πρέπει νὰ τηροῦνται τόσο χαμηλές ὥστε εἶναι «πρακτικά δυνατόν» νὰ ἐπιτυγχάνεται κάθε στιγμή και κάτω ἀπὸ τὶς ὀποιοδήποτε συνθήκες δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχουν περισσότερες ἀπὸ 1 ἴνα/CM³ ἀέρα πού ἀναπνέουν οἱ ἐργαζόμενοι.

Οἱ ἴδιες προφυλάξεις πρέπει νὰ λαμβάνονται και μὲ τὸν Καφέ Ἀμιάντο (Ἀμοσίτη) μὲ τὴν διαφορά πὼς οἱ συγκεντρώσεις του ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ξεπερνοῦν τὶς 0,5 ἴνες/CM³ ἀέρα.

Σὲ ὅλες τὶς περιπτώσεις ἐργαζόμενοι και χρήστες ἀμιάντου πρέπει νὰ προβληματιστοῦν γιὰ ἐναλλακτικές λύσεις στὶς δουλειές πού σήμερα χρησιμοποιοῦν Ἀμιάντο.

Τὸ 1971 στὶς ΗΠΑ καθιερώνεται νομοθετικά οἱ 5 ἴνες/CM³ ἀέρα στοὺς χώρους ἐργασίας και μὲ διαρκεῖς ἀναθεωρήσεις τὸ 1976 γίνεται 2 ἴνες/CM³ ἀέρα γιὰ τὸν Λευκὸ Ἀμιάντο και 0,5 ἴνες/CM³ ἀέρα γιὰ τὸν Μπλέ Ἀμιάντο.

Τὸ 1977 ἀναθεωρεῖται ἡ Γαλλικὴ νομοθεσία προστασίας τῶν ἐργατῶν ἀπὸ ἀμιάντο καθιερώνοντας τὶς 2 ἴνες/cm³ ἀέρα στοὺς χώρους ἐργασίας (νόμος 77-949-17ης/8/1977 Γαλλικὴ ἐφημερίδα κυβέρνησης No 4304).

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ θάνατοι τῶν Ἀμιαντεργατῶν ἀπὸ Ἀμιάντωση και Μεσοθωλιῶμα συνεχίζονται. Πολλοὶ ἐπιστήμονες σπεύδουν νὰ δηλώσουν: Τώρα μετὰ 20-30 χρόνια ἐμφανίζονται οἱ συνέπειες τῆς ἐκθεσης τῶν ἐργατῶν στὸν Ἀμιάντο. Πληρώνονται τώρα οἱ ἀμέλειες και οἱ σκοπιμότητες τῶν χρόνων 1940-1970.

Σὲ αὐτὴν τὴν ἐποχὴ (1970-1975) τὰ νομοθετικά πιά στάνταρτ ἐπιβάλλουν ἐπενδύσεις στὰ ἐργοστάσια ἐπεξεργασίας Ἀμιάντου στὶς ΗΠΑ, Ἀγγλία, Γαλλία πού ἀλλάζουν κυριολεκτικά τὴν μορφή τῶν κλασσικῶν Ἀμιαντεργοστασίων. Αὐτοματισμοί, ἐξαριστικά συστήματα, στολές ἐργασίας μῆς χρήσης, μάσκες και καλύματα κεφαλῆς μετατρέπουν τὸν Ἀμιαντοεργατὴ σὲ διασημάνθρωπο στὸν χώρο δουλειᾶς. Ἀνεβάζουν ὁμως τὸ κόστος ἐπενδύσεων και γίνονται πρόξενος μῆς σειρᾶς πύρινων δηλώσεων ἀπὸ μέρους τῶν Βιομηχάνων, κατ' ἀρχὴν, και στὴν συνέχεια ἀποδημοῦν σὲ ἄλλες χώρες πού τὰ κῶστη παραγωγῆς θάναι μικρότερα.

Τὸ 1972 ὁ Alex Kyrmuk πρόεδρος τοῦ Ἀμερικάνικου Ἰνστιτούτου Ἀμιαντοῦφαντουργίας ἔλεγε στὴν Ἀμερικάνικη ἐπιτροπὴ τυποποίησης και στάνταρτ: «Ἀν μᾶς ἐπιβάλετε τέτοιες προδιαγραφές χώρου ἐργασίας (τότε 5 ἴνες/CM³ ἀέρα) θὰ ἐπιβαρύνετε κοστολογικά τὸ Ἀμερικάνικο προϊόν και αὐτόματα θὰ βγεῖ ἔξω ἀπὸ τὴν ντόπια και παγκόσμια ἀγορά».

Ἐνῶ οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἀγγλικῆς Βιομηχανίας Ἀμιαντοπροϊόντων στὰ 1975 δήλωναν στὴν δική τους ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ τὰ θέματα τῆς Ἀμιάντωσης. «Τὴν Ἀγγλικὴ Βιομηχανία θὰ τὴν ἐκμηδενίσουν τὰ ἐξοδα γιὰ προστασία τῆς ὑγείας στὴν δουλειὰ και θὰ ἀφήσουν τὴν Ἀγγλικὴ ἀγορὰ ἀνοικτὴ σὲ εἰσαγόμενα προϊόντα ἀμιάντου ἀπὸ ἄλλες χώρες ὅπου οἱ νομοθεσίες δὲν εἶναι προβλεπτικές σχετικὰ μὲ τὰ ὀρια ἀσφαλείας τῆς ὑγείας τῶν ἐργαζομένων». Καὶ συμπλήρωναν «προσέξτε γιατί ὁ Alex Kyrmuk τὸ 1972 ἐπαληθεύτηκε στὶς προβλέψεις του γιὰ τὴν Ἀμερικανικὴ Βιομηχανία Ἀμιάντου».

Φυσικά τὰ Ἀγγλικά και Ἀμερικανικά προϊόντα δὲν πέθαναν, ἀπλῶς βασιλεύουν μὲ ἄλλες ἐνδείξεις πιά στὴν ἐτικέτα και στὰ τιμολόγια τους. Ἡ λύση τῶν θυγατρικῶν κατασκευαστικῶν ἐταιριῶν ἐκτὸς χωρῶν μὲ αὐστηρὲς νομοθεσίες ἔχει ὑλοποιηθεῖ. Καὶ ἀλοίμονο γιὰ τοὺς ἐργάτες και τοὺς κάτοικους αὐτῶν τῶν χωρῶν.

Τό 1973 τό Διεθνές Γραφείο Έργασίας επανέρχεται (8) και επιμένει στην λήψη αυστηρότερων μέτρων προστασίας των άμιαντεργατών «στό βραχύτερο δυνατό διάστημα» και καθιέρωση των διεθνών προδιαγραφών σε όλες τις χώρες με βάση τα νεώτερα δεδομένα της επιστήμης γύρω από τον κίνδυνο από τον Άμιαντο.

1974: Προσφυγή των εργαζομένων του συγκροτήματος Άμιαντού - Άμιαντοπροϊόντων Tyler (ΗΠΑ) στά δικαστήρια για παροχή αποζημίωσης για καταστροφή της υγείας τους 100.000.000 δολάρια στους επιζώντες και στις οικογένειες των πεθαμένων άμιαντεργατών.

1974: Πρώτες Άπεργιακές κινητοποιήσεις στην πολυεθνική Amisal (3.000 εργαζόμενοι).

1976: Κινητοποιήσεις εργατών στην Ferodo (18.000 εργαζόμενοι), στο Rochdale (500 εργαζόμενοι), στην Cape Asbestos Ltd κλπ.

1976: Η περίφημη διατύπωση των Άγγλικών Έργατικών Συνδικάτων (T.U.C.) για τό πρόγραμμα κατάρτησης και τεχνολογικής υποκατάστασης του Άμιαντού σάν εξαιρετικά επικίνδυνο υλικό (T.U.C. Asbestos Hazards Council). «Είναι προφανές έάν τό κράτος έχει πρόθεση να προστατεύει τούς εργάτες άμιαντού και τό καταναλωτικό κοινό από τις έστω και μερικά τεκμηριωμένες συνέπειες του άμιαντού πρέπει να καθοδηγήσει τις ενέργειες όλες ώστε ό άμιαντος να καταργηθεί σάν υλικό και να υποκατασταθεί με άλλα άκινδυνα. Τό T.U.C. ξεκινάει την χρηματοδότηση τέτοιων εναλλακτικών προγραμμάτων έρευνας. Η εναλλακτική στρατηγική της καθιέρωσης πιά σκληρών προδιαγραφών στό χώρο εργασίας δέν σώζει πιά κανένα! Αυτό δείχνει ημεμερινή πείρα, μήτε τούς εργάτες άμιαντού, μήτε τό κοινό πού χρησιμοποιεί τά προϊόντα. Άλλά ακόμη - ακόμη μήτε τις ίδιες τις βιομηχανίες άμιαντού καθώς οι ίδιες δηλώνουν».

1976: Η Σουηδία, ή Δανία οι μεγάλες Κρατικοποιημένες εταιρίες στην Άγγλία άπαγορεύουν όλοσχερώς την χρήση Άμιαντού και Άμιαντοπροϊόντων.

1976: Ο Ιving Sellkoff και άλλοι πρωτοπόροι έρευνητές στό θέμα του άμιαντού και άμιάντωσης όλοκληρώνουν μία σειρά από έρευνές τους πού αποδεικνύουν πώς δέν φταίγαν μόνον ηεπανάπαψη, τά λάθη, και οι παραλήψεις του παρελθόντος στό Άμιαντοεργασίας για τά τόσα θύματα, αλλά τό κακό όλοκληρώνεται από τό γεγονός πώς ό άμιαντος κατ' άπόλυτο τρόπο πρέπει να θεωρηθεί τό πιά επικίνδυνο υλικό καρκινογένεσης, άμιάντωσης και λοιπών άσθενειών και στις πιά μικρές συγκεντρώσεις και έκθέσεις και σάν ένας από τούς βασικούς φονιάδες των εργατών στό μέλλον.

Και ενώ όλα αυτά συμβαίνουν στό διεθνή μέτωπο του άμιαντού και των άμιαντεργασιών, ή παγκόσμια παραγωγή άμιαντού σταθερά υπολείπεται των αναγκών της παγκόσμιας βιομηχανίας.

Ένώ θάλεγε κανένας πώς ό άμιαντος σάν τρομερά επικίνδυνο υλικό και καρκινογόνο τείνει να καταργηθεί και να υποκατασταθεί τό 1977 «άνακαλύπτεται ξανά ό Έλληνικός άμιαντος» με τις χρυσοφόρες δυνατότητες του και την δυνατότητα πλουτισμού από αυτόν!!!

Διότι για πρώτη φορά την διετία 1974 - 1976 ή ζήτηση άμιαντού σάν πρώτη ύλη ξεπερνάει την προσφορά στην παγκόσμια αγορά. Η τιμή του από τό 1965 αρχίζει μία άνοδική πορεία, τό 1974 διπλασιάζεται, τό 1975 τριπλασιάζεται και τό 1978 πενταπλασιάζεται. (9).

Γιατί άραγε δέν τόν θυμήθηκαν μέχρι τό 1974; Γιατί οι Βρετανικές και Άμερικανικές εταιρίες πού έλέγχουν έξόρυξη και επεξεργασία στην Κύπρο στην Νότια Άφρική και Καναδά είχαν επάρκεια για να καλύπτουν τις άνάγκες τους. Τώρα όμως, τά πράγματα γίνονται δύσκολα χρειάζονται τεράστιες επενδύσεις στον Καναδά (μεγαλύτερος εξαγωγέας άμιαντού στον

Δυτικό κόσμο) για να παραχθεί και άλλος άμιαντος και να προστατέψουμε τούς άμιαντοεργάτες. Τό κόστος γίνεται άπαγορευτικό και τά άμιαντοπροϊόντα δέν θά πουλιούνται. Τά Κυπριακά άποθέματα τείνουν σε εξάντληση, ή Νότιος Άφρική παρουσιάζει συνεχή προβλήματα με τούς έμπορικούς άποκλεισμούς της. Είναι λογικό λοιπόν να άναζητήσουν να βρουν τά «γνωστά» έφεδρικά άποθέματα άμιαντού, και μάς θυμήθηκαν! Και κάτι ακόμα. Είναι άναμενόμενο να κάνουν λογαριασμούς πόσο θά τούς κόστιζε για επενδύσεις για εγκαταστάσεις προστασίας εργατών, για μοντέρνες τεχνολογίες κλπ. Δέν μπορώ βέβαια να ξέρω πώς κάναν τούς ύπολογισμούς τους, ξέρω όμως τό αποτέλεσμα. Ότι τώρα έστω και μετά από παζάρια μάς δώσαν «πράσινο φώς». Και αυτό σημαίνει ότι τούς συμφέρει να παράγουν τώρα άμιαντο στην Έλλάδα και να τόν παίρνουν άπ' έδώ σάν πρώτη ύλη έλέγχοντας τό κάθε κιλό πού παράγεται, πού θά διατεθεί!

Και τούς συμφέρει και δείχνουν ζωηρό ενδιαφέρον επιλεκτικά για τόν άμιαντο ενώ για άλλα έργα χημικής βιομηχανίας, μεταλλουργίας, ή αξιοποίησης όρυκτών έχουμε κοφτές άρνήσεις, ή πλάγιες ύπεκφυγές.

Και ακόμη δέν έχουμε καθόλου νομοθεσία προστασίας της υγείας των εργαζομένων, δέν επιβάλλεται στην Έλλάδα καμμία προϋπόθεση επενδύσεων και ειδικό κόστος λειτουργίας σε μηχανήματα και εγκαταστάσεις για ασφάλεια της υγείας των εργατών! Δέν απαιτούνται: ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης των εργατών, δέν επιβάλλονται τεχνολογικοί έλεγχοι και περιορισμοί στην χρησιμοποιούμενη τεχνολογία. Δέν υπάρχουν έδώ συνδικάτα πού νάχουν δικαιώματα και να έλέγχουν και να επιβάλλουν άποφάσεις στην εταιρία κλπ. κλπ. Άκόμη έδώ ξεκινώντας ξανά την «παλιά» και «βρώμικη» τεχνολογία πού έχουν και «άχρηστεύθηκε» έξω, θά επεκτείνουν τα κερδοφόρα χρόνια της εκμετάλευσης του άμιαντού πού άλλοι είναι υπό διωγμόν και απαιτεί συνέχεια νέες επενδύσεις κεφαλαίων για άνανέωση εργοστασίων και νέες τεχνολογίες προκειμένου να τις αφήσουν να λειτουργούν, πράγμα πού αύξάνει τό κόστος και μειώνει τό κέρδος.

Έτσι λοιπόν οι ξαναφικνούμενες έπιμελητηριακές άποστολές από την Άγγλία δείχνουν επιλεκτικά ενδιαφέρον για την προσφορά ύπηρεσιών (μετρό άποχέτευση, αεροδρόμιο) προς τό Έλληνικό Δημόσιο, αλλά επιλεκτικά και για τό μόνο βιομηχανικό έργο στην Έλλάδα τό όρυχείο άμιαντού στην Κοζάνη. Βέβαια τό ενδιαφέρον τους για χρηματοδότηση των έργων στην Κοζάνη, δέν είναι άπλά και μόνο Έγγλέζικη Γαλαντομία! Συνδέεται άμεσα με τις προσφερόμενες δανειακές εύκαιρίες από μέρος τους έάν και έφ' όσον κλείσουμε παραγγελίες σε Άγγλικούς οίκους για εγκαταστάσεις και μηχανήματα. Έτσι ή είδησεογραφία στό ΒΗΜΑ της 29ης/12/79 μάς πληροφορεί ότι τόν άέρα εργασίας στό Ζιδάνι θά τόν φιλτράρουν με ρυθμό 2 εκατομμύρια κυβικά μέτρα άέρα την ώρα, οι εγκαταστάσεις φιλτραρίσματος της Άγγλικής εταιρίας Τίλμαν Ουίλντρεϊορ πού ανέλαβε την σχεδίαση, προμήθεια, εγκατάσταση και λειτουργία των φίλτρων άέρα και τόν έλεγχο της ρύπανσης του άέρα από άμιαντο στό Ζιδάνι της Κοζάνης έναντι του ποσού των 1.500.000 λιρών Άγγλίας.

Της ίδιας τεχνολογίας πού ασφαλώς εφαρμόζεται στό Άγγλικά εργοστάσια και πού κάνει τά Άγγλικά Συνδικάτα να μιλούν για εγκατάλειψη του άμιαντού, γιατί παρ' όλες τις μοντεροποποιήσεις των εργοστασίων οι εργάτες στη Άγγλία παθαίνουν Άμιάντωση και μεσοθωλίωμα και πεθαίνουν.

Άλλά ή Ναυτεμπορική στις 24/7/80 μάς πληροφορεί και κάτι άλλο «ότι στό Ζιδάνι Κοζάνης ή Καναδική εταιρία Kilborn International Ltd θά παρέχει τις τεχνικές ύπηρεσίες για την μελέτη των εγκαταστάσεων, την έποπτεία των κατασκευών, την θέση σε λειτουργία των εγκαταστάσεων και την έναρξη

λειτουργίας».

“Ας ξαναθυμηθούμε λοιπόν και την εταιρία «διεθνούς κύρους» Retrow που θά πουλάει τόν άμιαντο. “Ας ξαναθυμηθούμε την Αμερικάνικη Kennecot Copper Corp που έψαξε και ήμβιομηχανικά κατεργάστηκε τόν άμιαντο στό Ζιδάνι Κοζάνης και πού άσφαλώς διατηρεί οικονομικά συμφέροντα και δικαιώματα.

Τέλος άς προσθέσουμε τά 55.000.000 δολάρια έξωτερικού δανισμού γιά τό φτιάξιμο τών έγκαταστάσεων έάν και έφ’ όσον άγοράσουμε μηχανήματα, τήν Διεθνή Τράπεζα, τήν Τράπεζα Εύρωπαϊκών Έπενδύσεων κλπ. και μετά από όλα αυτά άς όμολογήσουμε πώς τέλος πάντων τό Ζιδάνι Κοζάνης μπορεί νάναί Έλληνική Έπικράτεια αλλά ό άμιαντος του ύπεδάφους του έχει ύποθηκευτεί και προπωληθεί πρό πολλού σέ άλλους.

Γιά τό νέο έργοστάσιο πού φτιάχνεται έμει άπλώς θά διαθέσουμε 450 μελλοθάνατους εργάτες, άφθονη φιλολογία και διαβεβαιώσεις γιά προστασία τής υγείας τους και οι άλλοι θά επενδύσουν 55.000.000 δολάρια μιά φορά και θά άπολαμβάνουν τήν μερίδα του λόντος από τά 50.000.000 δολάρια τόν χρόνο πού θά άξίζει ό έξαγώμενος άμιαντος (85.000 τόννοι) χώρα τά κέρδη τους από τούς 15.000 τόννους πού θά πουλιούνται στήν Έλλάδα.

“Αλλά τί θαυμάσια δουλειά! Τι καλές προοπτικές άποβέσεων και κερδών γιά τούς λίγους κρατούντας και τί μίζερια γιά τούς πολλούς πού θά παράγουν.

“Αλλά άς προσθέσουμε πώς θά ύπάρχει και ή Έλληνική MABE μέ τό διοικητικό της συμβούλιο πού θά συντονίζει τό όλο έργο στό Ζιδάνι Κοζάνης!!!

“ Η φιλολογία τής προστασίας τής υγείας στήν δουλειά στό Ζιδάνι Κοζάνης και τό πολιτικό ύπόβαθρό της

“Όπως είναι εύνόητο ό άμιαντος δέν είναι ή πρώτη φορά πού δουλεύεται στόν Έλληνικό χώρο. Τέσσερα έργοστάσια Άμιαντοσιμιέντου (AMIANΤIT, ΕΒΠΑ, ΕΛΛΕΝIT, ΕΥΕΛIT) από τό 1961 άρχισαν νά τόν δουλεύουν σέ μεγάλες ποσότητες. Τώρα τελευταία 2-3 εταιρίες ύφανσης άμιάντου, κατασκευής φρενών και ειδικών χρωμάτων και σουβάδων γιά τήν οικοδομή προστέθηκαν έπίσης στό έργοστάσιο εκείνα πού χρησιμοποιούν άμιαντο.

“Όμως από τότε πού άρχισαν νά δουλεύουν άμιαντο μέχρι τό 1979, ποτέ κανένα από αυτά τά έργοστάσια δέν μίλησε και μάλιστα ύπεύθυνα και έπώνυμα γιά τόν άμιαντο. “Η Άμιάντωση και τό Μεσοθυλίωμα κρατιούνταν γερά κρυμμένο μυστικό στους φακέλλους τών στελεχών τών έπιχειρήσεων πού ήξεραν, γιατί πάντα πρέπει νά ξέρουν αλλά ήταν τάφοι!! γιατί έτσι τούς επέβαλαν τά συμφέροντα τών εταιριών.

“Άλλωστε στό πλαίσια τής Έλληνικής Κρατικής πολιτικής προστασίας τής υγείας στό έργοστάσιο τά πάντα έπιτρέπονται. “Η έρμημος τής άνυπαρξίας σχετικής νομοθεσίας, ή παντελής έλλειψη θεσμών και αντίστοιχων κρατικών όργάνων έλέγχου τής άνθυγιεινότητας στους χώρους δουλειάς, άποτελεί τό βασικό πολιτικό ύπόβαθρο του προβλήματος πάνω στό όποιο κάθε ένας μπορεί νά ρυθμίζει «τά του οικου του» σέ βάρος τής υγείας τών ανθρώπων πού τόν κάνουν πλουσιότερο. Σέ αύτήν λοιπόν τήν βάση του προβλήματος καθένας στήν Έλλάδα πληβείος ή διάσημος στίς γνώσεις του μπορεί νά εφαρμόζει, όποια εύφυή ή μή, φιλολογική ώραιοποίηση του προβλήματος «υγεία στήν δουλειά». “Άλλωστε ποιός νόμος τόν έλέγχει; Και στό βαθμό πού έπιδιώκει έξυπηρέτηση συμφερόντων είναι σέ θέση νά ιδρύει μέχρι και «φιλολογικές» σχολές πάνω στήν μεθοδολογία τής έπιχειρηματολογίας του.

“Ετσι ό καθηγητής κ. Λ. Μούσουλος τόν Νοέμβριο του 1978 έγκαινιάζει μιά νέα τακτική στήν Έλλάδα γύρω από τά προβλήματα υγείας στή δουλειά. Φιλολογεί γύρω από τά προβλήματα λέγοντας μισές αλήθειες, μπόλικες έφησυχαστικές διαβεβαιώσεις και άγνοώντας σκόπιμα ότι υγεία και ασφάλεια στους χώρους εργασίας είναι ένα πρόβλημα σύμπλοκο και μέ πολλές παράμετρος πού πρέπει όλες μαζί νά θεσμοθετηθούν και νά προωθούνται νά ύλοποιούνται και νά βελτιώνονται μέσα στήν καθημερινή πράξη γιά νά ύπάρχει κάποια σιγουριά και θετική στάση άπέναντι στό πρόβλημα.

“Ετσι πρώτος ό κ. καθηγητής στόν ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ 21/9/78 παρουσιάζοντας τό έργο στό Ζιδάνι Κοζάνης «σπάει τόν πέπλο σιωπής» άναγνωρίζει τόν άμιαντο σάν έπικίνδυνο και καρκινογόνο ύλικό αλλά από εκεί και πέρα άρχίζει τίς διαστρεβώσεις μέ έπιστημονικοφανή τρόπο.

«Οι έγκαταστάσεις άπορρόφησης τής άμιαντόσκονης θάναί παγκόσμιο πρότυπο και θά εφαρμόζονται τέτοιες έγκαταστάσεις γιά πρώτη φορά»!

«Τό ότι ό άμιαντος είναι έπιβλαβής γιά τήν υγεία κανείς καλόπιστος άνθρωπος δέν μπορεί νά τό άμφισβητήσει. “Υπάρχει όμως ή έπιστημονική άποψη (!!!) σ.σ. άραγε ποιανού, πόση ή έγκυρότητά της, τί αντίλογος ύπάρχει!) ότι μόνον ό άμιαντος και μόνον τό γεγονός ότι κάποιος δουλεύει σέ έργοστάσιο άμιάντου δέν είναι τό άποκλειστικό αίτιο πού προκαλεί καρκίνο»!

«Θά ήθελα νά έπισημάνω ότι παρά τήν κατά κόρον έπισήμανση τών έξ άμιάντου κινδύνων (σ.σ. άραγε πού, γιά ποιούς) προσωπικά διαπίστωση στόν Καναδά τό μέγεθος τής άδιαφορίας πού οι εργαζόμενοι δείχνουν άπέναντι στίς προφυλακτικές μάσκες! Πρέπει κατά τήν γνώμη μου νά έπιβάλλονται άυστηρές ποινές γιά νά μάθουν νά τίς χρησιμοποιούν»!

Αυτά τά όλίγα λοιπόν από τόν πρώτο διδάξαντα και άκολουθούν οι μαθητές του.

Τόν Νοέμβριο 1978 ξεσπά ή μεγάλη άπεργία στήν AMIANΤIT Πάτρας. Οι φαιδρές πληρωμένες δημοσιεύσεις τής AMIANΤIT στόν Πατραϊκό τύπο πασχίζουν νά πούν στους εργάτες του άμιάντου πώς δέν κινδυνεύουν από τόν άμιαντο (Asbestos) μιά και βρίσκεται άκόμη και στίς πατάτες!! (άσβέστιο). Κρύβοντας τά πραγματικά στοιχεία πού οι τεχνικοί του έργοστασίου έχουν μαζέψει μέ σειρά μετρήσεων, αλλά φυσικά και τήν αλήθεια γιά τούς κινδύνους από τόν άμιαντο.

Τότε είναι πού παρεμβαίνουν οι Καθηγητές του Πανεπιστημίου Πάτρας, τό Τ.Ε.Ε. ή Ένωση Έλλήνων Χημικών, τό Ε.Δ.Π. και άλλοι φορείς και φωτίζουν τό σκοτάδι πλουτίζοντας τήν Έλληνική Άρθρογραφία (10) μέ ολοκληρωμένη πληροφόρηση γιά τόν άμιαντο και τούς συνεπαγόμενους κινδύνους στους εργάτες. Ένώ τό πρόβλημα υγείας στήν δουλειά μέ άμιαντο χρησιμοποιήθηκε γιά πρώτη φορά σάν διεκδικητική πλατφόρμα από τό σωματείο τής AMIANΤIT και τό εργατικό κέντρο Πάτρας.

Μέσα σ’ αυτό τό δεδομένο πλαίσιο πιά όλα σοβαρεύουν, δέν έπιτρέπεται πλέον ανεξάρτητη ένασχόληση μέ τό θέμα υγείας και άμιαντος.

Στίς 11/4/79 εμφανίζεται σέ πρώτη δημόσια έκδήλωση ή ΕΝΩΣΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ AMIANΤΟΥ και AMIANΤΟΤΣΙΜΕΝΤΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ή όποια άναλαμβάνει νά εκλαϊκεύσει στήν Έλλάδα θέσεις πού έχουν διαμορφώσει από καιρό τά έπιτελεία τής ΕΝΩΣΗΣ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ AMIANΤΟΥ και τής ΕΝΩΣΗΣ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ AMIANΤΟΥ, θέσεις κοινές πού κεντούν έναν κοινό καμβά υπεράσπισης του άμιάντου τονίζοντας συνέχεια 2 σημεία.

α) Τό άναντικατάστατο του άμιάντου σάν τεχνολογικό ύλικό και

β) Το άκινδυνο του άμιάντου για την υγεία των εργατών (II) Μέσα σ' αυτό το οργανωμένο πλαίσιο βρίσκουμε έντεταγμένη την MABE (Μεταλλεία Άμιάντου στο Ζιδάνι Κοζάνης) και τον πρόεδρό της καθηγητή κ. Λ. Μούσουλο να μπολιάζει την προπαγάνδα του οργανισμού με τό πνεύμα των εγκύρων διαβεβαιώσεων και την προσωπική τακτική της σιωπής όταν τά πράγματα φτάνουν σέ κρίσιμο σημείο.

Έτσι όταν ή Διοικούσα Έπιτροπή του Τ.Ε.Ε. με αριθμό πρωτοκόλλου 4678 20/2/79 κοινοποιεί στον καθηγητή κ. Μούσουλο την ανακοίνωσή του για έλλειψη κάθε μέτρου προστασίας των εργατών άμιάντου, ό κ. Καθηγητής ανταπαντά με αριθμό πρωτοκόλλου 1768 12/4/78 (MABE).

«Σās διαβεβαιούμεν με τόν κατηγορηματικότατο τρόπο ότι φτιάχνουμε στό Ζιδάνι Κοζάνης ασφαλέςτατες εγκαταστάσεις, ασφαλέςτατες από κάθε διεθνή προδιαγραφή. Έμεϊς θα πετύχουμε με τά μηχανήματα πού εγκαθιστούμε Ι ίνα/CM³ άέρα στους χώρους δουλειάς, ενώ οι διεθνείς προδιαγραφές επιβάλλουν 2 ίνες/CM³ άέρα.

Πέρα από την κείμενη νομοθεσία στην Έλλάδα ή εφαρμογή των καλύτερων δυνατών λύσεων ήταν για μάς ύποχρέωση πού έπρεπε νά τεθεί πάνω από όλα».

Όταν όμως στις 16/5/79 με αριθμό πρωτοκόλλου 12138 τό Τ.Ε.Ε. μέσω του προέδρου του ζητά από τόν καθηγητή κ. Μούσουλο νά ανακοινώσει αυτήν την μοναδική σέ παγκόσμια κλίμακα δουλειά!! και νά διδάξει τίς κατασκευαστικές λύσεις και τά μέτρα ασφαλείας ώστε νά βοηθηθούν και άλλες εταιρίες σέ μέτρα προστασίας, ό κ. Καθηγητής σιωπά!!

Βλέπεται άλλο οι διαβεβαιώσεις και άλλο τό συγκεκριμένο πρακτικό πλάνο λύσεων! Και βέβαια εδώ δέν μπαίνει κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα πρωτότυπων τεχνικών μυστικών μιά και οι τεχνικές λύσεις είναι άγορασμένες από την Τίλμαν Ούλπρεϊτορ της Άγγλιας και διαφημίζονται άνοικτά στον σχετικό περιοδικό τύπο και την Άγγλική επιστημονική άρθρογραφία.

Έδώ άπλούστατα βγαίνει στην έπιφάνεια ένα τεράστιο ουσιαστικό θέμα, τό οποίο σαφώς γνωρίζει ό κ. Καθηγητής. Η υγεία με τόν άμιάντο δέν εξασφαλίζεται μόνον με κάποια τεχνολογική λύση, αλλά με όλόκληρη δέσμη μέτρων πού έχουν χαρακτήρα τεχνικό, τεχνολογικό, οργανοδιοικητικό, ιατρικό, και προπάντων προϋποθέσεων ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΟΝ ΧΩΡΟ ΔΟΥΛΕΙΑΣ.

Και τέτοια πρόθεση για καθιέρωση δέσμης προληπτικών μέτρων δουλειάς με τόν άμιάντο δέν υπάρχει και όλα δείχνουν ότι στον Έλλαδικό χώρο τέτοια νεωτεριστικά δαιμόνια δέν πρέπει νά μπουν, πρέπει νά κρατηθούν μακριά από την αντίληψη των νέων έπιστημόνων, των εργατών, του Έλληνικού λαού.

Άκόμη στις 11/4/79 οι εκπρόσωποι της MABE έδήλωσαν από την μιά ότι στό Ζιδάνι Κοζάνης ή τεχνολογία του εξαερισμού στό χώρο δουλειάς θάνα ή τελειότερη του κόσμου και από την άλλη έν χωρώ μετά των εταίρων εκπροσώπων της άμιαντοβιομηχανίας έδήλωσαν βαρύγδουπα!

«Στην Έλλάδα δέν γνωρίζουμε νά έχει διαπιστωθεί περίπτωση Άμιάντωσης» (σ.σ.!!!) ή «πρέπει νά αναφερθεί ότι κατά γενικό κανόνα οι συνθήκες εργασίας στα Έλληνικά εργοστάσια άμιάντου είναι τέτοιες ώστε νά διασφαλίζουν την προστασία της υγείας των εργαζομένων».

Και αυτά λέγονταν χωρίς ένδοξισμούς όταν:

1) Η άμιάντωση σάν επαγγελματική άσθένεια άναγνωρίστηκε από τό ΙΚΑ στις 12/2/79 (Φ.Ε.Κ. 132 τεύχος Β) και άρα κανένας άρρωστος από τόν άμιάντο δέν είχε την δυνατότητα νά είναι καταχωρημένος με αυτήν την αιτιολογία.

2) Δέν υπάρχει όποιοδήποτε στατιστικό στοιχείο γύρω από την νοσηρότητα του Έλληνικού πληθυσμού και ειδικά των εργατών, ούτε έχει γίνει ποτέ στην Έλλάδα όποιαδήποτε μορφή καταγραφής - άρχειοθέτησης των κρουσμάτων επαγγελματικών άσθε-

νείων ή των θανάτων από επαγγελματικές άρρώστειες

3) Στο εργοστάσιο της AMIANTIT (τό μόνο για τό όποιο έγινε δυνατόν νά διαρρεύσουν στοιχεία με εύκαιρία την άπεργία του Νοέμβρη του 1978) οι ίδιοι οι τεχνικοί του εργοστασίου και σέ περίοδο πού τό εργοστάσιο ήταν κλειστό λόγω άπεργίας, μέτρησαν 4-12 ίνες/CM³ άέρα στους χώρους του σταματημένου εργοστασίου και 6-10 ίνες/CM³ άέρα σέ έξωτερικούς χώρους όπως στην περιοχή άπόρριψης των στερεών άποβλήτων του εργοστασίου ή στην διασταύρωση με τόν Δημόσιο δρόμο πός την Πάτρα. Τέλος είναι χαρακτηριστικό και πρέπει νά αναφερθεί ότι άκόμη και στους χώρους του λογιστηρίου του εργοστασίου, όταν αυτό ήταν κλειστό, άνιχνεύτηκαν μεγάλες ποσότητες άμιάντου. Σκεφτείτε τί συμβαίνει σ' αυτό τό εργοστάσιο όταν βρίσκεται σέ πλήρη λειτουργία.

Είναι προφανές λοιπόν ότι παραγνωρίζουν, άποσιωπουν και κρύβουν ουσιαστικές πλευρές του θέματος «προστασία της υγείας από τόν άμιάντο» και φιλολογούν χάνοντας τόν καιρό τους, διότι, άποσιωπουν ότι άκριβώς αυτά τά Standards πού αυτοί διαφημίζουν ήδη βρίσκονται υπό άμφισβήτηση από τό 1977 στην Άγγλια, Άμερική, Γαλλία ενώ τό εργατικό κίνημα στις χώρες αυτές και μιά σειρά κυβερνήσεις σέ άλλες χώρες βάζουν υπό κατάργηση τόν ίδιο τόν άμιάντο.

Άκόμη θέλουν νά άγνοούν την νέα θέση του Διεθνούς Γραφείου Έργασίας πού έπιτάσσει: «Δέν υπάρχουν ασφαλής όρια συγκέντρωσης στην εργασία με τά καρκινογενετικά υλικά. Πρέπει διαρκώς νά υπάρχουν προσπάθειες μηχανολογικής βελτίωσης και παρακολούθησης των εγκαταστάσεων παραγωγής και διαρκής ένημέρωση, έκπαίδευση και συμμετοχή των εργατών στον καθορισμό και τήρηση των μέτρων ασφαλείας, ώστε νά υπάρξουν τά καλύτερα άποτελέσματα κάθε στιγμή, ενώ την έπομένη θά ξαναρχίσει ή βελτίωσή τους» (12). Ο έντεταλμένος ύφηγητής του Ε.Μ.Π. κ. Π. Ιορδανίδης σέ άρθρο του (6Β) για τά μέτρα ασφαλείας στό Άμιαντοεργοστάσιο μιλάει για «δύο ιδιαιτεριές της δέσμης των «τεχνικών» και των «ιατρικών» μέτρων πού προτείνει:

Κάθε μέτρο άποτελεί και μιά **άναγκαία προϋπόθεση** και πρέπει **νά συνυπάρχουν όλες οι άναγκαίες προϋποθέσεις** για νά φθάσουμε στην περιοχή της έλαχιστοποίησης μέχρι έκμηδένισης, σύμφωνα με τίς τρέχουσες γνώσεις της έπιστήμης, των κινδύνων πού προέρχονται από τόν άμιάντο. Η πυκνή δέσμη των μέτρων πού έχουν σχέση με τόν άμιάντο και τούς κανόνες ασφαλείας και υγιεινής στην δουλειά **έχουν οργανική σύνδεση μεταξύ τους και λειτουργική συνοχή**. (ύπογραμμισεις δικές μου). Και καταλήγει «σέ περίπτωση άδυναμίας (έφαρμογής) των μέτρων αυτών θά πρέπει νά συζητηθεί τό ένδεχόμενο ύποκατάστασης των άμιαντοπροϊόντων από άλλα προϊόντα τελείως άκίνδυνα ή όπωσδήποτε λιγώτερο επικίνδυνα».

Είναι λοιπόν φιλολογία και σκόπιμη παραπλάνηση του κόσμου πού δουλεύει με άμιάντο όταν λέγεται πώς στό Ζιδάνι Κοζάνης δέν θά κινδυνεύει γιατί θά δουλεύουν φίλτρα άερος Έγγλέζικα πού στη χώρα τους σήμερα κρίνονται σταγόνα στον ώκεανό. Ένώ παραπέρα είναι έφησυχαστική και με πολιτική σκοπιμότητα ή προσθήκη καθηγητών κύρους στην πλάστιγγα των διαβεβαιώσεων όταν είναι πασιφανές για τόν όποιοδήποτε πού θά διαβάσει την δέσμη των μέτρων προστασίας της υγείας με τόν άμιάντο ότι δέν ύφίστανται άκόμη μήτε οι στοιχειοδέστερες πρακτικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους σάν σύνολο. Σκεφτείτε νά μιλήσουμε για τόν βαθμό συνειδητής έφαρμογής και άυστηρης τήρησης των μέτρων, για την διάρκεια της ένεργοποίησης των μέτρων, για την άντιπροσώπευση των εργαζομένων και των συνδικάτων τους στις κοινές έπιτροπές τήρησης και έπεξεργασίας των μέτρων προστασίας τους κλπ. κλπ.

Άλλωστε ή ιστορία των 1600 άμιαντεργατών στα Έλληνικά

έργοστάσια στά όποια ή ίδια δέσμη προστατευτικών μέτρων έπρεπε νά εφαρμόζεται και νά λειτουργεί, μās πείθει πώς και έδώ πάλιν τά παχιά λόγια τής άρχικής προπαγάνδισης του έργου θά μείνουν. Ένώ θά ύποβόσκη ή άγνοια, ή έγκληματική άμέλεια, ή έλλειψη έλεγκτικής ύποδομής άπό τό κράτος, ή παραγνώρηση των δημοκρατικών θεσμών και τής έπιστημονικής γνώσης και πείρας!

Κάι όταν ποτέ τό κακό τής άμίαντωσης και του μεσοθυλιώματος φτάνει στό άπροχώρητο φτειάχνουμε και καμμία έξεταστική έπιτροπή πού μετά άπό χρόνια διαβουλεύσεων και άφου μετρήσει πτώματα θά βγάλεϊ ένα πόρισμα πώς ναι μέν, αλλά κλπ.

Ένώ έν τώ μεταξύ οι 450 νέοι μελλοθάνατοι του άμίαντου στό Ζιδάνι μαζί μέ τούς άλλους "Έλληνες άμιαντεργάτες θάχουν μπει στόν χορό και θά θησαυρίζουν τά άφεντικά του άμίαντου, στενάζοντας κάτω άπό έναν άντιεργατικό καταπιεστικό άστυνομικό μηχανισμό, θεσμός πού πρώτος φτιάχεται και ένεργοποιείται στό Έλληνικά έργοστάσια και εργοτάξια.

"Άλλωστε ή καλή μέρα άπό τήν άρχή φαίνεται. Υποτίθεται ότι άπό 1/1/81 τό μεταλλείο στό Ζιδάνι μπαινεί σέ παραγωγή άμίαντου και αυτό θά σήμαινε ότι τώρα, θάχουν γίνει όλες εκείνες οι προετοιμασίες ώστε νά εξασφαλιστεί ή ύγεια των 450 εργατών, και κατοίκων τής γύρω περιοχής και ή προστασία του περιβάλλοντος!. Πού είναι λοιπόν όλα αυτά. Πούναι τό πολιτικό πλαίσιο πού τά επιβάλλει, νομοθετεί και κατοχυρώνει. Πού είναι λοιπόν ό κανονισμός όρθολογιστικής, όργανοδιοικητικής δομής πού θά όρίζει π.χ. τόν γιατρό εργασίας, τόν ρόλο του στό έργοστάσιο, τίς δικαιοδοσίες του και τόν τρόπο λειτουργίας του.

Πού είναι τά προγράμματα άυστηρού προληπτικού - συντηρητικού έλέγχου όπως έπίσης έπισκευαστικών ή άπολυμαντικών ένεργειών και τό εκπαιδευμένο έπιτελείο πού θά διδάξει τούς τεχνίτες και θά επιβάλλει τήν πρόληψη του κινδύνου.

Πού είναι τό προτυποποιημένο πρόγραμμα δειγματοληψίας ποιότητας άναπνεομένου άέρα στό έργοστάσιο και ό κανονισμός λειτουργίας τής ύπηρεσίας αναλύσεων και μετρήσεων.

Πού είναι τά καταρτισμένα προγράμματα εκπαίδευσης εργατοτεχνικού προσωπικού και ό μηχανισμός πού θά διδάξει και θά ένημερώσει για τόν κίνδυνο τής ύγειας και τήν πρόληψή του.

Τέλος πού βρίσκεται ή ύποδομή των νόμων του Έλληνικού Κράτους πού θά νομιμοποιεί τήν ύπαρξη του γνήσιου συνδικάτου των εργαζομένων και θά διασφαλίζει τήν ισότιμη και άποφασιστική συμμετοχή του στις έπιτροπές έπεξεργασίας των μέτρων άσφαλείας στην δουλειά, στις έπιτροπές βελτίωσης και ύλοποίησης των μέτρων άσφαλείας τής ύγειας, και μιά σειρά άλλες προϋποθέσεις.

Πού είναι λοιπόν όλα αυτά τά άναγκαία και άπαραίτητα;

Συμπερασματικά θά μπορούσε νά τονισθει πώς φιλολογούνε χάνοντας τόν καιρό τους. Γιατί δέν πείθουν κανένα οι άρμόδιοι σχεδιαστές και συντονιστές των σχεδίων εκμετάλευσης του άμίαντου στό Ζιδάνι Κοζάνης.

"Όμως προσπαθούν νά καταφέρουν νά κλείσουν άκόμη 450 Έλληνες εργάτες σ' ένα χώρο δουλειάς «βρώμικο» και «άνθυγιεινό». "Εναν χώρο πού ένας Άγγλος, Γάλλος ή Άμερικανός εργάτης για νά μπει θάπρεπε νάχαν ξοδευτεί και νά ξοδεύονται πολλά περισσότερα έκατομμύρια δραχμές προκειμένου νά τηρηθούν οι ισχύοντες στην χώρα τους νόμοι προστασίας τής ύγειας στην δουλειά.

"Ετσι έξυπηρετούνται τά «μεγάλα άφεντικά» άπό τήν έλλειψη Κρατικής ύποδομής νόμων και θεσμών προστασίας τής ύγειας των εργατών, κάνοντάς τους οικονομία και προσφέροντάς τους κέρδη παράλογα, ένώ οι φιλολογούντες γίνονται άυτόурγοι στην καταστροφή τής ύγειας των Έλλήνων εργατών πού θά μαζέψουν στό Ζιδάνι τής Κοζάνης*.

Παραπομπές:

1. ΒΗΜΑ 19/7/80, ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 19/7/80, ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ 24/7/80
2. ΒΗΜΑ 29/12/79, ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1980, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ 21/9/78, ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ 31/7/80
3. ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ι.Γ.Ε.Υ. 1965 ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΕΥΧΟΣ Τ-Ι 1:1.000.000
4. ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ 24/7/80 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ Φ 38 21/9/78
5. ΒΛΕΠΕ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟ 21/9/78.
6. ΔΕΣ ΓΙΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ:
Α) ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΔΕΚ. 1978, ΙΑΝ. 1979 «ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΟΝ ΑΜΙΑΝΤΟ» μέρος Α & Β.
Β) ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΠΡ. 1980 Π. ΙΟΡΔΑΝΙΔΗΣ «ΜΕΡΙΚΕΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΜΙΑΝΤΟ» "Ενα πολύ πληροφοριακό και καλά τεκμηριωμένο άρθρο.
7. ASBESTOS: FINAL REPORT OF THE ADVISORY COMMITTEE VOLS. 1 & 2 H.M.S.O. 1979.
8. Δ.Γ.Ε. ΑΜΙΑΝΤΟΣ. Δημοσίευση Νο 30 σειρά: Προστασία τής ύγειας στην εργασία.
9. Πηγή. ΕΘΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ Παρουσιάζονται στό διάγραμμα 2 των πρακτικών τής 1ης εκδήλωσης Αθήνα 11/4/1979 τής Ε.Β.Α.Α.Ε. Όμήρου 8 Αθήνα τ.τ. 133.
10. Δές ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ τεύχος 12 ΔΕΚ. 1978. έφημ. ΑΛΛΑΓΗ ΠΑΤΡΑΣ 6/11/78, έφημ. ΗΜΕΡΑ ΠΑΤΡΑΣ 16/11/78.
11. Δές πρακτικά 1ης συνάντησης Ε.Β.Α.Α.Ε. Μιά κριτική σχολιάσής τους δημοσιεύθηκε στό Χ.Χ. ΦΕΒΡ. 1980 Α. ΠΑΝΤΕΛΟΓΛΟΥ «ΑΜΙΑΝΤΟΣ».
12. Δ.Γ.Ε. Δημοσίευση Νο 39. Έπαγγελματικός Καρκίνος. Προληπτικά μέτρα και έλεγχος Γενεύη 1977. Δημοσιεύθηκε σέ Έλληνική μετάφραση στό ΧΗΜΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΔΕΚ. 1978 σελ. 29.

* Τό άρθρο αυτό έτοιμάζονταν για δημοσίευση όταν ή Έλληνική τηλεόραση έδειξε σκηνές άπό τά έπίσημα έγκαίνια του έργοστασίου και τήν έπίσκεψη των Έπίσημων στους χώρους παραγωγής. "Ετσι ό καθ' ένας μας είδε ένα πολύ χαρακτηριστικό και φυσικά άναμενόμειο στοιχείο. Οι εργατοτεχνίτες στό έργοστάσιο έπεξεργασίας του άμίαντου φορούσαν τά ρούχα τους τά πολιτικά, τά ίδια ρούχα πού πηγαίνονερχόντουσαν στό σπίτι τους αλλά φοράγανε και προστατευτικά πλαστικά κράνη όπως και οι έπίσημοι έπισκέπτες ένεκα θλέπετε ό έλεγχος και τό έπίσημο τής ήμέρας.

Ξέρετε τί θά έπρεπε νά φορούν; Στολές όπως στό χειρουργεία και καλύματα κεφαλής μιάς χρήσεως. Στολές πού μένουν σέ ειδικούς χώρους των άποδυτηρίων και πετιούνται είτε τίς καθαρίζει ειδικό τμήμα μέσα στό έργοστάσιο. Και πρέπει φυσικά νά γνωρίζουμε ότι τό μέτρο αυτό έχει καθιερωθει καθώς και τό άναγκαστικό λουτρό πριν οι εργάτες μπουνε στό κοινό άποδυτήριο για νά θάλουν τά πολιτικά τους ρούχα. Διότι ή άμιαντόσκηνη πού παλιά οι Εύρωπαίοι εργάτες κουβαλούσαν μέ τά ρούχα τής δουλειάς στό σπίτι τους έγινε αίτια οι γυναίκες τους πού τά πλέναν και τά ξεσκόνιζαν νά πάθουν άμιαντωση και μεσοθυλιώμα, τίς ίδιες άρρώστιες πού παθαίνουν οι άμιαντοεργάτες.

"Αν θά δει κανένας διαφημιστικά προσπέκτους για εγκαταστάσεις και μηχανήματα άμιαντοεργοστασίων θά παρατηρήσει έτσι ντυμένους εργάτες πού θυμίζουν άστροναύτες ή χειρούργους ή τέλος εργάτες σέ στείρους θαλάμους παραγωγής φαρμάκων!! Και μιλάνε άκόμη για προστασία χωρίς νά κοκκινίζουν!!